

Jaroslava Kavče Šálková

Pavel Buldok Dohnálek

Š E R I F O V A

L Ž Í C E

trampeký humorný román

Probudil jsem se a otevřel oči. Na tu chvíli čekal v přítmí mé luxusní ložnice komorník James. Bezohledně rozhrnul okenní závěsy a zapasoval mě proudem denního světla do polštáře. Zasténal jsem a dočista osleplý se hrabal na pokrývku. Nečekaně přistál na mém břiše snídanový tác. Horké kakao mi opařilo hrudník a rozkutálené vdolečky otřely borůvkový džem o povlečení a moje saténové pyjama s monogramem. Den začínal jako obvykle.

„Dobré jitro, pane,“ popřál komorník, „je pět stupňů nad nulou a nad Temží plyne řídká mlha.“

„Děkuji, Jamesi,“ huhlám a lovím pod polštářem kostičku cukru. „Něco nového, ale úplně nového?“

„Přišla pošta, pane.“

Tohle nic nového není. Mezi srdečnými pozdravy od milenek, bankovních ústavů a cestovních kanceláří doručil poštovní kurýr jako obvykle dopis od dědečka. James ho jemně bere z mých prstů a zručně otevírá obálku pozlaceným nožíkem. Diskretně mi podává lístek. Obsah je pořád stejný, i když s jemnými nuancemi:

*JAK DLOUHO SE CHCEŠ VÁLET, PACHOLKU? CHCI TU LŽÍCI!
TVOJE SESTRĚNKA SPITFIRE JE NA CESTĚ! DĚDEČEK*

Dokonale mě to probudilo, líp než Jamesův způsob rozhrnování závěsů a podávání snídaně. Skáču z postele a pádím ke krbu, za mnou James s vlajícím županem. Na krbové římse jsou vystaveny všechny každodenní dědečkovy dopisy. Kratičké a povzbuzující výzvy: HNI SEBOU, HOLOMKU! nebo VYPADNI Z LONDÝNA, TY POVALEČI!

Přiznávám, příliš jsem na ně nedbal. Ale dnešní dědečkův slogan mě znepokojil. Lítostivě se rozhlížím po vkusném a drahém zařízení mé ložnice. Jestli neudělám to, co si přeje dědeček, a nebudu následovat svou sestřenku Spitfire, o tohle všechno přijdu. Snad budu nucen pracovat! Černé vyhlídky. S povzdechem se obracím na komorníka:

„Připravte všechno potřebné, Jamesi! Ještě dnes odcestuji.“

„Světlé oblečení v koloniálním stylu a těžká kulovnice na safari v Africe, pane? Pán si vybral zájezd s cestovní kanceláří, co inzerovala v Timesech PŘEDPLAŤTE SI ODSTŘEL LVA A VYHRAJETE ŽLUTÝ HRNÍČEK?“ s nadějí se pokouší zlomit můj úmysl.

„Ne,“ odpovídám a snažím se, aby můj hlas zněl klidně. „Odcestuji do Čech mezi trampy.“

Chvíle soucitného ticha, potom otázka:

„Smím jet s pánem?“

Překvapilo mě to.

„Proboha, proč, Jamesi?“ volám udiveně. „Kdyby se jednalo o pohodlnou lyžařskou výpravu do neprobádaných končin mrazivé Antarktidy nebo odpočinkové studium životních hodnot mezi lovci lebek, pochopil bych vaše přání, ale proč do Čech? Příliš temné území na to, abychom si udělali nejdivočejší představu!“

„Rád bych si tam našel nevěstu.“

„Nevěstu?“ opakuji nevěřícně.

„Nebo ženicha,“ pokračuje James. „Češi jsou prý hezcí lidé.“

Přecházím jeho důvody souhlasem. James radostně odchází balit. Já zatím náročným dechovým cvičením uklidňuji vyděšený mozek. Času není nazbyt. Sestřenka Spitfire je na cestě k českým hranicím.

★ ★ ★

Můj dědeček je odvážný člověk. Za druhé světové války přišel do Británie z české země a stal se válečným stíhačem. Počet jeho leteckých soubojů ho opravňoval nazývat své německé protihráče křestními jmény a patřičně se vychloubat před svými dvěma vnoučaty, z nichž jedno jsem byl já a druhé sestřenka Spitfire: „Tak jsem vám měl, děcka, toho zatracenýho Helmuta furt za zády. To mě našťvalo! Kdyby se našťval dřív von, moh mi to napálit do teplejch. Tak to přitáhnu doprava, hodím přebrk na zad, vosákem piké a jako sup se vrhám vpřed. Kulometry drnčejí tak tvrdě, až mi to třese zadkem. Helmut si neřuk a už se na padáku nese k matičce zemi. Jeho letadlo dělá samý vejvrtky a sype si to dolů za ním. Votvírám vokýnko a řvu na něj: „Do hajzlu, Helmute, už sem tě sundal počtvrtý a ty seš pořád

naživu! Esli tě zejtra načapám nad Kanálem, urazím ti kuklu i s hlavou!” Takhle jsem na něj řval. A víte, děcka, co von udělal? Nazejtří mě sundal zase von, a jen tak tak jsem doletěl za Kanál. Ale pozejtří jsem poslal dolů zas já jeho, a tak sme se kočkovali, dokud nám do toho nevlítli amíci, a bylo po srandě. Rafe, ty zmetku, že ty chceš zase na nočník? Spitfirko, pomoz mu s tím, prosím tě.“

Po válce zůstal dědeček v Londýně a vlastním přičiněním velmi zbohatnul (především výhodným sňatkem s mou babičkou). Bylo zřejmé, že jeho majetek zdědí moji rodiče a rodiče mé sestřenky. Dědeček nespíchal s rozhodnutím, jak velký koláč bohatství kdo dostane, tak se obě rodiny předháněly ve vtíravosti do dědečkovy přízně. Dokonce mně a sestřenku pojmenovali na počest jeho válečné epochy Raf a Spitfire. Jako budoucí dědicové jsme si žili spokojeně, bohatě a hlavně na dluh, decentně splácený dědečkem.

K nečekanému zlomu došlo minulý měsíc. Dědeček svolal rodinu do své rezidence, a když jsme snědli občerstvení, usadil nás ke krbu a sdělil nám, že napsal závěť. Rozhodl, že celý svůj majetek přenechá tomu vnoučeti, které mu přinese předmět zvaný ŠERIFOVA LŽÍCE. A s úsměvem prohodil, abychom byli rádi, že to nejsou tři vlasy děda Vševěda. Necháпали jsme, kam míří, a tak nám dědeček začal vyprávět celkem nezajímavý příběh (kdyby nešlo o peníze).

Když se prý před odchodem z vlasti naposledy setkal se svými přáteli, vyznavači táboření v přírodě, ukryla vůdčí osobnost oné skupiny, zvaná šerif, na místě setkání svou lžici. A dědeček si najednou na tuhle příhodu vzpomněl a zatoužil jíst jogurty právě tímto archaickým náčiním.

„Než odejdu do věčných lovišť, chci tu lžici držet v ruce. Dám za ni celý majetek,“ prohlásil dědeček s vyzývavým pohledem, upřeným na mne a sestřenku Spitfire. „Jenom jsem zapomněl, kde jsme tenkrát tábořili. Budete se muset někoho zeptat. Nejlépe nějakých trampů, ti si jistě budou pamatovat na slávu osady *Psanci prairie*. Tak sebou hod'te, mládeži, ať si tu lžici ještě užiju.“

Nebylo mi úplně proti mysli vydat se kvůli hromadě peněz do neznáma, ostatně jsem dobrodružný typ. Nebezpečí jsem se nikdy nevyhýbal, zvláště když bylo organizováno renomovanou cestovní

kanceláři s průvodcem a ubytováním na úrovni. Pro společenské dýchánky jsem měl vždy po ruce napínavé historky z mých výprav. Ale dědeček se jimi nedal okouzlit.

„Lovil jsi v pralese tygry, jo?“ posmíval se mi. „To umí každéj, Rafe. Zkus chytit na zahradě krtka!“

Jednou jsem ve společnosti líčil zážitky z mých dobrodružných cest. Chtěl jsem udělat dojem hlavně na přítomné dámy, ale dědeček opovržlivě prohodil: „Rafe, opravdový horror si můžeš prožít i doma. Stačí mít myši ve spíži!“

Společnost i s dámami se rozesmála, a já měl po dojmu. Jsem dobrodruh, to ano, ale proč se realizovat zrovna v Čechách? V zemi odhmotnělého předáka Koziny a šílených dívek pějících na splavu! Odkládal jsem cestu pro šerifovu lžici jak to šlo a doufal, že s přibývajícimi dny dědeček na svůj pošetilý nápad zapomene. Byl to promarněný čas. Dědečkova touha vlastnit ten jídelní symbol neutuchala, a vahou majitele našeho budoucího bohatství tvrdohlavě prosazoval svou vůli, vyštvat mě do reálného nebezpečí. Posílal mi dopisy, které mne měly probudit z letargie, a já jim odolával. Jenže dnes skončily plané naděje, že se k dědictví dostanu přirozenou cestou. Spitfire mě předběhla, vyrazila do Čech, a pokud chci zbytek života dožít jako bohatec, musím snížit její náskok.

Sestřenka Spitfire je rozporuplnou ozdobou ženství. Aby se mohla chlubit vyspělými půvaby, pěstovala ženskou kulturistiku tak dlouho, až se půvaby ztratily ve vyspělých svalech, a sestřenka nahání hrůzu i nadprůměrně maskulinním mužům. Vedle touhy uplatnit své půvaby neskrývá militantně feministické zaměření a to v obzvlášť zarputilé formě. Tyto ideové směry v dospělosti vrhla plnou silou vypracovaných paží na charitativní účely. Pohybuje se po londýnských nádražích a nevzhledných zákoutích, pečuje o vzdělání spodiny, chátry a ostatních sociálně zanedbaných spoluobčanů pod heslem *nedávej nuzákovi peníze, ale nauč ho správně žebrot, a osobně vaří guláše ze sojového masa, kterými pak na ulicích krmí hladové a bezbranné osoby, což podle mého názoru činí násilím*. Nevím, proč si dědeček oblíbil zrovna ji, a mě odstrkoval. Její historky, na rozdíl od mých, poslouchal se zaujetím. Například, až slzel dojetím, když

sestřenka Spitfire líčila, jak jedenkráte našla ubožáka trpně slehlého na znečištěném chodníku. Slitovala se nad ním, naklonila se k němu a řekla: „Hled’te, dobrý muži, ve vedlejší ulici se převrátil uzenářův náklad’ák a párky se válejí všude kolem. Běžte si nabrat chutnou večeři!“

Ubožák radostně vyskočil a kvapem běžel za roh. Udělala jsem dobrý skutek, pochválila se sestřenka, darovala jsem nešťastníkovi několik vteřin dokonalého štěstí. Kdyby ten chudák spěchal pomaleji, mohla být chvíle štěstí ještě delší.

Dědeček tehdy poznamenal, že tomuhle potomkovi by se nebál svěřit své celoživotní úspory, a moji rodiče zbledli. Taková tedy je moje sestřenka Spitfire. A teď si představte, že by tahle osoba přinesla dědečkovi vytouženou lžici, a já bych měl od ní následně vyškemrávat nějaké drobné, abych si udržel životní standard. Rodiče mi v tom případě radili oženit se s ní, ale to mi připadalo jako sebeobětování bohyni Kálí.

Odcházím tedy do své pracovny balit mapy (pokud si vzpomínám, Čechy leží mezi Japonskem a Rýnem) a cestovní baedekery (James sehnal jen brožurky „Hrady a tvrze“ a „Vítejte hu nás“), a pokouším se telefonicky sjednat pojištění, převod peněžních prostředků a potřebné cestovní náležitosti. Bohužel, jak banky, tak pojišťovny, odmítají v případě cesty do Čech své standardní i nadstandardní služby, a když volám na české vyslanectví o radu, nějaký hluboký hlas mi sděluje, že se v úřadovně maluje a rada je ve vinárně. Začínám mít nepříjemný pocit, že tentokrát mne nečeká dobrodružství pod dohledem zkušených profesionálů, ale že udeřily opravdu drsné časy. Ale co člověk neudělá pro peníze.

★ ★ ★

Je černočerná tma, začíná pršet a zacákané reflektory mého auta jen spoře osvětlují asphaltovou hrbolatou silnici. Právě jsme já, můj komorník James a náklad zavazadel, potravin a pitné vody, překročili hranice Čech a míříme do vnitrozemí. Já řídím, James sleduje cestu podle mapy *Okolí Balatonu*.

Popisovat nezajímavé cestování z Londýna do Doveru, plavbu trajektem, přistání v Calais a dlouhou jízdu přes Německo a podobné země, by bylo maření času a papíru. Jen bych se zmínil, že na trajektu jsem trpěl silnou nevolností. James trpěl nevolností později, když se snažil v ledvinách propašovat karton anglického piva. Průjezd celní a pasovou kontrolou na české hranici by se obešel bez průtahů, kdyby k našemu autu nepřiskočil neznámý pobuda a nenacpal mi okýnkem ušmudlaný dopis s povědomým dědečkovým rukopisem:

VRAŤ SE, HOCHU, ROZMYSLEL JSEM SI TO.
JEĎ DO SKOTSKA A PŘIBLIŽNĚ ROK SE NEVRACEJ!

Tohle psal dědeček, a já naivně zajásal. Ale James prozkoumal dopis a řekl:

„Voní rumem, pane.“

„Každý dědečkův dopis voní rumem,“ opáčil jsem a točím volantem, abychom se dostali do protisměru a zpět do Německa.

„Ale v téhle vůni je lehká příměs čokolády, pane. Dopis voní po pralínkách.“

„No, a co?“ odpovídám nevrle tomu šťouralovi a těším se na pobyt v nejlepším skotském hotelu, pochopitelně na dědečkův účet.

„Dopis je padělek, pane, zřejmě ho psala slečna Spitfire, aby pána zastavila,“ pokračuje James.

„Ale vůně pralinek není důkaz!“ směji se. „Staroch se prostě dal na sladký!“

„HOCHU? Odkdy je pán nazýván HOCHU?“

Dupnul jsem na brzdy, vletěl do smyku, letmo se vyhnul parkujícím tahačům a znovu se řadím do fronty směřující do Čech.

„Ta podvodnice,“ ulevuji si. Sestřenka Spitfire zjistila, že jsem jí v patách. Budu si muset dávat pozor na špehy.

Vjíždíme do černočerného lesa. Kužel světla ukazuje kmeny stromů, patníky a dopravní značky. James zakreslil za svitu bodové baterky do mapy *Okolí Balatonu* vzdálenost, kterou jsme od hranic urazili, a potom se narychlo snaží nad učebnicí českého jazyka dohnat některé mluvnické mezery, hlavně ty z akademického prostředí. Pracoval dosti

dlouho v dědečkově domácnosti, aby se přijatelně naučil česky, ale bohužel jen v mantinelech dědečkovy nejčastěji používané slovní zásoby.

Najednou se ze tmy vylouplo pouliční osvětlení a rodinný domek, ozdobený barevnými světélky. Překvapilo mě, že v Čechách jsou ještě Christmas. Jak jsem nostalgicky hleděl na světýlka, vzpomínaje na Santa Klause, málem jsem srazil dvě postavy, postávající na krajnici.

„Nezastavujte, pane!“ hystericky zavřeštěl James, ale to už jsem sundal nohu z plynu a brzdy pracovaly.

Auto přistálo u nočních chodců. Lépe řečeno chodkyň. Ještě lépe řečeno, jak se houpavým krokem přibližovaly ke kapotě mého vozu, zapomněl jsem na Santa Klause a vzpomněl si na pohádku o čertově babičce. A úplně nejlépe řečeno, dostal jsem strach.

Jedna byla blondýna a ta druhá už měla svoje lepší roky za sebou. V poblikávajícím osvětlení obě vypadaly neskutečně a mysteriózně. Vůbec jsem se nedivil, že se James seschnul na podlahu, přikryl se cvičebnicí češtiny a bázně kňučel. Popravdě řečeno, i já jsem měl sto chutí následovat jeho příkladu, ale bylo mi trapné projevit se jako zbabělec před vlastním komorníkem. Obezřele jsem spustil okénko, doufaje, že se mi podaří odbýt ženštinu nějakou uspokojivou vytáčkou nebo je odpudit hrstkou blyštivých cetek, které si pro podobné příležitosti vozím do rozvojových zemí s sebou.

„Fincik mark ajn numer,“ zaječela ta korpulentnější a zpola se mi nasoukla do automobilu. Svou rozlehlou hrudí mne vmáčkla do sedačky a rozšířila kolem sebe silný deodorační odér. Byla to dost zapeklitá situace, dáma mě svými proporcemi fixovala v poloze, která mi nedovolovala nastartovat a spasit se újezdem. James, namísto aby vykázal onu agresivní osobu z automobilu, přešel z kňučení v táhlé vytí a podle se snažil ukrýt mezi zavazadly. Ještě ke všemu jsem se dusil. Pouze s vypětím všech sil se mi podařilo částečně se vyprostit ze závalu a duchapřítomně vykřiknout:

„Jedeme dobře do Plzně?“

Zátěž povolila.

„Do prdele, von je to Čech!“ zaržála na svou společnici moje obtěžovatelka a poděšeně ustoupila.

„Vybodni se na něj,“ zahalekala kolegyně, „stejně by ti zaplatil stravenkama, jako včera ten plešatej tirák.“

„Lepší je brát stravenky, než dávat na úvěr bez ručitele a ještě si myslet, že si ji kořen vodepíše z daní. Takovou krávu sem ještě neviděla, a to už šlapu třicátej rok.“

Zvuk, který se ozval z druhé strany se nejvíc ze všeho podobal reakci dobře nakopnuté kočky.

„Nedělej na mě kozy! Taková stará struktúra jako seš ty nemůže vědět, co je to lízink, diskontní sleva nebo nulová akontace. To vás v past'áku neučili!“

Jestliže první poznámku nechala macanda bez povšimnutí, tak druhá už jí evidentně rozhořčila. Definitivně se přestala zajímat o mne a obrátila svoji pozornost ke spoluchodkyni:

„Komu říkáš struk túro, ty hašišačko?! Ty mě chceš poučovat o volném trhu? Já sem úspěšně podnikala v sekundárním sektoru, když ty si ještě chcala do plenek. Já rozvracela to prohnilý centralisticky plánovaný hospodářství, když ty si ještě ani neměla ánunk, co je to lombardní sazba, dow-jonesův index nebo převoditelný rubl. A o dépéháčku si eště furt myslíš, že je to nějaká mastička na kopřivku.“

Komentář zřejmě ťal do živého. Verbální komunikace přešla bez varování na komunikaci manuální, a vzápětí se obě ženštiny válely na vozovce, navzájem se snažíc zdevastovat si ondulaci a seškrabat z obličeje pečlivě nakydaný make up.

Malý okamžik jsem podléhal pokušení dozvědět se, která z nich vyjde z pŕůtky vítězně, ale pak přece jen převážil pud sebezáchovy, a já urychleně opustil kolbiště. James vylezl ze skryše, až když byly hraniční hvozdy daleko za námi. Tvářil se provinile a na usmířenou se snažil vlichotit mým oblíbeným dušeným skopovým v mátové omáčce, které promptně připravil na plynovém vařiči.

„Může pán odpustit mé selhání? Netušil jsem, že střední Evropa poskytuje tak bizardní překvapení. Slibuji, že se to už vícekrát nebude opakovat,“ oslovil mě poté, co mi po přesnídávce připálil cigaretu a začal umývat nádobí.

„Ale ano, nemáte se za co stydět, Jamesi. Takový zážitek dokáže zvládnout pouze psychicky velmi otužilý jedinec. A tím vy samozřejmě nejste.“

Zazdalo se mi, jako by v jeho „děkuji pane“ bylo mnohem více pokory, než měl v náplni práce. Někdy je příhodné příliš nezdůrazňovat rozdílné třídní postavení a projevit personálu jistou míru blahosklonnosti. Koneckonců, loajální a vděčný slouha je ceněným příslušenstvím slušné domácnosti všude na světě.

Když James domyl nádobí, vytáhl turistickou žehličku a dal se do přežehlování mého vycházkového obleku. Ale bylo na něm vidět, že myšlenkami je stále někde mimo. Projevilo se to propálenou dírou na kalhotách a na rukávech saka, které obdařil excelentními puky.

„Jamesi, vy nad něčím přemýšlíte?“

„Pán promine, netušil jsem, že to vadí v řízení vozu.“

„No, to nikoli, ale jestli máte nějaké problémy, tak se mi s důvěrou svěřte. Na této expedici musíme oba tahat za stejný motouz.“

Na můj vstřícný postoj se zatvářil více jak překvapeně, jako kdyby oblíbené dědečkově rčení slyšel poprvé.

„Když pán dovolí, rád bych se zeptal: ty dvě osoby, které pána obtěžovaly, jsou typickým vzorkem místní populace? Čechy jsem si představoval trochu víc ...“ tady se zamyslel, jako kdyby hledal to správné slovo. Chvíli vraštil čelo, ale pak se mu tvář rozjasnila a s jistým ostychem v hlase dodal „civilizovaně.“

Musel jsem ho ubezpečit, že to, co nás potkalo, rozhodně nemusí považovat za klasický typ populace.

„Kdybyste se věnoval studiu české historie, věděl byste, že v hraničních hvozdech žijí takzvaní Chodové. To je něco jako poddruh české rasy. Ti střeží zemské hranice před nepřáteli. Když je zle, tak zapálí varovné ohně, vypustí na agresory speciálně cvičené psy a všechny pak umlátí takovýma malýma sekyrkama, co jim je namaloval známý malíř Aleš Mikuláš.“

James se na mě podíval způsobem, vyjadřujícím naprosté nepochopení.

„Ale to nebyli žádní Chodci. To byly přeci ženské? A žádné sekyrky neměly!“

„Samozřejmě. Český stát není ve válečném stavu. Chodové sedí se sekyrkama doma, hranice střeží Chodkyně. Až bude válka, vylezou i se sekyrkama!”

Nezdálo se, že by James systém místní domobrany pochopil. Stále se tvářil rozpačitě, a po chvíli se zeptal:

„Neví pán, jestli hodlá Británie v dohledné době vyhlásit Čechům válku?”

Tahle otázka mě zaskočila. Popravdě jsem musel přiznat, že se v jistých obchodních kruzích o takové možnosti hovořilo. Jamesův bezradný výraz se změnil v totální zděšení.

„V tom případě,” zvolal, „Bůh ochraňuj královnu!”

Myslí-li si někdo, že nakontaktovat se v Čechách na tramskou organizaci je něco jednoduchého, hluboce se mýlí. Systém konspirace, jaký trampové za léta své existence vybudovali, jí mohou závidět ty nejlepší špiónské organizace, svobodní zednáři, čínská mafie, obchodníci s drogami i kouzelnické klany ve střední Africe. Všichni dohromady. Žádné takové sdružení oficiálně neexistuje. Není registrované ani na ministerstvu vnitra, kde je podchycené dokonce i sdružení chovatelů belgických obrů nebo spolek pro potírání letního času.

Nepochodil jsem ani na ministerstvu kultury. Tam sice nějaký vysoký úředník připustil, že trampské hnutí na území státu operuje. Dokonce uznal za možné, že se jedná o nejmasovější volnočasovou aktivitu v republice. Jelikož ale žádná trampská zájmová skupina nepožadovala na svou činnost účelovou dotaci, po právní stránce tramping pro ministerstvo neexistuje. Svůj názor nezměnil ani poté, co si nechal vnutit tučný úplatek. Výsledkem bylo pouhé ujištění, že se v tomto směru bude enormě angažovat.

Postupně jsem navštívil několik desítek státních, polostátních i nestátních institucí, nikde jsem neuspěl. Trampové nebyli podchyceni ani mezi tolerovanými náboženskými sektami, nefigurovali na seznamu protistátních neziskových organizací, nevznášeli restituční

nároky, nezaložili politickou stranu, neměli vlastní odborový svaz a nebyli považováni za etnickou menšinu.

James, který na můj popud sháněl informace mezi prostým lidem, byl jen nepatrně úspěšnější. Za pět piv a krabičku cigaret se od nejmenovaného bezdomovce na nádraží Thomase Woodrowa Wilsona dozvěděl, že trampové se vyskytují hlavně v lese.

Byla to nadějná stopa, ale při pohledu na mapu České republiky mi došlo, že je to údaj dost všeobecný. I kdyby každý stý Čech byl zakukleným trampem, a to byl můj odhad úmyslně nadhodnocený, připadalo by na každého z nich víc jak pětadvacet hektarů lesa. Pročesávat české lesy za tak nerovnocenných podmínek mi připadalo jako marné mrhání časem i energií. Obzvláště, když následující den James přinesl informaci, sám nevěděl, jak k ní přišel, že ti tajemní lesní aktivisti mají zvláštní mimikry. Při pobytu v lese se neliší od prostých občanů! Mohou svou pravou identitu skrývat za maskou běžného řezníka, studenta, státního zaměstnance, ale třeba i nukleárního vědce nebo profesionálního defraudanta. V přírodě dokonale splývají s okolím a rozeznat je od okolního terénu může jen speciálně cvičené oko. Ve svém přirozeném prostředí se stávají stejně neviditelnými, jako buvol v rýžovišti či lachtan na severním pólu.

Seděl jsem v hotelové lenošce, žužlal džin, pokuřoval, a oknem pozoroval pražské panoráma, z kterého trčel nějaký chlap na koni, který neznámo proč hrozil městu klackem. Už jsem tak přemýšlel skoro dva dny a pořád ne a ne přijít na to, jak se dostat k té zatracené lžici. Kdyby si dědeček přál něco rozumnějšího, třeba hrst prsti z rodné hroudy nebo kolečkové brusle svatého Václava, všechno by se nějak dalo sehnat. Ale lžici nějakého potrhleho šerifa? Kdybych alespoň věděl, jak ta lžice vypadala. Jistě by se dala udělat kopie. Vrátit se bez lžice? Představa, že by dědictví připadlo Spitfir, a já budu nucen žít se prací...!? Ještě ke všemu zmizel komorník. Odešel navečer údajně shánět mojí oblíbenou značku džinu a doposud se nevrátil. Podezřívám jsem ho, že v pracovní době slídí po městě a poohlíží se po nějakém exotickém životním partnerovi, namísto aby mi doléval destilát a připaloval cigarety. Nejsem bolestínský typ a s nepřízní osudu jsem se vždy dokázal porvat jako správný anglický

džentlmen. Když ale nad pražským panoramatem přeletěl aeroplán, táhnoucí transparent s nápisem JAK POKRAČUJE PÁTRÁNÍ, PACHOLKU?, moje alkoholem přikrmovaná sebedůvěra odešla neznámo kam.

V šestnáct hodin čtyřicet sedm minut mě z rozjímání vytrhlo diskrétní zaklepaní. Vzápětí vstoupil do místnosti James a obřadným krokem nakráčel do mého zorného pole. Když se ujistil, že jej vnímám, zhluboka se nadechl a slavnostním hlasem zadeklamoval:

„Pán dovolí, abych mu blahopřál k jeho jmeninám.”

Zásluhou dědečkovy umanutosti jsem se nestal nositelem běžného jména, proto mi přišlo komorníkové chování jako přinejmenším podivné.

„Nezdá se vám Jamesi,” začal jsem přísně, „že nemístně vtipkujete? Nebo mi snad chcete tvrdit, že v tuzemsku je Raf běžné jméno?”

„To jsem nezjišťoval, pane. Ale přišlo mi to jako jistý způsob diskriminace. Podle mého mínění by každý člověk měl mít nezadatelný nárok na vlastní jmeniny. A když na dnešek připadá mezinárodní den letectva a kosmonautiky”

Zíral jsem na něj dost nechápavě, ale musel jsem připustit, že jistou logiku jeho dedukce měla.

„... a bývá zvykem podarovávat oslavence drobným dárkem ... jestli pán dovolí, jeden bych pánovi rád věnoval.”

To už jsem nevycházel z úžasu. Co pamatuji, nikdy si ke mě komorník nedovolil takovou důvěrnost. Než jsem si všechno srovnal v hlavě, James důstojným krokem odkráčel ke dveřím a přivlekl jakéhosi mužíka. Ten byl umně svázán do kozelce a převázán růžovou mašlí.

„Co to je?” nevěřičně jsem zalapal po dechu.

„Můj dárek k pánovým jmeninám,” odvětil James a na tváři vyloudil něco, co by se s trochou obrazotvornosti dalo nazvat úsměvem.

„Co je to za chlapa? Co to má znamenat? Jestli se spoléháte na to, že už není povoleno trestat zpovýkané služebnictvo devíticásou kočkou, tak se neradujte. Uděluji vám kázeňskou důtku!”

Jedinou reakcí, kterou můj emotivní projev způsobil, bylo neznatelně povytažené obočí a decentně udivený výraz v obličeji.

„Tramp není vhodným dárkem k jmeninám?”

Další zalapání jsem musel zředit notnou dávkou destilátu.

Na můj příkaz byl chlápek rozvázán, usazen do křesla, napojen mým džinem, a na důkaz přízně mu byla darována pohlednice Buckinghamského paláce a odznáček kriketového klubu „OLD PROBOSCIS“.

Dary neznámého zjevně potěšily a slíbil, že celé to trapné nedorozumění rozhodně nenaruší přátelství mezi našimi národy. Zvláště, když jsme ho ujistili, že nejsme ani zástupci cizojazyčné mafie, ani příslušníci zásahové jednotky berního úřadu. Vyšlo najevo, že pan Světský, tak se ten člověk jmenoval, rozhodně nebyl pravověrným trampem, v tom se můj komorník zmýlil. Přesto o nich věděl leccos zajímavého. Připustil, že v raném mládí několikrát osobně trampoval. Daleko zajímavější bylo, že je majitelem cestovní kanceláře, která pořádá atraktivní vlastivědné zájezdy, jejichž součástí bývá i vystoupení trampských folklórních skupin.

Jak pan Světský upozornil, je absolvování takového poznávacího zájezdu ideální příležitostí pro seznámení s pravými, nefalšovanými trampy. Zvláště pro cizince to bývá nezapomenutelný zážitek. Okamžitě mi bylo jasné, že toho dobrého muže mi seslalo samo nebe. Neprodleně jsem sebe i svého komorníka přihlásil na nejbližší vhodný výlet. Generální ředitel cestovní agentury „Senior Tramp Tour” dostal požadovanou zálohu a chvatně se rozloučil s tím, že má ještě důležitá jednání.

★ ★ ★

Oblečení do slušivých turistických úborů, s tlumokem plným proviantu a tábornických potřeb, kráčíme ranní pražskou špičkou. Rozhodli jsme se dojít k příslušné pobočce „Senior Tramp Tour”, odkud měl autokar vyjet, pěšky. Zčásti proto, abych se po těch několika dnech nečinnosti rádně rozhýbal, zčásti proto, že ani já ani James jsme doposud nepochopili systém pražské integrované dopravy. James, zásluhou častých pracovních pochůzek, už získal jakous takous představu o topografii města, takže jsme bloudili pouze minimálně.

V půl sedmé, to jest pouhé dvě hodiny před plánovaným odjezdem, jsme už na místě.

Diskrétní a renomované firmy v Anglii se vyznačují tím, že nemají zapotřebí na sebe halasně upozorňovat. O jejich existenci povětšinou svědčí pouze malá mosazná destička se jménem společnosti na nenápadném domě v některé z vedlejších ulic v solidní čtvrti. Nevím, jestli jsou v Praze za takovou čtvrť považovány Vysočany, ale ulice „U skládky“ vedlejší bezesporu je. A platí-li pravidlo nepřímé úměry mezi seriózností společnosti a rozměrem jejího označení, tak „Senior Tramp Tour“ může směle konkurovat těm nejzaběhlejším a nejrenomovanějším britským institucím. Její vývěska se vešla na standardní domovní zvonek jednoho z tamních činžovních domů.

Tři minuty před inzerovaným odjezdem se začali houfovat první účastníci zájezdu. Převážně starší a poststarší generace. Během půlhodiny se nás sešlo na tři desítky a podle toho, jak spolu hovořili, zjevně se jednalo o pravidelné účastníky obdobných podniků.

Dvacet minut po deváté se dostavil příslušný autobus. Svou letitostí plně korespondoval s průměrným věkem čekatelů a nedržet ho pohromadě nasprejované ornamenty, by byl ozdobou některé z vyhlášených sbírek pamětihodností.

Nastoupili jsme do autobusu. Řidič, mimochodem k nerozeznání podobný panu Světskému, nás jménem agentury přivítal, a po tom, co se mu podařilo nastartovat, jsme vyrazili vstříc dálavám.

Zatímco šofér trousil do zvuků reprodukované hudby nějaké vtipy (v Čechách pro takové vtipné lidi platí uznávaný příměr „veselá kobka“), my cestující jsme vyjmuli ze zavazadel potraviny a uspořádali improvizovaný piknik. Jeden ze spolucestujících ho ještě ozvláštnil tím, že veškeré naše jídlo uschoval do svého kufru a ostatní o něj losovali. I když jsem tak přišel o kaviárové tousty, tři láhve šampaňského a krabici kubánských doutníků, a náhradou jsem se stal držitelem dvou krajíců chleba se sádlem a balíčku nějakého notně zapáchavého sýra, nelitoval jsem. Společnost si mě oblíbila a přijala mne za svého. Škoda jen, že naše putování trvalo tak krátce. Vlastně jsem nestačil vzít na vědomí, že jsme opustili Prahu, a autobus zastavil. Řidič nás požádal, abychom si vystoupili.

Myslel jsem si, že navštívíme nějakou známou kulturněhistorickou pamětihodnost. Všechny nás ale zahnal do přistavené restaurace. Jelikož se nikdo nezdráhal, podvolil jsem se i já. Vlastivědná zajímavost se ale nekonala. Místo ní nám rozmrzelá servírka přinesla po obloženém chlebičku a hrnku něčeho, co snad mělo být kávou. Zatímco jsme se kolektivně potýkali s předloženým pohoštěním, na malém podiumátku nějaká rozvlátá bruneta vychvalovala přednosti pokrývek, vyrobených z pravé přírodní elektromagnetické vlny. Určitý zájem vzbudila až ve chvíli, kdy se svlékla a oděna pouze ve spodní prádlo předváděla, jak je nabízelé zboží hřejivé a nealergizující. Některé z přítomných výklad natolik upoutal, že odložili rozjedené chlebičky a začali si doporučované zboží fotografovat. Po skončení produkce začala tatáž dáma, nyní už opět kompletně oblečená, roznášet jakési dotazníky, které účastníci zájezdu obratem zahazovali. Po této produkci nastoupilo na podiumátko trio letitých muzikantů v kostkovaných košilích a s obrovskými sombréry na hlavách. Trio předvedlo několik písní, které obecenstvo přijalo s nečekaným nadšením. Lkající ukulelové, cikánka krásná a keňu bílé pak přivedly diváky do extáze. Pánové zpívali, klátíce se do rytmu a dámy se houfně vrhaly na kytaristy. Šofér, který až do té doby byl mimo dění a laškoval se servírkou, zahnal dámy na místa a následně všechny účastníky zájezdu do autobusu. Doufal-li jsem v další atrakce, hrubě jsem se zmýlil - nepočítám-li za atrakci návrat zpět do Prahy a hromadný rozchod v ulici U skládky.

Nedoprovázet mě na onom výletě James, dal by se čas strávený se „Senior Tramp Tourem” považovat za promrhaný, a snaha konečně spatřit živé trampy za totální fiasko. Nevím, zda byl můj komorník tak jasnozřivý, nebo to byla jenom šťastná shoda náhod. Ale v době, kdy řidič autobusu pacifikoval rozvášněné fanynky a krotil propuklé emoce, James navázal důvěrný kontakt s dočasně osiřelou servírkou. Dají-li se její informace považovat za věrohodné, a James o tom byl skálopevně přesvědčen, tak to, co jsem považoval za družinu nájemných hudeců, byli nefalšovaní trampové. Ve slabé chvílce se mu dokonce svěřila, že jsou to její pravidelní zákazníci!!!

Hotelový podomek byl divný patron. Většinou zevloval ve vestibulu, hádal se s recepčním o politice a vybíral finanční příspěvky pro dobročinnou nadaci „Budvara zadara”. Nepůsobil na mě zrovna důvěryhodným dojmem. James ale trval na tom, že ten obtloustlý žvanil je přímo předurčen k tomu, aby sehnal patřičné tramské odění. Kupodivu se mu to podařilo. Nádavkem jsem musel vyslechnout sáhodlouhou litanii o tom, jak obtížným úkolem byl pověřen. Jestli jsem jeho zmatené vyprávění dobře rozšifroval, tak vhodnou garderobu opatřil z depozitáře hudebního divadla, a to způsobem, který asi nebyl zcela legální. V jeho líčení figurovalo na pět desítek známých, známých jejich známých, a známých známých jejich známých, a asi pětkrát tolik příbuzných. Počínaje manželkami a potomky, a konče nevlastními ujci, prasnachami z třetího kolena a adoptivními sirotky. Tok jeho výřečnosti zastavilo až spropitné a tvrzení, že se přiblížil čas, kdy pravidelně беру svou dopolední koupel. I když byl hotelový poskok nesnesitelný až vlezlý, musel jsem připustit, že svého úkolu se zhostil znamenitě.

Tramský kroj, který pro mě opatřil, byl vskutku malebný. Do zvonu šité plátěné kalhoty s na půl stopy dlouhými bílými třásněmi, karmínová košile s tuhými manžetami, sahajícími do půlek předloktí, kožená vesta, žlutý hedvábný šátek, mexické sombrero pošíité stříbrnými ornamenty, vybižený opasek s půlkilovou stříbrnou přezkou ve tvaru hovězí hlavy a vysoké jezdecké boty s ostruhami, které za chůze melancholicky cinkaly. Tušil jsem, že v takovém oblečení mohu bez obav předstoupit i před to nejpřísnější tramské oko.

Díky telefonnímu číslu, které vdavekchtivá kávonoska Jamesovi vnutila, nebylo problémem nalézt Štěchovice, ani nám již známou hospodu. Renata, tak se ona manželství lačná osoba jmenovala, nás už vyhlížela skrze dělostřelecký triedr. Na zápraží jí obklopovalo hejno dětí, které v ručičkách třímalo sepraný transparent „VÍTÁME NOVÉHO TATÍNKA”.

Automobil ještě ani pořádně nepřibrzdil a Renata odhodila dalekohled, vrhla se k autu a vytáhla z něj vzpouzejícího se Jamese.

Ten se ještě pokoušel rozdat dětem po cukrátku, ale vilná kelnerka ho uchvátila a odvedla do útrob hostince.

„Tak, a co potřebuješ?” oslovila mě, když se po slabé půlhodince opět zjevila ve dveřích.

„Rád bych se seznámil s těmi muzikanty, co tu mívají vystoupení.”

„To myslíš Žiláky? Tak ty dneska nepřijdou. Možná zejtra nebo pozejtří.”

Zatímco mi odpovídala, stačila vykonat tři na sobě nezávislé úkony. Zapálit si cigaretu, dozapínat blůzku a nakopnout chlapce, který se chystal šťourat v nose.

„Co jim chceš?”

I když se mi dotaz zdál dost familierní, v kostce jsem vysvětlil o co mi jde.

„Jó, tak ty seš na trempy, hnedš mi připadal nějaký jetej. A to je chceš klofnout na tenhlenc vohoz?” Zasmála se. Možná to ale byl jenom záchvat dávivého kašle. „Tak koukej,” šest horních knoflíčků se samovolně rozepnulo, „támhle u lesa je cesta.”

Cigaretou máchla někam k obzoru, kde se táhnul prořídlý pruh olezlých křovisek.

„Když po ní pojeděš, tak to máš tak čtvrt hodiny. Nemůžeš se netrefit. Je to taková vorvaná kůča a stojěj u ní takový ty pomalovaný totémy. Ale asi by bylo lepčí, kdybys šel pěšky. Minulej tejden tam lesákům propad traktor a až včera ho vytáhli nějaký archeolozi.”

Rozhodl jsem se pro možnost „B”.

Nespadnout z té lávky a nepodvrknout si při tom kotník, asi bych ten trampský brloh nenávratně minul. Grizzlyho našěstí vyburcovalo moje úpěnlivé volání o pomoc. Nezaváhal a šel se podívat, který pitomec si dovoluje rušit noční klid. S odstupem času musím přiznat, že náš vztah nebyl od počátku zrovna vřelý. Zprvu se na mě díval nevraživě a dokonce mě podezříval z nepřipustného lovu ryb. Když jsme se spřátelili, nezištně mě vyprostil z potoka a vlastnoručně odvlácel do roubené chýše, umně skryté v totemovém hájku. Vlastně

jsem se moc nedivil, že kromě již zmíněného Grizzlyho, ho obývají ještě druzí dva trampové - hudebníci. Jeden, ten s brýlemi a dýmajícím čibukem, si nechával říkat Šanghajec, a ten, který se při chůzi opíral o hůl, se představil jako Tornádo Joe.

Musím předeslat, že ačkoli jsem do jejich společné domácnosti vstoupil neohlášen, a dá se říci i proti jejich vůli, chovali se ke mně hned od počátku přátelsky. Tornádo Joe mi dokonce uvařil šípkový čaj a ohřál nudle s mákem, a Šanghajec s Grizzlym improvizovaně zasádrovali moji pohmožděnou končetinu. Jejich pohostinnost šla až tak daleko, že nechtěli ani slyšet o tom, že by mě odnesli zpět do vesnice, a raději mi ochotně nabídli útočiště ve svém skrovném příbytku.

Po večeři, už usušený a ohřátý, jsem se dozvěděl, jak se stalo, že se ti tři rozhodli pro tak nekonformní způsob života. Před více jak půstoletím, ještě coby romantičtí jinoši, podlehlí volání dalek a okouzlení štěchovickou necivilizovanou přírodou si postavili chatku, ve které společně trávili víkendy. Opojeni americkými westerny ji nazvali „GOLD VEIN”, ale ujal se spíš český překlad „Zlatá žíla”. Časem se k původnímu triu přidružovali další, stejně postižení romantici. Přibylo chat, srubů a weekendhausů. Osada samovolně přešla i původní název.

S plynoucími léty se členové osady mezi sebou proženi a propovídali, přibyly děti. A když i děti se mezi sebou propářily, chatová kolonie T.O. Zlatá žíla se přes svahy údolí přelila do volné krajiny. Většina příslušníků osady samozřejmě přijížděla tábořit do svých chat pouze o víkendech. Ale co bylo nejhorší, přijížděli chaoticky, neorganizovaně, bez prapůvodních tramských ideálů, a dokonce i bez náležité zálesácké průpravy.

Trojice kmetů zakladatelů se usnesla, že tomuto nešvaru učiní přítrž. Sotvaže dosáhla důchodolesti, opustila morálně upadlé velkoměsto a natrvalo se usadila v prvotním objektu tramské osady „Zlatá žíla”, aby do ní navrátili toho původního ducha všetramské pospolitosti.

Jako služebně nejstarší osadníci organizují společné akce, dohlížejí na dodržování osadního řádu, spravují pokladnu, skládají táborové písně, kontrolují docházku a podobně. Dalo by se říct, že se

dobrovolně angažují jako ochranitelé mravného a bezúhonného trampingu.

Dvě hodiny trvala přednáška, kterou ke mě vedli moji hostitelé. A nebyla to rozhodně přednáška suchopárná. Mluvčí se navzájem doplňovali, upřesňovali, inzultovali, osvětlovali a rozpomínali. Došlo mi, že jsem měl tu čest natrefit na nejtrampovatější z trampů, a mám-li kdy splnit dědovu tužbu, pomoc této trojčlenky by pro mě byla pravým požehnáním.

Zevrubně jsem trampské kmety seznámil se svým problémem, tajně doufaje, že si utřídí své vzpomínky a poradí mi, kam nebo na koho bych se měl obrátit. Že ho vezmou za svůj, jsem opravdu nečekal.

„Svoláme velkou radu!” vykřikoval Grizzly, mlátě o stůl svým hrnečkem. „Někdo ze starých pardů přeci musel *Psance prairie* znát.”

„A vykopeme kroniku, tam sou i fotky,” přidal se Šanghajec, „když byli pražáci, tak museli jezdit na trampy i sem ke Štěchovicům”.

Ze svého místa u kamen se snažil vstoupit do debaty Tornádo Joe. Jeho sípavé „hlásím se o slovo” utál Grizzly dalším podnětným nápadem: „Uspořádáme velký potlach. Pozveme zástupce všech osad na Velké řece.”

„Potlach, potlach ...,” zaskandoval Šanghajec, ale vypadla mu zubní protéza. Namísto dalšího skandování se vrhnul pod stůl a dal se do hledání ztraceného chrupu.

„Hlásím se o slovo!” neodbytně se dožadoval pozornosti Tornádo Joe.

Grizzly ho ale nevnímal. Unesen vlastní myšlenkou pokračoval „a na počet kamaráda Rafa uspořádáme ping-pongový turnaj,” nepřestávaje otloukat stůl hrnkem.

„Hlásím se o slovo!!!” zavile chroptěl Tornádo Joe ze svého kouta, ale nebyl vyslyšen. Zpod stolu se vynořil Šanghajec a bezzubými dásněmi rozjařeně hulákal: „... a ve volejbale!”

„A šerifova Máňa upeče buchty pro celou osadu,” dokončil svojí myšlenku Grizzly a definitivně urazil stolovou desku. Ticho, které se v chatě rozprostřelo, a jen nepatrně rušilo Šanghajcovo šmátrání po podlaze, využil malý Joe:

„Pardi! Bojím se, že ta lžíce už je asi ztracená.”

Rozpoutalo se ticho, které by se nedalo ukrojit ani cirkulární pilou.

„Musí to být tůze vzácná záležitost, když po ní pasou dva nějaký dost podivný chlapíci. Každý má k ruce partu kopáčů, a od Pikovic ke Štěchovicům to vypadá jak na Yukonu při zlatý horečce. Samá jáma.”

Grizzly nápadně zesinal, zalapal po dechu a oběma rukama se chytil za kardiostimulátor. Šanghajovi, kterého ta zpráva vylákala zpod stolu, na brýlích vyrazila jinovatka.

„Prej hledaj nějakej poklad,” pokračoval Tornádo Joe, „ale asi to bude jen taková finta. Žádnej štěchovickej poklad neexistuje, to bych o něm musel vědět. To už by ho místní dávno vykopali.”

Grizzly překvapením upustil hrnek, a zpod stolu se ozvalo zaklení: „Pajdo skákavej.”

„Abych nezapomněl,” pokračoval Tornádo Joe, „má to prej na svědomí nějaká ženská. Špicfár, nebo tak nějak.”

Před očima se mi začala dělat rudá koleša ...

Myslím, že jsem omdlel. Musel jsem omdlít, jelikož jsem najednou ležel na podlaze a kolem sebe jsem viděl dosti opotřebovanou obuv tří Žíláků. Šanghajec zrovna doporučoval, aby mne koplí do hlavy, jestli ještě žiji, tak jsem raději křepce vyskočil.

V tom někdo zabušil na dveře.

„Gestapo!” zvolal Grizzly a chytil pohrabáč.

„Esenbáci!” zvolal Tornádo Joe a vytáhl občanský průkaz.

Byl jsem nejbliž, tak jsem bušícímu otevřel. Doufal jsem, že to bude James, vedený neomylným instinktem služebníka, ale na prahu stála robustní žena a vedla jízdní kolo s obrovskou brašnou.

„Pošta!” štekla na mne a podala mi obálku. Potom mi houkla přes rameno na Žíláky „Důchody se vyplácejí na poště!” a zmizela s brašnou a jízdním kolem ve tmě. Otevřel jsem obálku a četl nahlas:

*ZA JISTÝCH PODMÍNEK DOHODA MOŽNÁ.
SEJDEME SE O PŮLNOCI NA POPRAVIŠTI.*

Podpis chyběl, ale tušil jsem, kdo mi dopis poslal. Od fingovaného dědečkova dopisu na hranicích mi bylo jasné, že mne sestřenka dává sledovat. Jen mi vrtaly hlavou ty „jisté podmínky“. Jestliže Spitfire najala armádu kopáčů, jak dlouho jí může trvat překopání středních Čech, zvláště když může vynechat rozlehlé Václavské náměstí? Sotva pár dní. Při plošné skrývce se šerifova lžice musí zákonitě někde objevit, a já u toho nebudu. Moje mise je v podstatě odepsána, zvláště když jsem zůstal bez služeb svého komorníka a nevím, kde jsem nechal baedekery a mapu „Okolí Balatonu“.

„O půlnoci na popravišti? Snad na parkovišti?“ pronesl jsem posléze zmateně, ale Tornádo Joe mne ujistil, že je to naprosto správně.

„Dávat si schůzku tímto způsobem je stará česká tradice,“ řekl. „U řeky Sázavy je jedno místo *Bufet na rozcestí*. Popravčí nástroje obvykle stávaly na křižovatce cest.“

„Tam jsem popravil něco panáků,“ rozverně zvolal Grizzly.

„Posázaví je příliš drsným územím pro zelenáče,“ pokračoval Tornádo Joe, „půjdem s te-bou a budem ti dělat ochranku.“

„Vzhůru na tramp do Pikovic!“ rozzářil se Šanghajec. „Kde mám tele, ipubrofen a sváteční zuby?“

Jejich kvalifikovanou pomoc jsem s radostí přijal. Byl jsem osamocený, bez prostředků, a půlnoc se blížila.

Temným hvozdem kolem obce zvané Hradištko se těžce táhnu k obci Pikovice. Tři Žíláci čile krácejí přede mnou, první pochoduje Šanghajec, který prý umí nejlépe držet směr podle vůně táborových ohňů. Občas se některý z nich otočí a pobízí mne ke spěchu - většinou marně. Podlehl jsem totiž náhlému soucitu a převzal od nich zavazadla a hudební nástroje, abych ušetřil jejich stařecká těla námahy. Takže se namáhám já sám a mám blízko ke kolapsu. Tři zálesácké batohy se spacáky, stany, několikerým oblečením, obutím a teplými bačkorami k večernímu ohni, tři kytary, tři cestovní lékárničky a skládací dřevěné židličky přece jen něco váží. Temný hvozd je prozářen měsícem a protkнут tajemnými stíny, navozujícími

horrorové pocity. Nemohu se chlubit nezdolnou neohrožeností, ale když na mne po několikáté Tornádo Joe z těch strašidelných stínů juknul, byl jsem natolik psychicky utužen, že jsem svůj náklad pustil do bláta jen dvakrát.

Konečně se v lesních stínech rozzářilo světélko a jsme u kýženého bufetu. V podstatě je to sešlá bouda s výdejovým otvorem a jedinou svítící lampou. Kmeny okolních borovic a hrubě tesané lavice tonou v temnotě. Na lavicích podřimuje s kelímky v rukou několik jedinců, vesměs pochybného původu.

Žiláci sňali náklad s mých zad, spokojeně se uvelebili na skládací židličky a poslali mě k otvoru nakoupit občerstvení. Díky ztuhlému zádovému svalstvu jsem se pohyboval v předklonu a proto, když na mne zpoza boudy stínu vyrazil nějaký obrovitý chlap a hodlal mě praštit polenem, nechtěně jsem mu vrazil hlavu do žaludku. První vražedný pokus nevyšel.

„Promiňte, pane,“ omluvil jsem se, ale to už mě neznámý útočník popadl kolem pasu, odnesl mě za boudu a začal mě škrtit. Opravdu nevím, jak by to se mnou dopadlo, kdyby mi na zem nespadlo sombrero. Násilník uklouzl po cetkách, jimiž bylo ozdobeno, a při pádu si o stěnu boudy rozrazil hlavu.

Vylezl jsem zpátky na světlo otřesen, ale zocelenější. Oprášil jsem klobouk o stehno a s nuceným úsměvem jsem oznámil svým třem pomocníkům, že jsem právě přežil útok nájemného vraha. Žiláky to nijak nepřekvapilo.

„Aspoň vidíš, parde, co v Čechách znamená slogan *za jistých podmínek*,“ řekl přátelsky Grizzly.

Žiláci se incidentem nijak neznepokojili. Vytáhli z pouzder nástroje a přestože bylo po půlnoci, počali s vervou provozovat hudbu a zpěv. Chtěl jsem je napomenout, že pod borovicemi pospávají lidé a hodina nočního klidu již minula, ale povalující se pobudové procitli a zpěvem se k Žilákům připojili. Majitel boudy přinesl z kůlny basu piv a rozsvítil ještě jednu žárovku, aby lépe viděl na provoz výdejového otvoru. Účastnil jsem se oslavy, abych netrhal partu, i když mi vnitřní hlas našeptával, že bych měl raději spánkem ukonejšit rozjitřené nervy. Ale nebylo kam bezpečně ulehnout a Žiláci byli příliš hluční.

Bylo krátce před svítáním, když mejdan začal zkomírat. Žíláci vrátili nástroje do pouzder, složili židličky, navršili mi celý náklad na záda a vyrazili jsme na další cestu do Pikovic.

„Správný Indián přepadá ležení za úsvitu,” liboval si Tornádo Joe.

Po dalším namáhavém pochodu kopcovitým terénem jsme stanuli na okraji prudkého srázu. Pod námi se otevřel úchvatný pohled do skalnatého kaňonu, na jehož dně bystře ubíhal proud třpytivé řeky. V listnatých porostech ve strmých stráních jsem viděl střechy mnoha chat a chatiček, úhledně upravené záhonky, ohniště, volejbalová hřiště a podobně. Opatrně jsme kamenitou stezkou sestoupili do kaňonu. Vedle řeky vedla turisticky značená cesta, kde jsem si chvíli odpočinul, ale opravdu jen chvíli. Sotva jsem si opřel náklad o barevný rozcestník, řítíl se k nám vyděšený zástup chatařů, vesměs oděných v prostých nočních úborech. Jedna žena nesla hrnek plný brambor a volala, že takhle ty brambory nedovaří, když chajdu přepadli kopáči a mužskej chodí po hospodách.

„Co se děje?” volali na zástup Žíláci.

Někdo se otočil a houkl přes rameno, že fronta kopáčů už postoupila k chatám.

„Utečte, dokud máte pevnou zem pod nohama!” zakvílel další prchající.

„My musíme do Pikovic. Mám žízeň,” odpověděl Tornádo Joe.

„Hospodu taky rozkopali!” zakvílel znovu ten vyhnanec, ale Žíláci nezaváhali. Prý čepovat se dá i v oraništi.

„Musím najít sestřenku a zeptat se, proč nepřišla na rande, a taky hledám komorníka,” naléhavě jsem huhlal pod nákladem.

Grizzly opáčil, že informace o hledaných osobách se nejlépe získávají v hospodách, takže ať pořád neotravuju a nesu. Neohroženě jsme tedy postupovali stezkou podle řeky směrem, odkud prchalo stále méně chatových vysídlenců. Nakonec jsme zbyli sami, tři Žíláci a já, a s námi proud řeky u našich nohou. A taky podivný, stále se blížící ruch. Země se začala zachvívat. Žíláci kráčeli svorně přede mnou a zmizeli mi za ohybem skály. Chtěl jsem si trochu odpočinout. Sešel jsem na krok z cesty, abych odložil náklad, a narazil jsem na pobudu,

který miniaturní dětskou lopatičkou rýpal do hlíny kolem sebe jako šílený.

„Zmizni!” vyjel na mne. „Mám náskok a nechci o něj přijít.”

„Daruji ti skládací židličku, když mi odpovíš na pár otázek,” říkám mazaně.

„Na který otázky?”

„Co tu děláš?”

Kopáč se na mě pobaveně podíval a odpověděl:

„Rejpu!”

„Proč rejpeš?”

Kopáč se opatrně rozhlédl a řekl:

„Kdo vykope jídelní příbor, dostane pytel drobných. Je to taková hra.”

„Od koho bude ten pytel?”

„To se neví. Ale viděl jsem ženskou, jak rozdávala chlapům plány pozemků na těžbu.”

„A když ten jídelní příbor najdeš, jak ho předáš?”

Mazaně na mne zamrkal.

„Ten, kdo příbor vykope, hlasitě zazpívá píseň *chodím po brodvaji hladov sem a tam* a správný lidi se ozvou.”

„Správný lidi? Nevíš, kolik jich je a kde bych je mohl najít?”

„Hele, mladej,” zavrčel najednou ten trhan. „Už dost. Sundej židli.”

Vydal jsem mu skládací židličku (v duchu jsem si hned pro Žíláky sestavil výmluvu o její ztrátě), a ještě jsem mu položil otázku, přičemž jsem se snažil o žoviální tón:

„Co s tím pytlem prachů budeš dělat, kámo?”

Uzavřený obchod ho obměkčil, takže skoro přívětivě odpověděl:

„Koupím si vlastní lavičku na wilzoňáku. A když něco zbyde, dám si ji pozlatit.”

Jeho smysl pro hodnoty mě dojal. Srdečně jsem se s kopáčem rozloučil a vrátil se zpátky na stezku. Žíláci pochodovali už daleko přede mnou, slyšel jsem jejich hovor stále méně. Chtěl jsem za nimi popoběhnout, co mi náklad dovolil (ostatně nesl jsem o jednu židličku méně), ale chytil jsem se do pasti. Nechápu, jak Žíláci prošli, když jejich kolébavá stařecká chůze jim nedávala možnost se pasti vyhnout.

Visel jsem za jednu nohu, chycenou do drátěného oka, nad prašnou cestou a pokoušel se shodit náklad, který mne táhl k zemi. Koutkem oka jsem zahlédl neslyšně se plížící postavu. Postava přišla ke mně, vytáhla nůž veliký jako kinžál a celkem pohodlně se mně chystala podržnout. Něco takového jsem na dovolené ještě nezažil. Chtěl jsem útočníka upozornit na fakt, že nejsem ozbrojen a tudíž zbraňově nedotknutelný, ale jazyk mě nechtěl poslouchat. Když už jsem se loučil se životem a představou, že nikdy nezveřejním pocity kuřete před blízcím se ostrím, náklad se konečně uvolnil a zřítel se na cestu. Nečekaná ztráta váhy mne vymrštila do svahu a bezpečně jsem zapadl mezi kamení a kopřivy.

Když jsem se dopotácel zpátky na cestu, útočník byl pryč. Z nákladu zmizela další židlička. Rozklepaně jsem se dál vlekl do Pikovic a bylo mi jasné, že jestliže jsem považoval útok u bufetu za náhodu, tak tahle past už náhoda nebyla. Budu si muset dávat víc pozor.

Dosáhl jsem území opuštěných chat a jejich verandiček, vkusně zdobených dřevěnými bůžky a popínavými rostlinami. Množství těch chat dávalo tušit, že obec Pikovice je nablízku. A fronta kopáčů také - cesta se mi pod nohama chvěla stále citelněji. Najednou jsem za sebou zaslechl dusot. Zrychlil jsem krok, ale pronásledovatel mne brzy dohnal.

„Hele, zastav, mám pajšl na cucky,” ozvalo se za mnou.

Otočil jsem se a hleděl do tváře dalšího neznámého kopáče v silně zanedbaném zevnějšku.

„Hele, mladej, prej máš bytelný židle na prodej,” vtíral se ten chlap a nestoudně okukoval náklad. Jenomže já už byl ostrílenej mazák.

„Co nabídneš?” prohodil jsem nedbale.

„Mám motyčku, ale tu potřebuju na kopání,” svařtil neznámý už tak dost svařštělé čelo. „Co bych ti tak ... ale jo. Hele, co mám!”

Zpoza několika vrstev oděvu vytáhl ušmudlaného, kdysi bílého chlupáčka. Psík se zlostně rozštěkal, znělo to jako když malá žabička přestane kuňkat a dostane škytavku.

„A co já s tím?” řekl jsem rozladěně, protože pes bylo to poslední, o co bych se chtěl starat. „Pokud bych chtěl psa, tak pořádně silného a ostrého, aby mě hlídal před zlosyny. Mám toho věru zapotřebí.”

„Hele, tenhle je bojovej,” vmlouval se kopáč. „Je to WEST HIGHLAND WHITE teriér, to je vedle bultíků nejnámější bojový plemeno. Ale vono se to tutlá. Kdyby se to rozkřiklo, tak by cena týhle živý zbraně byla trojnásobná. Já si ho nemůžu nechat, nemám na poplatky a potřeboval bych tu židli. Už mě vod kopání bolejí nohy.”

Z hromádky bílých chlupů vylezl čumáček a pokorná psí očka. To zvíře je na mne prosebně upřelo a kníкло. Co jsem měl dělat. Vyměnil jsem ten chumáč chlupů za žiláckou židličku. Napadlo mě totiž, nevím proč, že když to neudělám, pobuda si westíka za křovím upeče místo králíka.

„Jak se jmenuje?” zeptal jsem se, celkem zbytečně.

„Jmenuje se Rváč,” odpověděl muž a hned si zkoušel, jak se na židličce pohodlně sedí. „Je to výstižný jméno. Jo, a bacha na něj - je cvičenej na prst, kterej mačká spoušť.”

Měl jsem o starost víc. Vzal jsem svůj žlutý hedvábný šátek, udělal na něm uzel, dovnitř jsem strčil psíka a pověsil si uzlík na krk. Shrbil jsem se pod nákladem a pospíchal dál, aby mi Žíláci příliš neutekli. Když jsem byl na doslech (Žíláci se zrovna přeli o přednosti užívání guttalaxu v kapkách), zastavil jsem se. Složil jsem náklad na zem a potichoučku, zatím na zkoušku, jsem zamumlal:

„Chodím po brodvaji hladov sem a tam ...”

Nic se nedělo. Nevěřil jsem, že by mne pobuda číslo jedna ošálil. Jistě jsou nad kopáči ustaveni dohlížitelé, jejichž úkolem je reagovat na tuto melodii. Tak jsem zkusil přidat na hlasitosti a zařval jsem nad řeku:

„Chodím po brodvaji hladov sem a tam....”

A hned měl jsem plná ústa vody. Někdo mne svrhl se stezky dolů. Klesal jsem ke dnu a vzpomínal na své dětství, jinošství a počínající dospělost. Pak mi na mysli vytanul westík a usoudil jsem, že bude lépe začít plavat a zachránit to zvíře a sebe taky. Vynořil jsem se, a těsně vedle mé hlavy dopadlo na hladinu pádlo. Někdo se mne pokoušel zarazit tím vodáckým náčiním zpátky na dno a počínal si dosti zkušeně. Jediná záchrana byla v přeplavání řeky na protější břeh, a hned jsem se do toho dal, zatímco pádlo tlouklo v mé stopě jako šílené.

Proud mne trochu strhl stranou, ale podařilo se mi doplavat na mělčinu a byl jsem zachráněn. Ale ne na dlouho - z pobřežních travin se vynořila hlaveň a mířila ke mně. Hlaveň patřila staříckému koltu a kolt pevně třímala vrásčitá ruka.

„Vítej, parde,” promluvil vlídně majitel ruky třímající zbraň, „prcháš před kopáči?”

Přede mne připarkoval invalidní vozík, v němž spočíval stařeček v oděvu obyvatele Divokého západu. Vlídne se usmíval. Tu vlídnost zřejmě způsobil můj mexický oblek, v této chvíli nasáklý říční vodou. Považoval mne za soukmenovce.

„Na tomto břehu kopáči nejsou?” otázal jsem se opatrně.

Pistolník opáčil, že ještě ne, a se zájmem se zahleděl přes řeku, kde se něco dělo. Z výkřiků, které ozvěna nesla kaňonem, jsem poznal, že Žiláci našli na břehu opuštěná zavazadla a zaznamenali ztrátu skládacích židliček. Musel jsem je hodně naštvat.

Z písku něco vyčítavě kníklo a vzpomněl jsem si na Rváče. Byl to ten pes, s mokřými chlupy vypadal hrozně. Zrychleně dýchal, jakoby právě připlaval, a mezi zoubky svíral třísku vyhryznutou z pádla. Tím se vysvětlil fakt, že se mi útočník netrefil pádlem do hlavy, ačkoli k tomu měl všechny předpoklady.

„Hodnej pejsek,” pochválil jsem ho a vzal ho do náruče, „bránil páníčka. No, to je hodnej bojovej pejsek.”

Rváč příliš nevnímal moje pochvaly. Ňafnul, až voda z chlupů vystříkla kolem, a vrhl se na vozík. Stařík pustil kolt a udiveně zíral na ukazováček, na němž rozrušený psík visel. Ten pes byl opravdu dobře vycvičený.

„Je nějakej nervózní,” poznamenal stařík, ale nezlobil se.

Skoro celý den jsem strávil v primitivním prostředí tramské chaty mého nového pistolnického přítele, zvaného Jim od Zlaté řeky. Dal jsem do pořádku oblečení (vyztužené manžety se po uschnutí zkrabatyly a karmínová košile pobledla, ale jinak zůstal můj zevnějšek dostatečně elegantní), snědli jsme s westíkem kotlík jakéhosi pokrmu z těstovin, slaniny, vajec a hub (předpokládal jsem, že jedlých), a potom jsme se stulili pod vypůjčenou vojenskou houni. Hodlal jsem dohnat spánkový deficit, ale nebylo mi to souzeno. Ve chvíli, kdy

jsem usínal, ponořen do vzpomínek na útulnost svého londýnského bytu, kde neběhají po podlaze myši a nepáchne levná káva, mě můj hostitel spěšně probudil a ječel, že je čas vypadnout. Před chatou se srotil dav, mával motyčkami a vyzýval majitele k emigraci.

„Co se děje? Říkal jsi, Jime, že na tomhle břehu řeky je bezpečno,“ podivil jsem se a spěšně se oblékal.

„To jo, kopáči tu nejsou, ale okolní chataři se rozhodli, že ten štěchovickej poklad, kvůli kterému se rozvoralo půl Posázaví, jim na tomhle břehu nikdo nevezme a hledají ho sami. Už rozkopali celý břeh, chybí jim k překopání jen podlaha mé chaty. Budou nás obléhat, tak uděláme opatření.“

Zatarasili jsme dveře škopkem na nádobí a lopatou na sních. Obdivoval jsem Jima, jak virtuózně krouží s vozíkem po prkenné podlaze chaty. Jeho stáří a nemohoucnost nebyly pro přípravu důkladné obrany překážkou. Obdivuhodný byl i samotný vozík, kutilské dílo zlatých českých rukou. Nejsem technicky zběhlý, ale vytušil jsem, že základní materiál pro výrobu vozíku poskytly šicí stroj, bicykl, proutěné křesílko a různé kuchyňské náčiní, jako například ruční šlehač.

Slunce se klonilo k západu, venku si obléhatelé rozdělali oheň, opékali uzeniny, pěli bojovné písně a drsně hulákali. Pění od ohně mi připadalo známé, až mi došlo, že ty zvuky pocházejí od Žiláků. Jejich blízkost mi přivolala záchvat sdílnosti, a tak jsem svému hostiteli vyklopil všechno o své české cestě. Ostatně neměl jsem v tu dobu nic jiného na práci. Ukázalo se, že ten stařík myslí racionálně - z mého osudu ho nejvíc zaujaly ty židličky.

„To ti Tornádo Joe nikdy neodpustí, kamaráde Rafe,“ řekl varovně. „Vyměnit jeho posez za čokla. To se ti bude těžko vysvětlovat. Kromě toho ty židličky šlohnul kdysi na sletu Sokolů a byly milou vzpomínkou na veselá mladá léta. Měl bys uhnout před jeho hněvem.“

„Stejně musím pryč,“ poznamenal jsem, „vždyť mi je v patách parta vrahů. Chci najít sestřenku a řádně si s ní o těch hrdlořezech promluvit.“

Stařík se rozchechtal, až ozdobné předměty padaly se stěn.

„Najít sestřenku! K čemu? Ona si tě našla sama, kamaráde, a že jsi ještě naživu, svědčí o vynikající kondici tvýho strážnýho anděla. Musíš zmizet z jejího záboru, a to rychle.”

Někde daleko v kaňonu zahvízdal vlak.

„Slyšíš?” zvolal stařík. „Trať vede ve stráni nad mou chajdou. Vypadneš vokýnkem ze spíže a chytíš ten vlak.”

„Ale já s ní musím mluvit. Kde mám kopat, když ona už všechno překopala? A proč mě vlastně chce zabít?”

Stařík smíchem přímo vřeštěl.

„Protože máš mozek! Proto! Protože mužskej, když myslí, tak něco vymyslí, proto tě chce zabít. A zapomeň na kopání, to nech praštěný ženský.”

Můj výraz obličeje byl zjevně nechápavý, protože pistolník zalomil rukama a zvolal:

„Ty jsi ale tupej, Rafe! Sám jsi říkal, že ti Šanghajec navrhl vykopat kroniku T.O. Zlatá žíla. To je ten správnej postup. Nehledej hrabavou příbuznou, hledej naše staré kroniky. Musíš najít muže, kterému přezdívejí Brdskej. Každěj pátek sedí na nádraží na lavičce pod nápisem VCHOD PRO ZAMĚSTNANCE VZADU. Alespoň před válkou to tak bylo. Který je to nádraží jsem už zapomněl. Až Brdskýho najdeš, pozdravuj ho od Jima ze Zlatý řeky a vyříd' mu, že ho žádám, aby ti dal kroniku T.O. Zlatá žíla. On Brdskej trampský kroniky už léta sbírá. Na ty tři pardy před chajdou se nespolehej, oni nevědí, že jim Brdskej kroniku šlohnul. Buď s Pajdou, drahý kamaráde Rafe, a až budeš bohatej, pošli mi pohlednici.”

Tehdy jsem ještě netušil, s kým jsem to mluvil a jak mne stařík na vozíku ohrozil, když mne, bezelstného, poslal za panem Brdským. V podstatě bylo v jeho zájmu, abych uhnul z cesty. Teprve mnohem později jsem si uvědomil, kolik lidí mi šlo v té době po krku, nepočítaje příbuzné.

★ ★ ★

Za svitu dohasínajícího dne a s westíkem pod košilí jsem se škrábal strmým šterkovitým svahem k trati. Rváčovi se to nelíbilo a chtěl se dostat ven, ale neměl jsem čas se tím zabývat. Pode mnou halasil dav chamtivých chatařů, planuly ohně a jako temný hrad čněla nedobytná bouda Jima od Zlaté řeky. Když jsem se s ním loučil těsně předtím, než jsem prolezl oknem spíže, prohlásil, že se zabarikáduje uvnitř s rumem a flaškou utopenců, a že Indiáni stejně útočí za úsvitu, takže ty utopence zvládne. Začal jsem se obávat o jeho duševní zdraví, ale pak jsem si řekl, že šílenství je dobrým východiskem z beznadějné situace. Popřál jsem mu ušlechtilou zábavu s těmi utopenci, on opáčil, že se těší, jak je sežere a já prchl, jelikož se mi začalo dělat nevolno.

Koleje se táhly ve stínu skal. Pospíšil jsem si pěšinou podle pražců a brzy se mezi stromo-vím ukázal přístřešek, sloužící jako nádražní budova. Dbal jsem na opatrnost a to se mi vyplatilo. Když jsem se plížil podle zanedbaného živého plotu, uviděl jsem u přístřešku dvě osoby, kterým jsem se rozhodl po zralé úvaze vyhnout. První byl můj komorník James, kterého jsem poznal až na druhý pokus. Byl totiž oblečen značně podomácku, měl vytřeštěný pohled, a obklopovala do děcka různého věku a vzrůstu. Na zádech nesl sedačku s batoletem a v ruce vlekl několik naditých tašek. Zjevně se té drobotiny ujal a vezl si ji do Prahy. Druhá osoba, které bych se chtěl vyhnout ještě raději, byl ponurý chlap s pádlem.

Za houkání a randálu se přihnul vlak. Nevěděl jsem jak nastoupit, aby mne James a ten s pádlem nezahlédli, a během rozmýšlení mi vlak málem ujel. Ale v rozhodujícím okamžiku mne popadl za paži cizí tramp, zaječel mi do ucha:

„Proč váháš, kamaráde? Průvoda je na druhý straně. Lezem do posledního!“

Kryt jeho tělem jsem přeběhl nástupiště a zapadl do posledního vagónu ve chvíli, kdy se vlak zvolna rozjížděl. Z vlaku jsem viděl ponurého muže s pádlem, jenž jako zlověstná socha stále trčel na nástupišti. James s průvodem děcek zmizel, takže jsem předpokládal, že cestuje v mém vlaku, ale o mně neví. Získal jsem pocit bezpečí. Unikl jsem nájemným vrahům, Jamesovým rodinným problémům, rozzuřeným Žilákům, mám roztomilého psíka, který mi neustále

proslintává košili, a jediné co mi dělá opravdu starosti je skutečnost, že z hlavy nemohu dostat píseň *chodím po brodvaji hladov sem a tam*, a musím dávat pozor, abych si ji nezačal hlasitě notovat.

Když jsme pohodlně usedli na špinavá sedadla, mohl jsem si svého průvodce lépe prohlédnout. Věru, jistě by některý z velkých českých malířů zatoužil, aby mu on mohl stát modelem. Dlouhá vyzáblá postava, zplihlé provázky hnědých vlasů, zasněné oči tuláka a zuby, dosti vyčuhující z tváře. Veverkám by se pro ty hlodáky můj společník jistě líbil, ovšem pokud by si nechal u dentisty odstranit kazy a zubní kámen. Přestavil se mi jako trampíř Votlučka. Moji pozornost ihned upoutal zašlý psí obojek, který měl hrdě zapnutý kolem krku.

„Pošetilci se zdobí kupovanými tretkami,” řekl mi Votlučka. „Ale já zastávám názor, že pravý muž se zdobí jen tím, co ukořistí v boji. Tenhle obojek jsem získal od jednoho pikovického vlčáka, štěkal na mě cestou jako d'as, tak jsem ho takhle pokořil. Dost mě pokousal, když jsem ten obojek kořistil, ale už nebyl nejmladší a neměl v zubech ten stisk.”

Z toho jsem pochopil, že můj společník je statečný muž. Lepšího druhu na cesty bych si nemohl přát.

„Hledám nádraží, kde před některou z dříve probíhajících válek visel nápis VCHOD PRO ZAMĚSTNANCE VZADU,” udeřil jsem rovnou na jeho intelekt.

Votlučka uhnul pohledem a s falešným podtónem v hlase odpověděl:

„To může bejt kdekoli.”

„Tak dobře,” ustoupil jsem, „hledám muže, který se honosí přezdívkou Brdskej.”

Tentokrát můj společník ani nepřemýšlel. Okamžitě stočil zrak do ubíhající večerní krajiny za oknem a rychle řekl:

„Vypadá to, že bude pršet. No, já už budu vystupovat.”

Chtěl mi uniknout ke dveřím vagónu, ale já ho zadržel a naléhavě opakoval v rozčileném tušení, že jsem na správné stopě u správného člověka:

„Kde najdu Brdskýho?”

V tu chvíli vstoupil do vozu muž v modré uniformě vlakového zřízence. Votlučka se mi vytrhl a pádil uličkou mezi sedadly, až nakonec zmizel ve dveřích označených WC. Jak jsem se později dozvěděl od kamaráda Berly, bylo to typické tramské jednání určené pro tuto situaci.

Zřízenec ke mně přistoupil a řekl poněkud vysokým hlasem „jízdenky, prosím!” Potom se sklonil blíž a v jeho ruce se objevila pistole. Pistole se noblesním pohybem přimkla k mému levému spánku a já vyjeveně zíral do tváře své sestřenky Spitfire. Dokonale jsem ztuhnul. Jediné, co mi vytanulo na mysli, bylo *přestaň slintat, Rváči, vpřed a trhej!*

„Promluvíme si,” pronesla Spitfire ležérně svým normálním hlasem, který naháněl hrůzu i v méně dramatických situacích. Hlaveň pistole chladila moji lebku.

„Ty něco víš, bratrátku, a ty mi to povíš.”

„Já chci na nočník,” řekl jsem a teprve poté jsem si uvědomil, co jsem to vlastně řekl.

Spitfire se rozesmála a její pohled zabloudil ke dveřím s nápisem WC.

„Pořád stejný drahoušek,” řekla laskavě, „tak jdeme. A nic na mě nezkoušej, Rafe, vlak mám pod kontrolou.”

S pistolí u hlavy jsem se pomalu zvedal a ustupoval k záchodku. Abych řekl pravdu, docela jsem tam potřeboval. Mozek mi změknl a jen nekonečně opakoval *tak dělej, Rváči, dostaneš piškotky!*

Jak jsme se blížili k záchodku, konečně jsem cítil, jak se psíkovy drobné svalečky napínají a uvádějí do startovní polohy.

V ten moment Votlučka rázně vyšel ven, a dveře záchodku mne srazily na podlahu. Westík, místo aby zneškodnil mou proradnou příbuznou, vrhl se na Votlučku a se zuřivým štěkotem začal rvát vlčákův obojek.

Ve vzniklém zmatku jsem se vymrštil vpřed, jediným pohybem jsem otevřel dveře vlaku a vyskočil za jízdy. Při letu na svobodu mě nemohlo nic zadržet – kromě telegrafního sloupu a třicetimetrové propasti Zlaté řeky.

„Tak co, jak jste si užil trampování?“ zahalekal od recepčního pultu podomek, ledva mě spatřil v hotelových dveřích. Místo odpovědi jsem jen mávl rukou.

„No jo, čeho je moc, toho je příliš,“ zafilozofoval si poskok a hodlal se dál věnovat pozorování hotelových much, honících se kolem lustru.

„Dobrý muži, pošlete mi na pokoj večeri, ale něco vydatného. A čerstvé noviny. Nejlépe několik druhů,“ požádal jsem hotelového slouhu.

Podíval se na mne jako kdybych si ho poslal do Ascotu pro koňský salám.

„Ted’?“ nevěřicně na mě vytřeštil oči. „Víte, kolik je hodin? Čtvrt na osum. Večere byla v šest! Nemohlo by to počkat do zejtrka?“

Musel jsem ho zklamat.

„Obávám se, že nemohlo.“

„No, tak já se po něčem kouknu,“ odtušil o stupínek vlídněji a s neskrývaným přemáháním se odlepil od recepce.

Ještě než se zavřely výtahové dveře, zaslechl jsem, jak volá na recepčního:

„Když se cinkalo klíčema, tak byl někde zalezlej a ted’ si votevívá ...“

Nezabouchnout se v ten okamžik dveře, dozvěděl bych se, kdo si co otevírá. Budu se muset zeptat!

Náležitě natemperovaná koupel a pinta vroucího punče musí zrekreovat i chcíplého vola, jak říká dědeček. Vyfrotýrovaný smyčkovým ručníkem, oholený a oděný do svého oblíbeného krepdešínového županu, jsem se opět cítil jako ve své kůži. Uveleben v pohodlném sofa, s doutníkem a lahví jamesonovy irské whisky, jsem začal střízlivě zhodnotit štěchovickou misi. Nestrannému pozorovateli by se mohla jevit jako totální fiasko. Namátkou:

- staré trampy, kteří mi mohli najít lžici, jsem si zneprátelil na život a nasmrđ.

- popudil jsem proti sobě hordu lžicokopů.

- budu si muset pořídit nového Jamese.

- místo, abych Spitfire porazil v čestném mači, zbaběle jsem vyskočil z vlaku.
- budu muset českým drahám uhradit přeražený telegrafní sloup.
- potvrdilo se, že orientace podle hvězdné oblohy není mou silnou stránkou.
- v Jeleních horách, kde jsem přespával, jsem se nakazil čmelíky.
- pletu si borůvky s rulíkem.
- postrádám svůj hedvábný šátek.
- jsem neohebný! Kupříkladu si vůbec neumím sám prohlédnout záda (asi tam zůstaly nějaké broky).
- budu se muset učit cizí jazyky. Vůbec jsem netušil, že se rakousky „*persona non grata*“ řekne „*das bééémiše švajne*“.

Ale to byl jenom vnější, a ještě ke všemu hodně povrchní dojem. Bylo také spousta pozitiv a kladů, které moje anabáze odhalila. Žel bohu, právě když jsem si je chtěl připamatovat, vniknul do mého apartmá hotelový podomek a vyrušil mne z rozjímání.

„Tady máte ty noviny,“ zabručel, upustil na stolec balík periodik a se slovy „tady máte ten gábl“ postavil ták, na kterém se tulila ohmataná láhev k zaprášené krabici, vedle trosek servírovacího stolku. Vydatnou večeři jsem si rozhodně nepředstavoval jako škatuli dietních sucharů „UNRA“ a láhev minerální vody „ŠOHAI“. Leč, co naplat? Vědomí, že ten dobrý muž přinesl to nejlepší, co mi mohla jeho nuzná otčina poskytnout, mne utišilo. Přišlo mi, že by bylo krajně nezdvořilé, kdybych projevil byť jen náznak roztrpčení.

„Děkuji vám, příteli, jste velmi laskav. Nebude vás obtěžoval, když si zavdáte se mnou?“

„Cože, s váma ... ??“

Donašeče moje nabídka zjevně překvapila. Asi během svého krušného totalitního života neměl tu čest být pozván na večeři anglickým gentlemanem.

„Říkám, jestli se mnou nechcete povečeřet?“

„Ne, ne, ne! Už jsem jedl,“ vyrazil překotně, ale bylo na něm poznat, že si uvědomil, kolik společenských tříd nás odděluje.

„V tom případě mi, příteli, alespoň dovolte, abych vás za vaši oddanost mohl od nynějška zvat svým Percivalem.“

Uslyšev mé rozhodnutí, radostí zesinal, oběma rukama se chytil za osrdí a podlomil se v kolenou.

„Ne! Nepoklekejte!!“ zarazil jsem ho. „Nežijeme přece ve středověku. Tu máte, dokuřte si ten doutník na důkaz mé přízně.“

Percival, zlomen přemírou radosti, uchopil doutník a odklopýtal, zajíkáje se cestou štěstím a zaříkaje se odbory a listinou lidských práv.

★ ★ ★

Té noci jsem usnul až k ránu. Namísto blaženého spočinutí se dostavilo horečnaté blouznění plné nočních můr, vyvedených v barvách české trikolóry. Po traumatizujících zážitcích s mediálními bláboly v novinách to nebylo překvapivé. Vůbec mi nedocházelo, proč potřebují Češi vědět jaký vztah mají poprockové hvězdy ke koprové omáčce, kde jsou uloženy mléčné zuby jistého Járy Cimrmana, z jakého důvodu manifestují zemědělci proti nadúrodě, nebo že nějaké tiskové mluvčí vytekla v otlemelíně radioaktivní voda. Když jsem se probral z mráкотného polospánku, bylo nepochybné, že jediný způsob, jak rozluštit genetický kód české mentality, je přímá konfrontace.

V průběhu několika dní jsem proto absolvoval bezpočet společenských setkání. Od zahajovacího koncertu festivalu „Keltský činel“ až po folkloristickou rvačku v hospodě „U fraktury“. Terénní bádání bylo zábavnější, než suchopárné studium obskurních tiskovin, ale ani ono nepřispělo dešifrovat širokou slovanskou duši. Její tajnosti mi zůstávaly skryty stejně jako poselství trojčlenky nebo pravidla ledního hokeje.

Začínal jsem propadat skepsi. Nemít u sebe přátele nejvěrnější, Blacka a Whita, asi bych hledání dědovy lžíce skrečoval a vrátil se do Anglie. K posunu děje došlo jednoho dopoledne.

Percival tradičně podpíral recepční pult a zálibně si prohlížel lustr, na kterém se houpala úplně nová mucholapka.

„Sháněl vás tady nákej chlápek,“ utrousil jen jakoby mimochodem, když jsem okolo něj běžel, aby mi liftboj neujel s výtahem, což byl, jak jsem vypožoroval, jeho oblíbený šprým.

„Mně?“ zeptal jsem se poté, co výtahář opět zvítězil.

„Jo, vás,“ odsekl pohůnek, aniž přerušil observaci lapače.

„A nevíte, kdo to byl?“

Rozmrzele přešaltoval pohled ze zkoumaného objektu na mou maličkost.

„Byl tady asi před hodinou. Říkal, že je starej Lavička, a že pro vás něco má. A že ještě přijde. Stačí vám to?“

Moc moudrý jsem z jeho sdělení nebyl. Raději jsem přikývnul, jako že ano.

„Kdyby pan Lavička opět přišel, tak ho pošlete za mnou nahoru.“

Percival, který se už zase věnoval výzkumu muší nástrahy, pohnul hlavou, což jsem si přeložil jako souhlas.

Pan Lavička se dostavil v okamžiku, kdy jsem se chystal k popolední siestě. Byl to nevysoký šlachovitý stařík s umrlčím obličejem, naslouchátkem v pravém uchu a oblečením, které vyšlo z módy s příchodem královny Viktorie na trůn. Místo pozdravu něco zahuhlal, sáhl do kapsy a vytáhl nějaký černý papír a vrazil mi ho do ruky. Chvilku mi trvalo, než jsem složitě poskládaný arch rozložil. Z papíru se na mě šklebila filigránsky vyvedená lebka se skříženými hnáty a nápis:

NESNAŽÍŠ SE, PACHOLKU!
ZA TÝDEN PŘÍŠKRTÍM KOHOUTY!

Podvědomě jsem vytušil, kdo je odesílatelem. Proč ale chce děd rdousit drůbež? Chtěl jsem se na to zeptat toho bizarního starce, leč ten jako by sublimoval. Zmizel stejně tajemně, jako se zjevil. Cítil jsem potřebu vyzpovídat toho tajemného pana Lavičku, že mi nebylo zatěžko seběhnout až do haly a posléze dokonce i před hotel na ulici. Ve vestibulu, což bylo divné, nikoho podobného panu Lavičkovi nikdo neviděl. Ani přijít, ani odejít. Znovu jsem vyběhl na ulici. Ale tam jsem se nachomýtl do triviální pouliční rozmíšky. Dva mobilisti,

tak se místně nazývají občané vládnoucí mobilním telefonem, natolik zabraní do svého oblíbeného hobby, si navzájem způsobili čelní srážku.

Seriozně vyhlížející mladý muž se zoufale bránil rozlícené dámě neurčitého věku. Ta, na rozdíl od svého konformně působícího protějšku, rozhodně nepůsobila tuctovým dojmem. Ohnivě zrzavý přeliv, vytahané tričko, batoh, hodný podloudníka, a dominantní ženské atributy velikosti číslo pět, z ní činily rozhodně nepřehlédnutelnou personu. Její vztek se dal částečně pochopit. Při kolizi přišla o svůj oblíbený přístroj, který nenávratně zmizel v kanálu. Jakýsi aktivní občan uzavřel na obou koncích ulice dopravu a všechny náhodné kolemjdoucí zadržel na čtyřadvacet hodin pro potřeby policie, coby korunní svědky incidentu.

Vše se nakonec vyřešilo rychleji, elegantně a bez potřeby zásahové jednotky. Mladý muž, poté co se dáma vysílila, otevřel svůj příruční kufřík, kde se skvěly nejméně dva tucty mobilních telefonů. Libovolné dva z nich nabídnul dámě jako kompenzaci za jejího ztraceného oblíbence. Ta si po krátkém zaváhání z mobiliáře vybrala typ pouštní bouře a typ mlhavé ráno, čímž konflikt zaniknul. I přes vykřikování aktivního občana, že jsou všichni zadrženi na čtyřadvacet hodin za nepovolené srocování, se dav pokojně rozešel. Bohužel, po nastalém zmatku už nebyla naděje, že bych záhadného pana Lavičku vypátral.

Zpět do hotelu jsem se nevrátil. Vydal jsem se bloumat ulicemi velkoměsta. Ne, nekochal jsem se jeho věhlasnými krásami, ani nevstřebával jeho jedinečnost v rázovitých hospůdkách. Snažil jsem se rozchodit představu, že budu muset předstoupit před dědečka a zodpovídat se ze svých selhání. Ztráta automobilu, zmizení oblíbeného rodinného komorníka a o trochu více překročená apanáž by se snad nějak daly ospravedlnit. S tou zatracenou lžicí to asi bude těžší. Kdyby ji nepřinesla ani Spitfire, kynula by mi reálně naděje na polovinu dědictví. Což by se možná dalo vydržet. Jak si ale vysvětlit podobenství o kohoutech? Dědeček, přes svůj pokročilý věk, preferoval dobře prorostlý bůček, byl ochotný tolerovat bytelný biftek, ale o drůbeži se pohrdavě vyjadřoval jako o dutém masu, vhodném

leda pro zhýčkané vegetariány. Co mi tím potměšilým vzkazem naznačuje, mne ne a ne napadnout.

Zmítán střídavě trudnomyslností a pochybnostmi, bloumal jsem bezcílně městem. Bezděky jsem se ocitnul na nějakém historickém mostě. Masy posunujících se turistů oblažovaly tlupy pouličních hudebníků, rychlomalířů, prodavačů roztodivných suvenýrů a podobných šejdířů. Uchvácené turistiky dělaly „áááách!“ a jejich drahé polovičky vše důkladně kamerovaly.

Nikdy jsem nebyl příznivcem podobných atrakcí, ale na to abych se vymanil z davu už bylo pozdě. Zástupy se mnou smýkaly zcela proti mé vůli. Tak se také stalo, že jsem se ocitnul u loutkoherce, který si pomocí pimprlat vydělával na chléb svůj vezdejší. Více než sama produkce mne ale zaujal hudební doprovod. Tahací harmoniku obsluhovala tatáž paní, která před několika hodinami figurovala v epizodě s mobilem, a činila to tak energicky, až jsem nabýval dojmu, že se snaží svůj hudební nástroj přetrhout.

V návalu rozmařilosti jsem zalovil v kapse a utrousil do připraveného klobouku hrst drobných mincí. Pousmání, které to vyloudilo na tváři brutální harmonikářky, mi už ale nebylo dopřáno vychutnat. Kohorta okamerovaných japončičků mě nekompromisně strhla a vynesla až daleko za předmostí. To jsem ještě netušil, že to nebylo moje poslední setkání s tou pozoruhodnou ženou.

Den se už začal nachylovat k večeru, a já stále zevloval po pražských bulvárech. Vnitřně jsem se pořád ještě nevyrovnal se svou svízelnou situací a neměl jsem představu ani mlhavou, jak se z ní dostat.

Z chmurné zádumčivosti mě vytrhl shluk diskutujících spoluchodců. Se zájem pozorovali osobu, která zavile šťourala klackem do bankomatu a šťavňatě u toho klela.

„To chce hasák.“

„Hasák je na hovno. Na to se musí švajcem!“

„Prdlajs. Kyselinu a semtex.“

„Běžte do háje se semtexem. Na to stačej dvě vlásenky a nulašestka planžeta!“

Takovými a podobnými radami zahrnovali okolostojící pánové rusovlasou harmonikářku. Osoba, snažící se zdemolovat výdejnu oběživa, nebyl nikdo jiný než moje známá neznámá.

Zatímco rzovláska vyměnila olámaný klacek za dlažební kostku, skupina pozorovatelů se očividně rozrůstala a spontánně se rozpadala na samostatné diskusní podskupiny. Všem učinila přítrž teprve motorizovaná policejní patrola. Ještě ani nestačily doskřípět brzdy, a debatující pánové se vytratili stejně nenápadně, jako se předtím objevili. Konstábl, zjevně znechucený tím, že se jedná jenom o zanedbatelnou výtržnost, a ne o čtyřnásobný mord nebo rasovou diskriminaci velkého rozsahu, ze které by kynulo povýšení, se na nás obořil:

„Tak, o co jde?“

„Pane plukovníku, ten aparát mi nechce vrátit mojí platební kartu,“ špitla harmonikářka zkroušeným hlasem, který by jí mohla závidět i zasloužilá frekventantka církevního lycea.

„Madam, s tím vám nepomůžu. To si musíte vyřídit s bankou, co jí to patří,“ pokračoval o stupeň vlídněji ochránce veřejného pořádku, zjevně potěšený nově přiznanou hodnotí.

„Ale mně tam zůstala ta kartička.“

„Heleďte se, paninko, uděláme to za dvě stovky. Vy půdete domů a zejtra to oznámíte tam, co vám tu kartičku dali. Oni už to s váma dají do pořádku.“

„Vy mě nezavřete?“ dojatě ševelila harmonikářka a vytlačila slzu z levého oka.

„Dyť vám to říkám. Dáte mi pokutu za výtržnictví, to víte, ti nahoře nás furt kontrolujou, a bude to vyřízený.“

„Ale já mám jenom dvacet korun,“ omluvně se zapýřila rusovláska. „Na mlíko. Pro kočku.“

Konstábl vzhlédl k nebesům, ale k tomu, aby slevil, se viditelně neměl.

„Já tu pokutu za dámu zaplatím,“ vložil jsem se do rozhovoru.

„Vidíte, matko, džentlmani ještě nevyhynuli,“ okomentoval nabídku strážce zákona, vzal si podávanou pětistovku a odjel.

„Co vás to chytlo?“ obořila se na mě harmonikářka, jen co policejní vozidlo zmizelo za nejbližším rohem. „Uhrála bych to na dvacku a ještě by si ten hňup gratuloval.“

„Já myslel, že máte jen na mléko pro kočičku ...“

„Prdlajz! Kamarád mi říkal, že když se nacpe do bankomatu občanka, tak se může natukat, kolik chce. Zkusila jsem to, a vono mi to občanku sežralo.“

Asi jsem se zatvářil jako dost velký imbecil, protože se při pohledu na mě začala smát.

„Hele, neviděla jsem tě už někde? Žes to byl ty, cos nám nasypal do klobouku ty drobáky?“

Prisvědčil jsem. A jen tak na okraj jsem se zmínil, že jsem byl i u toho, když přišla o mobilní telefon. Ta poznámka ji opětně rozesmála. Když konečně mohla popadnout dech, začala mi vysvětlovat.

„To byla moc prímová finta. Na blešáku jsem si za pětku koupila rozflákanej dálkáč k bedně. Pak jsem si vyhlídla toho frajera a sehrála malej tyjátr. Největší strach jsem měla, aby ten dálkáč spadl rovnou do kanálu. Kdyby se provalilo, že kecám do dálkového ovládání od bedny, asi by mě poslali do Bohnic. No, ale klaplo to. Vrazila jsem do toho byznysu pětku a vyneslo to skoro sedum táců. To jde, né?“

Kdybych tušil, o čem mluví, možná bych se smál taky. Takhle jsem se vybičoval jen k jakémusi nic neříkajícímu zašklebení.

„Hele, když už jsi za mě zaplatil tomu poldovi, tak já tě zvu na dlabanec. Koušek vocaď je bezva vegetárka. Dáme si kukuřičný placky a kombuchu.“

Opět jsem měl jenom rámcovou představu o tom, co mi chtěla sdělit. Řekla to ale tak nekompromisním tónem, že mě ani nenapadlo odporovat.

Kukuřičné placky chutnaly jako starý kokosový koberec a kombucha se odhalila jako šedobílá hmota, která se nedala ani pít, ani kousat. Mé spoléčnici to zjevně nevadilo. Obé do sebe cpala s takovým zápalem, že se mi to zdálo až podezřelé.

„Já jsem Gája,“ oznámila mi s plnou pusou a podala mi ruku.

„Těší mě. Já se jmenuji Raf,“ opáčil jsem a zlehka se dotknul nastavené dlaně.

„Fakt? To zní srandovně. Jak jsi k tomu přišel?“

„To kvůli dědečkovi,“ přiznal jsem popravdě a doufal, že to dál nebudu muset vysvětlovat.

„Tvůj děda musí bejt docela dobrej srandista, co?“

Neřekl jsem nic. Gája toto téma také opustila. Nacpala si do úst další hroudu kombuch a začala ji převalovat po půnebí. Když nasoukala sousto do zažívacího traktu, zamyslela se a pak mě překvapila nečekanou otázkou:

„Že ty jseš bejk?“

To mě zaskočilo. Asi pětkrát jsem naprázdno polkl a vyvalil oči.

„Já jsem panna,“ oznámila mi s takovou upřímností, s jakou se dává vědět, že si po jídle myje ruce. Toto její sdělení mě konsternovalo přímo totálně. Chvíli si mě se zájmem prohlížela, načež se rozchechtala tak vehementně, že jsem si mohl prohlédnout i její krční mandle.

„No, tak jo. Panna už nejsem. Chtěla jsem říct, že jsem narozená ve znamení Panny a v horoskopu mi vyšlo, že mám potkat nějakýho zajímavýho chlápka. A ten by měl být narozenej ve znamení Bejka.“

V jakém znamení zvěrokruhu jsem se narodil jsem nevěděl. Když jsem Gáje prozradil své nacionále, zahloubala se a své uvažování shrnula do tajemně lakonické věty:

„Ty jseš von!“

Vůně silné černé kávy pronikla příkrývkou k mému chřípí. Mé racionální JÁ vědělo, že čím déle budu spát, tím více sil dočerpám po uplynulé noci a o to čipernější se probudím. Avšak podvědomí nabylo vrchu. Zmužile jsem vysunul hlavu zpod deky a směle pohlédl vstříc novému dni. V komnatě se rozsvětlo, jak James rozhrnul silně opotřebované a vyspravované závěsy. Byl jsem rád, že svého komorníka zase vidím, a potlačil jsem zvědavou otázku na jeho rodinný život. Ostatně dětský řev z jeho pokoje odpověděl sám.

„Brejtro, pane,“ zahartusil James, jakoby se nic nedělo. „Venku je

hnusně, a před dveřma čeká pokojská, že vám jde převléct postel.“

„Děkuji Jamesi. Řekněte, ať přijde zítra.“

„Ano, pane.“

Sluha odkráčel vyřídit můj vzkaz, a já měl konečně možnost zaobírat se snídaní. Jaké ale bylo moje překvapení, když jsem namísto toustu, zavařeniny, sázených vajec, šunky a kon-viček se smetanou a čajem, spatřil na tácu kromě jako uhel černé kávy pouze krabičku laciných cigaret, naloženou okurku, kus zamřelé ryby a láhev plebejského piva.

„Jamesi!! Co to je?“

Komorník, který se na moje zavolání urychleně došoural, nasadil jemně chápatý výraz.

„S přihlédnutím k pánově tělesné rozkolísanosti dovolil jsem si servírovat to nejlepší, co nabízí zdejší lidové léčitelství. Nemusíte mít obavy, pane, mám to vyzkoušené.“

Podle toho, jak mne při snídani pozoroval, to vypadalo, že si není zase až tak úplně jistý. Přiznávám, že jsem té vražedné kombinaci moc nedůvěřoval, ale pak jsem jí přišel docela na chuť. Inu, není nad ověřené zkušenosti.

„Ták, Jamesi, co mám dneska v plánu?“ dotázal jsem se svého komorníka, když jsem dopil třetí přídavek.

„Vzhledem k neúspěchům stran pátrání po lžici starého pána, bych doporučoval pověřit touto činností nějakou specializovanou agenturu, která má v tomto oboru větší zkušenosti. Vám pak jsem obstaral lístek na klusácké závody v Chrchli. Připravil jsem ten hnědý károvaný oblek a dalekohled 10x60. Jestli pán dovolí, poohlédl bych se mezitím po nějaké vhodné pátrací kanceláři.“

Zřejmě ještě pod vlivem opulentní snídaně jsem možnost, že by bájnou lžici mohl najít někdo jiný než já, rezolutně odmítnul.

„Jamesi! Přineste papír a brk, sepíšu seznam neodkladných úkolů s časovým harmonogramem. Nikam neodcházejte a buďte připraven! Zatím mi doneste ještě jednu láhev piva!“

Pohlédl na mě s výrazem člověka, který je šťastný, že může sloužit tak rozhodnému a odhodlanému pánovi.

Asi za dvě hodiny byl seznam dohotoven. Vypadal přibližně takto:

1. *Zabránit, aby lžíci našla Spitfire - co nejdřív!*
2. *Přivést zpět automobil – hned!*
3. *Najít někoho, kdo ví o kronice – potom.*
4. *Podle kroniky najít lžíci – následně.*
5. *Odvést lžíci domů a slavnostně ji předat dědečkovi – nakonec!*

Když jsem s ním seznamoval Jamese, důrazně jsem ho upozornil, že musí být dodržena posloupnost úkolů a je bezpodmínečně nutné postupovat obezřetně, chytře a v naprostém utajení. Ve všem se mnou souhlasil, jen mi oznámil, že bod č.2 si můžu škrtnout. Před dvěma dny se pro automobil vrátil do Štěchovic, ale zjistil, že cizí zlaté české ručičky odmontovaly motor, kola, karosérii i šasi.

„Jestli máte zájem o zbytek, tak se tam vypravím. Ale jezdit se s tím asi nedá.“

„Není třeba, Jamesi, jeden úkol jako kdybychom splnili. A nyní můžete servírovat oběd.“

Ze zahloubání nad čtvrtou sklenicí mě v hotelovém baru vytrhnul Percival.

„Čeká na vás nějaká divná ženská a nechce se nechat vyhodit,“ oznámil mi s neskryvaným despektem a urychleně odkráčel zpět k recepci.

Trochu jsem tušil, kdo by to mohl být. I proto jsem si raději dal ještě jednu skleničku na zvýšení sebedůvěry. A bylo to zapotřebí. Gájino osobité zvolání „Nazdar, Bejku, máš čas?“ vzbudilo u hotelových hostů oprávněnou pozornost. Možná větší, než kombinace pánské flanelové košile a parašutistických kalhot, do kterých byla oblečena tentokrát.

„Hele, víš, jaks mi říkal, že potřebuješ pro dědu tu lžíci? Tak myslím, že jsem na to přišla. Koušek vocud' je takovej kutloch, co se v něm slejzaj trampové. Já některý z nich znám. Tak jim řekneme, a oni ti nabeton helfnou,“ vychrlila na mě Gája.

Kdyby mi někdo tvrdil, že se necelých pět minut od hotelu rozkládá území jako vystřižené z Dickensových románů, určitě bych se mu vysmál. Leč byla to bohapustá pravda. Změť zšeřelých pavlačových dvorků, propojených temnými průjezdy, křivolaké uličky mezi rozpadajícími se domy se zatlučenými okny a nevábná zákoutí, ve kterých jedinou známkou života bylo jen několik olezlých koček nebo světloplachý chodec, který sotva nás uviděl, zmizel stejně přízračně, jako se zjevil.

Nemít v sobě dobrou pintu kvalitního antidepresiva, asi bych se snažil urychleně to nevábné území opustit. I za cenu, že už nikdy žádné trampy neuvidím. Podle toho, s jakou cílevědomostí mě Gája těmi končinami vedla, jsem navíc nabýval podezření, že se tu neprochází poprvé. Ale ze všeho nejvíc mě deprimovala její lehkovážná sebejistota. Namísto, aby podvědomě vycítila, v jak ošemetné situaci se nacházíme, pevně se přidržovala mého mužného ráměte a pudově spoléhala na můj ochranný talent, přímo okatě hýřila dobrou náladou a činorodostí. Cestou mi vysvětlovala, že ti trampové, za kterými jdeme, jsou její kamarádi, a jestli mi může někdo pomoci, tak to jsou ti jediní praví.

Podle toho, jak mi to všeschné společenství vykreslila, mělo se jednat o jakýsi mozkový trust trampského hnutí, který, když zrovna veškeré trampské dění neřídí, tak se v něm přinejmenším dokonale orientuje. A je-li zapotřebí, má páky, kterými ho dokáže usměrnit. Entuziazmus, který z ní sršel, byl tak virtulentní, že mne začala opouštět zasmušilost. Patrně právě to bylo příčinou, že jsem se Gáje svěřil se svým záměrem, kterak odstavit maskulitní sestřičku ze zápolení o dědův jídelní instrument. Mé obavy, že bude shledán příliš fantasmagorickým se kupodivu nenaplnily. Ba, naopak. Když si Gája bez přerušení vyposlechla moji vizi, což ji muselo stát velké přemáhání, zařičela nadšením, které přešlo do jakési euforické extáze.

„Bejku, to bude bomba,“ hýkala mezi návaly smíchu. A na důkaz svého naprostého vytržení se začala svíjet na zemi a plácet se dlaněmi do steh. Přičemž sípavě vykřikovala:

„Druhej Harry Jelínek! To bude maso! Dej si patentovat hlavu! To bude bouda jak prase!“ a podobně.

Neměl jsem zdání, co má těmi propagačními slogany na mysli, ale přiznávám, že mi zalichotilo, že můj nápad došel tak kladné odezvy.

Poté, co se Gája dostatečně vyválela, dala mi slib, že do takové taškařice půjde se mnou. A že to myslí opravdu vážně doložila několika vylepšeními a přípodotky technicko-orga-nizačního ražení. Každý z nich ještě navrch okomentovala ryčným hýkáním, naštěstí už nedoplněné brejkodancovou produkcí.

Dveře, na které Gája zabušila, rozhodně nedávaly tušit, že se za nimi ukrývá výkvět českého trampingu. S omlácených prken nezadržitelně opadávaly nánosy letitých nátěrů, přes které nějaký vtipálek napsal křídou nápis „*Ztracená stopa – šéfredakce*“. Ostatně ani dveřník, který nám na vyklepaný signál otevřel, nezapadal do mých představ o vrcholových manažerech. Měřil bezmála dva metry. Z čerstvě obrveného obličeje na mě zírala dvě telecí oka, postižená neurotickým tikem. Celkový dojem ještě podtrhovala jeho podivná ústroj. Sestávala se ze směsi militárních artefaktů, pamatujících většinu evropských konfliktů uplynulého století. Vše koketně korunováno olbřímí kožešinovou čapkou, kol níž se jako svatozář vznášelo stádo vypasených molů. Z vytržení jsem se vyprostil, až když jsem se ujistil, že i zbytek osazenstva je oblečen do obdobně neformálních svršků. Ty korespondovaly s běžným vybavením místnosti. Ta sama se tvářila jako kříženec texaského saloonu, mauzolea plukovníka R.B.Powella a skladu veteše.

Že tady není moje společnice prvně a že zde požívá jisté vážnosti, mi došlo hned vzápětí. Z urputně debatujícího hloučku se zvedl olysalý tlouštík s půlkilovým čibukem, vetknutým do odulého obličeje. Zeptal se Gáji, jestli není proti trampské etice čistit si na vandru zuby.

„To víš, že se může. Jenom se k tomu musí použít nějaký přírodní materiál. Borovou šišku, buližník, kořen černého bezu nebo něco takového,“ opáčila Gája sebejistě.

„No, vidíte, že sem měl pravdu!“ utrousil uspokojený olysalec směrem do debatního kroužku. „Napíšeme tam, že může, ale jen když má čím.“

Plénium souhlasně zamručelo. Následovalo ještě několik dotazů. Kupříkladu jestli se dá za trampskou píseň považovat popěvek „... *pojď s náma, holka zlatá, maširovat, ať si také něco užiješ ...*“, jaké parametry musí splňovat potlach kategorie 1A nebo jestli se může trampským družkám říkat „*trampolíny*“?

Takové a podobné otázky padaly na Gájinu hlavu a ona je promptně zodpovídala, o čemž svědčilo synchronizované pokyvování tazatelů a jejich rychle se plnící zápisníky. Ten improvizovaný brífink, patrně zajímavý a nepochybně i přínosný, mě trochu nudil. Většina termínů a témat mi nic neříkaly, a od návštěvy všetrampské centrály jsem si rozhodopádně sliboval víc. Ale bylo až s podivem, jak nepatrný, sluchem sotva postřehnutelný zvuk dokáže v ten ráz ukončit bouřlivou tiskovou konferenci! Tím zvukem bylo nicotné cinknutí, které způsobily dvě bachraté butilky. Ty ze svého příručního vaku vyjmul mladík, který zastával funkci dveřníka. Do nastalého ticha začali dotazníci spontánně pomlaskávat, slintat, bujaře vykřikovat, na tvářích se jim rozhostily širokorozchodné úsměvy, a jako jeden muž začali obstupovat středobod svého zaujetí. To vše dávalo tušit povyražení úplně jiného druhu než předchozí žurnalistická rozcvička. Úměrně s rychlostí, jakou láhve kolovaly davem, se prolidšťovala těžce investigativní atmosféra.

Zelenofialová opalizující kapalina nevypadala zrovna důvěryhodně. Na můj vkus vyhlížela příliš synteticky. Asi jako některý z těch univerzálních přípravků, co s ním lze stejně úspěšně renovovat zašlé brilantové šperky, jako paralyzovat obtížný hmyz nebo pohánět centrální kardiostimulátor. Nějaký čas se mi dařilo nedostat se s ním do přímého kontaktu, ale nakonec jsem svému osudu neušel. V koutě, kde jsem se pokoušel tvářit co možno nejnenápadněji, mě vyčenichala statná intelektuálka. V jedné ruce třímala ohmataný klíč k určování druhu angloamerických postmodernistů a v druhé jednu z těch podezřelých láhví. Holou větou mi oznámila, že se musím napít. Nebylo kam couvnout.

Moje obavy se naplnily. Tekutina chutnala všelijak, jen ne požitelně. O to větší bylo moje překvapení, když lektvar začal ihned účinkovat. Ten nevzhledný patok měl podobný efekt jako elixír mládí, říznutý výtažkem žen-šenu a kořene mandragory. Farmaceutický velký třesk! O jeho širokospektrálním účinku ostatně svědčilo i to, že se mi začala líbit i ta širokoplecá mužatka.

Teprve mnohem, mnohem později jsem se dozvěděl, že ten zázračný životabudič má na svědomí vyčáhlý dveřník, kterému pro jeho nadání nikdo neřekl jinak než „travička zelená“, a který ho dodával pod svojí ochrannou značkou „*Vzpomínka na Jestřába*“. A který má na svědomí ještě několik, stejně oblíbených bylinných šnapsů. Jenže to jsem odbočil, zpět k ději!

Z oblouznění fanynkou Charlese Bukowského mě vyprostila Gája. Se slovy „přestaň se předvádět, Bejku!“ mě vyrvala z úpěnlivého klinče a odklidila do společnosti čtyř významných tramských funkcionářů. Berlu už jsem znal. Byl to ten dýmající hololebec, tak vehementně se zajímající o problematiku ústní hygieny. Vedle něj postávala asi osmnáctiletá rozkynutá dívčina, na které byl pozoruhodný pŕlpalcový předkus. Připalovala si jednu cigaretu od druhé a říkali jí „Veverko“. Rachiticky vyhlížející „Cháron“, oblečený do kostýmu á la William Cody Show. A „Gutaperčo“ - bezmála půl druhého metru vysoké pubescenční stvoření zavlého pohledu a pronikavé fistule.

Dopodrobna se rozepisovat o nastalém jednání je zhola bezpředmětné. Zvláště „Cháron“ nebyl s to pochopit, čím by mi mohla být jejich centrála prospěšná. Neustále mi kladl na srdce, ať tu povídku přepracuji a pak mu ji donesu k zlektorování. A když se nám to společnými silami podařilo, tvrdohlavě se držel představy, že se z hledání kroniky a potažmo i lžice dá udělat samostatná rubrika.

Teprve rácká dávka „*Vzpomínky na Jestřába*“ posunula rozpravu k věcnějšímu a konstruk-tivnějšímu duchu. Berla, který si kromě dentálních problémů liboval v dokumentování všech prohřešků, kterých se kdy na tramském lidu dopustily české dráhy, se nabídnul, že bude hlídat všechna pražská nádraží. A jestli nějaký „Brdský“ existuje, tak ho přivede. Na moje upozornění, že Praha má skoro pade-

sát nádraží a že je technicky nemožné aby je všechny uhlídal, sebejistě opáčil:

„No, a co? Praha má pětáctýřicet nádraží a zastávek, ale já mám systém. Neměj péči, Bejku. Mám podchycený všechny trampy, kterým napařily dráhy pokutu. Od roku 1813!“

Nesměle jsem se zeptal, jestli se mohlo stát, že by nějaký tramp nedostal pokutu? Ale Berla se na mě nechápavě podíval a rezolutně zakonstatoval:

„V tom případě to není tramp!“

„Tu kroniku bysme taky mohli získat přes nějakou soutěž,“ zapojila se mezi dvěma šluky Veverka. „Jak znám ty fosílie, tak jsou vždycky na ty svoje předpotopní žvásty ješitní jak prase!“

„Můžem to nazvat třeba o *Zlatý péro*,“ připojilo se Gutaperčo.

„Jo, a jako hlavní cena bude lízátko ve tvaru Woodcraftu,“ odsekla Veverka zpoza dýmové clony.

„Jako první cenu bych měla kytaru Jardy Štercla a obraz Svatojánskejch proudů od Buriána. Na takové špeky ty relikvie na tuty zaberou.“

„Ty máš kytaru Jardy Štercla?“ nevěřicně zakvílelo Gutaperčo.

„Za pět piv jich budu mít kýbl a navrch ještě zakládací listinu Ztracenky.“

Gutaperčo se zmohlo jen na obdivné hvízdnutí. Osobně se mi nezdálo moc pravděpodobné, že by se tak průhlednou fintou dalo přijít k hledané kronice. Ale ostatní přistojící mě přesvědčili, že Veverčin nápad nemá chybu a že to na tuty vyjde.

„A ty, Gutaperčo,“ zahřímal Berla, „se postaráš o ty zlatožiláky, co jdou tady po Bejkovi. Vloni jsi na táboře ztratil při bojovce dva turnusy roverů. A letos autobus mladých stoperů i s rodičema. Tak ty tři dědky snad zvládneš taky?“

„To víš, že jo,“ zafistulovalo Gutaperčo a odhodlaně vypjalo hrudníček.

Porada skončila. Úkoly byly rozděleny, a mně nezbývalo než doufat, že vše proběhne podle předpokladů. Hlavně proto, že koordinátorem celého snažení se určil Cháron, který podle mého tušení pořád ještě nepochopil, o co kráčí.

Operaci „Jericho“, jak Gája trochu okázale nazvala akt Spitfířiny pacifikace, jsme uvedli do pohybu ještě ten večer. James byl vyslán do ekonomického polosvěta. Podle všeobecně rozšířené pověsti tam provozovaly svoje rejdy zažloutlí šikmoocí mužičci, kteří za nepatrný penízek dokážou pocestnému obstarat cokoli. Takové báhorky odpo-rovaly tržně-ekonomickému přesvědčení. Gája se ale zapřísahala, že je to pravda pravdoucí, a dokonce byla svolná přísahat na holý pupek.

Nazítří jsem pražské chodníky vyrazil s Gájou šlapat i já. Společně jsem obráželi pestrý sled podniků, institucí, jednatelství a pracovny těch nejmocnějších mocných i chronicky nemocných bosů. Kde neuspěla Gájina výřečnost a lepší zjev, zapůsobil můj šarm a dě-dečkova šeková knížka. Nejkomplikovanější domluva byla s jedním vlivným agrárníkem. Ten, kromě tučného bakšiše vyžadoval ještě prohlášení, že jakožto zástupce Velké Británie nemám nic proti jeho vstupu do Evropy.

V předvečer rozpoutání „Jericha“ bylo vše připraveno. Dokonce James se zhostil svého úkolu na výtečnou. Neodpustil si upozornit, že ten žlutý šizuňk rozhodně nepatří mezi obzvláštní dobrodince. A o to pyšnější byl na skutečnost, že na něm vymohl množstevní slevu, třicetiprocentní rabat a v případě, že bude měnit zaměstnání, lukrativní místo společníka. Už od pohledu na něm bylo vidět potěšení z dobře vykonané práce. A ježto vím, že každá práce má být po zásluze odměněna, zavázal jsem se udělit mu na počest úspěšného zastupování mých zájmů každou třetí středu v měsíci mimořádné volno. A to od 23.00 do 4.00 hodin. Samozřejmě, jen v případě, kdy to provozní podmínky domácnosti dovolí.

Drobné vrásky mi způsobovala zmatená hlášení, kterými mne bombardoval Cháron. Podle nich se Veverce podařilo protlačit pátrání po kronice do masmédií. Dokonce se ho chopila i nejsledovanější tuzemská televize a chystá se „Zlaté péro“ pojmout jako erotickou megašou v rámci předvolební kampaně.

Berla se infiltroval mezi ajznboňáky a rozkládá české dráhy zevnitř. Očekávaného kolapsu má v úmyslu využít k obsazení nádraží svými komplici. Kde je a co dělá Gutaperčo, Cháron nevěděl. Podle nového komuniké severovýchodního vojenského okruhu, že mu chybí dvě

plně vycvičené motostřelecké divize, se dá odvozovat, že Gutaperčo operuje někde mezi Pardubicemi a Vsetínem.

V den „D“, hodinu „H“ jsme stáli na kopci „K“. James sledoval svůj chronometr. Když se ručičky začaly přibližovat k desáté hodině, začal s odpočítáváním. V okamžiku, kdy komorník zvolal své „NUŽE!“ namířila Gája pistoli do oblak a v krátkém sledu vystřelila tři červené světlice.

Do krajiny vyjela selská jízda reprezentovaná třiceti rozmetadly. Namísto chlévskou mrvou ale skrápěla scenérii padesáti tunami lžic. Lžic všech možných tvarů a velikostí, lžic kovových, dřevěných, umělohmotných i porcelánových. Lžic příborových, servírovacích, skládacích i těch nafukovacích. Lžic všech historických slohů, všech národů. A ledva vozidla nabrala rychlost, do terénu se vyrojily první houfy zmatených lžicohledačů, Gája vypálila další tři světlice, tentokrát zelené. To byl pokyn pro sedmatřicet strategicky rozmístěných big bendů, aby skrze své aparatury začaly povykovat *„chodím po brodvaji hladov sem a tam ...“*

Musím přiznat, že jsem ještě nikdy nebyl příčinou tak rozsáhlého zmatku. Těžko vylíčit v obrazně plastické podobě, co se kolem mne dělo, připadal jsem si jako uvnitř Maroldova kruhového obrazu v nejprudší lipanské vřavě. Jenom jsem zaslechl Gájino překvapené „a do Prčic!“, a zmizela mi z očí. Chtěl jsem ji v útěku následovat, ale než jsem stačil uniknout z pekla hystericky vřeštících lžicokopů, hodil po mě jeden pobuda krumpáč. Netrefil se, krumpáč dopadl do ornice, a násada se s třeskem zlomila. Její odlomená část prosvištěla vzduchem a zaryla se mi do lebky. Zbrocen krví padl jsem Jamesovi do náruče. Poslední, co jsem slyšel, než jsem definitivně upadl do bezvědomí, byl jeho výkřik „volejte Červený kříž a britského konzula!“

★ ★ ★

Nemohu říci, že jsem byl v bezvědomí celou tu dobu, než jsem spočinul na lůžku v jistém zdravotnickém zařízení okresního formátu. Z atakovaného mozku mi neuspořádaně vplouvaly do mysli jednotlivé vizuální vjemy, například jsem v jednu chvíli jasně vnímal, jak někde blízko pobíhá Gutaperčo s navigátorem a volá *kde je tady džípies, kde je tady džípies*.

Nechci se zbytečně rozepisovat o tak traumatizujícím období, jako byl můj pobyt v nemocnici. Naštěstí netrval dlouho, vlastně jen do chvíle, než jsem vypadl z okna. Nepamatoval jsem si, jak jsem se ze lžicového válečného pole dostal, ale později mi James vysvětlil, že mne trampové dopravili do nemocnice stopem. V nemocnici se mi dostalo odborné péče – vydesinfikovali mne, odebrali mi asi tři litry krve, aby byla s jistotou vyloučena žloutenka, sepsali čestné prohlášení, že jsem přijat na vlastní nebezpečí, proti podpisu jsem vyfasoval erární pyžamo, byl napojen na centrální vývařovnu a půvabná sestřička v kratičké bleděmodré sukénce mne dovedla na pokoj. Ovšem, násadu zabodnutou za uchem jsem si musel přidržovat sám. Když jsem požádal, aby mi ji připevnili fáčem, neboť každý pohyb byl bolestivý, Krátká Sukénka s profesionálním úsměvem sdělila, že ještě nejsem po operaci a tudíž nemám na obvaz nárok. Přinesla mi prášky proti bolesti, které zabíraly jen ve tři hodiny odpoledne, což mi připadalo zvláštní.

Předpokládal jsem, že můj stav zmobilizuje věhlasné neurochirurgy a vyjmutí topůrka z mé hlavy bude zdobit medicinské publikace celá desetiletí, ale spletl jsem se. Česká zdravotní služba funguje jiným stylem, než na jaký jsem byl ve své domovině zvyklý. K mobilizaci nedošlo. Je sice pravda, že druhý den přistoupila k mému lůžku bíle oděná tlupa odborníků a nad mým zbědovaným zevnějškem utrousila něco postřehů. Vedoucí skupiny, zřejmě hlavní zaříkávač, pronesl *dokud nebudu mít cété, ékágé, spézet, éégé a ertégé, nemohu nic dělat*“, a pak už jsem žádného lékaře neviděl.

A dny ubíhaly.

Jednou jsem se pokusil sestřičky trochu servilně zeptat, kdy se na mne přijde podívat ten hodný pan doktor, ale Krátká Sukénka s úsměvem odvětila, že panu doktorovi se udělalo špatně a šel k lékaři.

A dodala, že musím být trpělivý, protože jsem objednan na mnoho vyšetření a nejsem v nemocnici sám, kdo potřebuje operaci mozku. To mne uklidnilo. Mohl jsem se věnovat společenskému životu v pokoji a přijímat návštěvy.

Když jsem tedy poprvé vstoupil, postrkován Krátkou Sukénkou, do přiděleného nemocničního pokoje, vzkřikl muž ležící na osmé posteli u okna:

„A za tohle platím denně dvanáct stovek!“

Sestřička ho okřikla, že sice hradí nadstandardní samostatný pokoj s ventilátorem a televizí, ale volná lůžka nelze nechat prázdná, když je tolik potřebných pacientů, a že má být rád, že mu do postele nepřidělí spolupacienta.

Leželo nás tedy na samostatném nadstandardním pokoji osm. Nájemce pokoje byl místní podnikatel, který za své peníze držel v ruce opravdovou výsadu - měl volič kanálů a právo přepínat televizní programy, což uplatňoval s krutou zlomyslností. Současně s mým ubytováním si James postavil u nemocniční zdi stan, aby mi mohl být co nejbližší. Ve stanu zřídil miniaturní kuchyňku a pilně mě zásoboval domácí krmí. Samozřejmě, sestřičkám se to nelíbilo, takže James, když přinášel k mému lůžku podnos s jídlem, musel překonávat řadu nástrah a příkoří. Nemocniční stravu jsem velkoryse přenechával hladovým spolupacientům. Zvláště nájemce pokoje se na ni vrhal přímo zuřivě, aby si za svých dvanáct stovek něco užil.

Do nemocnice za mnou docházeli i moji noví přátelé. Gutaperčo se připlížilo za několik dní a již mne neopustilo. Trávilo celé hodiny předčítáním minulých ročníků „*Ztracené stopy*“, urovnáváním mého polštáře a schováváním před Krátkou Sukénkou. Původně jsem se domníval, že Gutaperčo silně přilnulo k mé dominantní osobě, ale později jsem s lítostí musel přijmout fakt, že se jednalo o levný zdroj výživy. James samozřejmě toho tvora k mému podnosu nepustil, takže Gutaperčo svádělo třikrát denně s pacienty boj o potravu, včetně nájemce pokoje, který svou porci bránil opravdu urputně.

Nevím, jak Gutaperčo dokázalo vyvolávat zmatení v prostoru, ale od chvíle, co si zřídilo příbytek pod mou postelí, nedokázaly sestry udržet orientaci. Odebíraly tělní vzorky nebo měřily krevní tlak

pacientům, kterých se tato péče netýkala. Naštěstí já jsem byl díky dřevci za uchem lehce identifikovatelný, a tak jsem byl podrobován jen potupnému měření teploty toliko třikrát do hodiny.

Gája, sotva vkročila poprvé do pokoje, povzbudivě zvolala „co se pořád válíš, Bejku, pojď dovádět do přírody!“, načež jeden z pacientů obdržel pátý infarkt. Na jeho uvolněnou postel okamžitě dodali nového nemocného. Byl to chudák, sice vysokého a silného vzrůstu, ale celou jeho postavu skrývaly obvazy. Měl jsem pojmout podezření - věděl jsem přece, že před operací není na obvazový materiál nárok. Ale myslel jsem stále na to, abych správně přidržel násadu za uchem, že jsem ztratil ostražitost.

Veverka mne přišla informovat o tom, že česká televize uvedla megašou se soutěží „Zlaté pero“ v běžném vysílacím čase o půl čtvrté ráno. V té ranní době většina našich starších spoluobčanů již nespala, a tak odezva byla úspěšná.

„Celý sklep jsme zaplnili kronikama,“ jásavě sdělovala Veverka, „a jeden spolehlivý kamarád je prohledává.“

Přitom mi podstrčila fakturu za odvysílání megašou. Když jsem uviděl částku k proplacení, zavřel jsem leknutím oči a poslal účet dědečkovi.

Veverku neměli moji spolupacienti rádi. Šmejdila po pokoji a málo pohyblivým brala cigarety. Zatímco jsme si povídali o novinkách za nemocniční zdí, zapalovala jednu cigaretu od druhé a dým rafinovaně vypouštěla škvírou v okně.

Dlouhé čekání na operaci jsem využil k samovzdělávání. Berla mi donášel různé materiály ke studiu, a při osobních konzultacích odpovídal na moje zvědavé otázky. Jednalo se pochopitelně o studium trampingu. I když Berla byl znalec, a jeho pedagogické schopnosti měly úroveň, stejně jsem nepochopil, co táhne ta individua do lesních porostů k primitivním ohništím. Ale pilně jsem studoval. Poznal jsem dílo Boba Hurikána, Gézy Včeličky i Ka-pitána Kida, a přijal jsem za své některé Berlovy názory, např. nezbytnost struny G na pětistrunné kytáře nebo vliv kreseb v cancáku na estetické cítění vlastníka. Po měsíci pobytu v nemocnici jsem byl schopen recitovat vybraná díla trampských básníků a ze všeho nejvíc jsem toužil seznámit se

s proslulým Černým Billem. Leccos jsem pochopil z činnosti redakce „Ztracené stopy”. Jednou, když jsem byl v rozverném náladě, poslal jsem do listárny anonymní dotaz, týkající se možného počtu domovenek umístěných na jednom rukávě. Diskuze k tomuto tématu musela být perná, protože odpověď zabrala v rubrice odpovědí několik stránek. Závěr diskuze zněl, že domovenek na jednom rukávu může být tolik, kolik se jich vejde od ramenního švu k manžetě.

Jednoho dne, když už jsem začínal považovat nemocnici za druhý domov a násada za uchem se stala mou věrnou družkou, se ve dveřích pokoje zjevila neznámá zdravotní sestra. Měla do běla odbarvené vlasy, obličej pokrytý sivými očními stíny a rudě orámované rty. Dlouhé prsty jí chřestily množstvím prstenů a krk měla ověšený zlatými řetízky. Na jednu řetízku poskakovala roztomilá zlatá lebčička, z čehož se mi udělalo trochu nevolno. Pacienti zděšeně zmizeli pod pokrývkami, a podnikatel tiše poprosil nebe, aby mu bylo milostivo.

„Kdopak je dnes na řadě na operační?” zeptala se a zamávala injekční stříkačkou.

Gutaperčo, jindy ochotné se za hrst převařené rýže pro mne obětovat, zbaběle zalezlo za postel a přikrylo se bílou maskovací celtou. Bělovláska ukázala na mne a zvolala:

„Tak se do toho dáme, mladý muži!”

Namítl jsem, že dosud chybí vyšetření podvěsku mozkového, ale sestřička nedbala. Než jsem se nadál, měl jsem injekci v žilách. Do pokoje s děsivým vrzáním vjela pojízdná postel, řízená snaživým mladíkem. Z chodby se ozval křik „na sále je zpoždění!” a Bělovláska zrychlila. Zručně mě přehodila na vozítko a mladík zabral. Zcela jistě neměl na takový druh povozu řidičský průkaz. Měl jsem co dělat, abych se v zatačkách nemocničních chodeb udržel.

Najednou se rozsvětlo a byl jsem na operačním sále. Nade mne se sklonily hlavy zahalené zelenými rouškami. Usoudil jsem, že můj krumpáčový problém bude řešit tým vybraných chirurgů, a zklidnil jsem se.

Vzadu v místnosti řekl ženský hlas:

„Pospěšte si, pane primáři, ať stihneme oběd. Dnes je segedín!”

Postavy se začaly hýbat. Primářův orouškovaný obličej se přívětivě zeptal, jak se cítím. Chtěl jsem mu žertovně odpovědět „jako s dřevem v hlavě, pane primáři“, ale jak jsem se pohnul, zapomněl jsem přidržet násadu u hlavy. Násada se pustila lebky a s tupým úderem dopadla na kachlíkovou podlahu. Za ní šplouchlo pár kapek krve z natržené kůže a nic víc. Lékařský tým se rozšuměl pohoršením. Primář věcně pronesl:

„Kdo toho simulanta přijímal, přijde o prémie. Ať těch pár stýžků někdo sešije. Jdu na oběd.“

Zároveň s primářem uraženě vypochoďovali i ostatní. U mé roztrěsené tělesné schránky, ležící na operačním stole, zůstal jen jeden orouškovanec. Připadalo mi, že se chvěje více než já. Na druhé straně sálu, u blikajících a pípajících přístrojů, stáli nějací lidé v bílých pláštích a zavile pohlíželi na mého sešívače.

„Anesteziologický tým nesouhlasí,“ prohodil jeden z nich. „Potřeboval jsem jít dřív domů, a vy jste hysterčili, že je na řadě těžký případ. Tak jsme tu zůstali všichni a trváme na operaci.“

„Co takhle exitovat appendix?“ navrhl druhý.

Orouškovanec ochotně souhlasil, ale vyrážel jsem odmítavé skřeky tak dlouho, až se nakonec shodli na původním šití ranky za uchem v celkové narkóze. Zdálo se mi, že mému orouškovanému krejčímu pořízení několika stehů při mém nevědomí vyhovuje. Mně tedy ne. Ale než jsem stačil protestovat, zacinkaly nástroje a anesteziolog slíbil, že mi dá „takovou vůni, jako když se procházím po břehu mořském.“

Potom jsem už o sobě nevěděl. Kromě jediné hluboko zasunuté vzpomínky. Ve snách jsem byl na okamžik zpátky na lžícovém bitevním poli. Hnaly se na mne stovky rozvášněných lžícokopů. Ale než se mým směrem rozmáchl vrhač krumpáčů, viděl jsem, že opodál postává vrásčitý mužík, který mezi lžícokopy rozhodně nepatřil. Měl na hlavě čepici s kšiltem a kolem krku puntíkatý šátek. Stál se založenýma rukama a usmíval se na mne jako starý známý. I když s jistou dávkou škodolibosti.

Ovšemže jsem ho i přes množství vrásek poznal. Od dětství jsem měl před očima zvětšenou skupinovou fotografii, kterou dědeček

choval na mramorové krbové římse ve zlatém rámu posázeném brilianty. Z fotografie zarputile hledělo pět groteskně oděných mládenců, z nichž jeden se krčil pod nějakou tmavou hučkou a pod bradou měl uvázan puntíkatý hadřík. Skupinka pózovala před prehistorickým parním vlakem, jenž tonul v oblacích uhelného čmoudu. Na tu fotografii se dobře pamatuji, jako malé děcko jsem často k obrázku volal s napřaženým prstíkem: „Tréjn, tréjn!”

„To je Posázavský rychlovlak, trumbero,” hladíval mne dědeček po hlavičce. „Ať tě vaši nejdřív naučej mluvit, než mi tě nacpou do baráku. Kde je Spitfirka, ať toho ňoumu trochu vycepuje!”

Stařík ve lžícovém poli a individuum na dědečkově fotografii byla nepochybně jedna a táž osoba.

Když jsem se probudil, byla noc. Pomalu jsem si zvykal na vlastní existenci a snažil se zjistit, kam mne české zdravotnictví dovedlo. Za hlavou mi pípál počítač, do jedné paže se spouštěla infúze a nade mnou skotačivě poskakovala zlatá lebčička.

„Dobré ráno,“ nelogicky řekla bělovláska. Zeptal jsem se, kde to jsem a překvapilo mne, jak mám slabý hlas.

„Na jednotce intenzivní péče,“ vesele odpověděla a dodala, tentokrát již zcela logicky: „Ono se to panu doktorovi vždycky nepodaří.“

Znělo to zlověstně. Rychle jsem provedl inventuru tělesných orgánů, ale nic nechybělo, ani nepřebývalo. Kromě náplasti za uchem. Pochopil jsem, že v okresní nemocnici se poctivého fáče hned tak nedočkám.

Rozhlédl jsem se. Na jednotce intenzivní péče jsem nebyl sám. K přístrojům byla připojena ještě jedna pojízdná postel, a na ní ležel se zavřenýma očima seschlý stařeček. Ať jsem mžikal očima jak jsem chtěl, stále více mi připadalo, že můj spolupacient je bizarní posel od dědečka, záhadný pan Lavička. Bělovláska zachytila můj pohled a poznamenala:

„Ten je na tom špatně - v jednom pražském hotelu čekal na nějakého cizince tak dlouho, až rozčilením dostal infarkt. Nikde ho nechtěli

vzít, nemá zdravotní pojištění, tak ho přivezli k nám. Nám je každý lazar dobrej.“

Bělovláska zkontrolovala stav infúzních hadiček a odešla do vedlejší místnosti, oddělené skleněnou stěnou. V té místnosti se svítilo, zatímco kolem mne byla tma, kromě strašidelně blikajícího monitoru. Co chvíli kardiograf varovně zazvonil, ale doufal jsem, že to nepatřilo mně. V takových chvílích bělovláska přiběhla a zjišťovala, jestli přístroj již nedosloužil.

Hluboko v noci přišla Krátká Sukénka, měla pomačkaný stejnokroj, táhla z ní nějaká desinfekce, a zvala Bělovlásku na oslavu svátku pana doktora. Bělovláska zkušeným okem ohodnotila naše šance. Předstíral jsem spánek. Lavička ho předstírat nemusel. Pak ale Bělovláska pokrčila rameny a odešla za „mořem vodky“ a „horou chlebíčků“. Jednotka intenzivní péče osířela.

V tichu a temnotě vstal Lavička z mrtvých. Pomocí hadiček se čile přitáhl k mé posteli a vrazil mi do ruky papírek, který celou tu dobu skrýval v mrtvičnatě zaťaté pěsti. Potom seskočil z postele, pohrdavě plivl na monitor, zahalil se do prostěradla a prchl. Počítač vyčítavě a zbytečně vyzváněl. Na papírku byl dědečkův vzkaz:

JAK DLOUHO SE BUDEŠ VÁLET, NEMEHLO?
CHCI TU LŽÍCI!

Ležel jsem a ani nedutal. Dědečkův vzkaz byla cenná informace. Spitfire podle všeho se svou těžkotonážní strategií neuspěla a stále mám jakousi mizivou šanci.

Bělovláska se vrátila z mejdanu za svítání. Ani si nevšimla, že jeden pacient chybí. Odpojila mi infúzi a prohlásila, ať si jdu na pokoj. Pak se zavřela v zasklené místnosti a vařila kávu.

Došoural jsem se do svého pokoje těsně před ranním měřením teploty. Všichni spolupacienti ještě spali, místní podnikatel pevně svíral na hrudi televizní volič. Šel jsem k oknu nadýchat se čerstvého vzduchu, po zákroku anesteziologa jsem se cítil nesvůj. Neměl jsem to dělat. Když jsem otevřel okno a trochu se vyklonil ven, abych vdechl co nejvíce kyslíku jemně promíseného se smogem startujících sanitek,

zvedla se otáčovaná mumie z postele, potichu se připlížila a vyhodila mne z okna. Kdo byla záhadná osoba pod obvazy mohu jen tušit – najatý vrah jako obyčejně nebo dokonce sestřenka Spitfire sama. Postavou a úderností by to bylo možné. Nebo lépe řečeno vysoce pravděpodobné! Netušil jsem, že se z nemocnice dostanu tak rychle – a byl jsem tomu skoro rád.

Při mém pádu z okna se nestalo nic vážného – okno bylo sice v prvním patře, ale ke zdi nemocnice přiléhal travnatý násep a na náspu stál Jamesův stan. Padl jsem přímo do stanu na Jamesovo lůžko, jenž svým vlastním tělem ztlumil můj pád. Takže jsem mohl nezraněn povstat, nechat si od Jamese, který si nejdříve přepočítal žebra, popřát dobrého jitra, a velel jsem k ústupu do Prahy.

James přivolal taxi, naložili jsme zavazadla a vyrazili k hlavnímu městu. Řidič námezdného vozidla zřejmě neznal dobře cestu, protože po několika hodinách jsme místo na předměstí Prahy skončili na předměstí Plzně. Řidič beze slova otočil volantem a po dalších hodinách jsme skončili na předměstí Ostravy. Potom naštěstí někdo volal přes mobil, řidič slíbil „jsem u tebe, zlatíčko, v cukru letu“, dupnul na pedály a v půlhodině jsme stáli před naším hotelem. Cena za jízdu mne trochu polekala, byla o něco málo menší než částka za televizní megašou, ale James měl už zkušenosti s tržními vztahy u námezdných drožek. Drobnou ústní potyčkou vymámil z řidiče padesátiprocentní slevu, na což byl velmi pyšný. Účet jsme opět poslali dědečkovi.

V hotelu bylo z mého příchodu mírné pozdvižení - podomek Percival pomohl vynést Jamesovi tábornické propriety do apartmá a liftboy počkal, až překlopýtám po koberci k výtahu. Vynahradil si to tím, že ujel skupince švitořících japonských turistů. Náklonnost hotelového personálu mi mohla být podezřelá - jakmile jsme s Jamesem vešli do našich pokojů, zjistili jsme, že z mého majetku tam nezůstalo nic, kromě jedné propisovací tužky bez náplně s nápisem „Praga Caput Regni“ a opotřebované mapy okolí Balatonu.

Když jsem udeřil na Percivala, s mnohým uhýbáním jsem z něj dostal přiznání. Recepční rozhlásil po hotelu, že se musím podrobit operaci mozku a posmutnělý personál si pietně rozebral obsah mých kufrů, aby měl na mne památku. Dojalo mě to natolik, že jsem Percivalovi odpustil i to, že se nemám do čeho převléknout z nemocničního pyjama, mimochodem silně páchnoucího po lyzolu. Jediné, co nám zůstalo, byl stan a tábornické pomůcky. Naštěstí James si vzpomněl na mé trampské oblečení, které dal do čistírny, a hned pro něj odběhl, abych se měl do čeho převléknout.

Vykoupaný, čistě oblečený, se sklínkou a doutníkem v ruce jsem dostal dobrou náladu a byl jsem plný elánu do dalšího pátrání po dědečkově lžici. Přivolal jsem Jamese a oznámil mu, že ho vysílám zpátky do Anglie.

„Přeji si, abyste co nejrychleji přivezl fotografii mladých mužů, která stojí v sídle mého děda na krbové římse. Jistě víte, o kterou se jedná. Je to ta na čestném místě, co má zlatý rámeček s brilianty.“

James nelenil. Padl přede mne na kolena a rozplakal se štěstím.

„Předpokládám, že se vrátíte co nejdříve,“ dodal jsem trochu nervozně. „Ta fotografie je pro mé pátrání klíčová. Spoléhám na vaši loajalitu.“

Komorník mne se slzami v očích ujistil, že mne neopustí v tak těžké chvíli. Ale čert věř tomu modernímu služebnictvu.

„Rámeček se nám hodí, pane,“ radoval se James, „peníze na domácnost jsou vyčerpány, a čeští klenotníci kvalitu briliantů jistě ocení.“

„Rámeček ponecháte na krbu,“ nařídil jsem, „byla by to krádež. Potřebuji jen ten obrázek.“

„Ale jsme bez prostředků, pane, apanáž nám visí na místní poště, kde již několik týdnů probíhá stavební rekonstrukce, a co jsme měli, utratili jsme za pánovu operaci a pobyt v hospitálu,“ vmlouval se James.

„Tak dobře,“ souhlasil jsem, přesvědčen argumenty. „Rámeček vemte sebou a dobře ho na českém trhu zhodnoťte.“

James vyrazil ze dveří až příliš horlivě. Nevěřil jsem, že se s ním a s penězi kdy shledám, ale naděje umírá poslední.

Po nedobrovolném propuštění z nemocnice jsem nejdříve zamířil do redakce „*Ztracené stopy*“. Těšil jsem se na své tramské přátele a hlavně na výsledky jejich pátrání. Z hotelu jsem odbočil do území rozpadlých domů, jak jsem si pamatoval z putování s Gájou, a zdárně jsem se probíjel k sídlu redakce. Různá individua se sice pokoušela navázat se mnou kontakt typu „máš drobný nebo cigáro?“, ale můj přísný pohled je dokázal odradit, stejně jako můj vzhled odrbaného, leč čistě oděného gauča.

Ještě než jsem vyklepal signál na omlácené dveře s nápisem „*Ztracená stopa – šéfredakce*“, zaslechl jsem zvuk připomínající škytavku malé žabičky. Takový zvuk mohl vycházet jen z hrdla statečného psa. Znal jsem takového. Byl to westík Rváč. Poškytávání se neslo z otevřeného sklepního okénka na úrovni chodníku. Usoudil jsem, že návštěva redakce chvíli počká, a začal jsem hledat vchod do sklepení. Našel jsem ho hned vedle redakce, v podstatě se jednalo o rozpadlá prkenná dvířka, a jelikož bylo odemčeno (zámek chyběl), pohodlně jsem sestoupil do zatuchlého nepřívětivého skladiště a tiše zůstal stát. Jednak proto, že cestu mi zatarasily regály nacpané knihami, a také z toho důvodu, že vzadu mezi hromadami dalších knih, ležících na zaprášené betonové podlaze, se něco dělo. Ve světle sklepního okénka jsem viděl mého tramského kamaráda Votlučku, jak se tiskne ke zdi a v náručí pevně svírá tlustou knihu v rozpadávajících se deskách.

Na jeho krk, zdobený vlčákovým obojkem, mířil starý armádní bajonet, sice poněkud matného vzhledu, ale zcela funkční. Nebezpečnou zbraň k mému překvapení třímala v natažené paži dlouhovlasá dívenka. Vypadala (snad mi útlocitné dámy prominou), jako kdyby právě vylezla z houštin. Byla oděna do volné hazuky barvy khaki a do sukně barvy ornice, sahající ke kotníkům. Kotníky byly skryty v pevné turistické obuvi. Ale co bylo na té slečince zvláštní, kromě elegantního držení bajonetu, bylo množství ozdob

zhotovených z rudých plodů šípků, hnědých kaštanů a ořechových skořápek.

„Domluvíme se, Čejenko,” žebronil Votlučka, „hele, co takhle – pojedem po stejný koleji dokud nenarazíme na poslední pražec, a pak hodíme vejhybku každéj sám. Co ty na to?”

Dívěnka stála s napřaženým bajonetem a mlčela. Zjevně pochopila smysl Votlučkových slov, zatímco já jsem byl naprosto mimo. Kolem Votlučkových bot pobíhal Rváč, tentokrát s načesanou ofinkou a s mašličkou.

„Hele, Čejenko,” kvílel Votlučka, „jsme přece kamarádi, ne?”

„Vydej mi tu kroniku,” pronesla dívěnka podivně drsným hlubokým hlasem, který se k její křehké vizáži nehodil. „Dej mi tu knihu, a nepřijdeš o hrtan.”

Votlučka žebronil dál o kolejnicích a pražcích tak úpěnlivě, až dívěnka konečně zaváhala a bajonet se o centimetr stáhl zpět.

„Dohodneme se,” souhlasila bajonetářka, „my dva jako partneři, společně proti Brdskému. Anglány vykopnem. Na závěr každéj za sebe.”

Slečinka si nepotrpěla na výřečnost, běžnou pro příslušnice půvabného pohlaví. Votlučka s úlevným vydechnutím horlivě přikývl, div se sám nepodříz.

Nevím, jak se to stalo, asi tím prašným a plísní prolezlým prostředím, ale musel jsem kýchnout. Kýchnutí zaznělo jak disharmonický výstřel. Bylo to trapný zvuk, i když musím říct, že aktéři přede mnou se zachovali společensky. Ani se neohlédli. Jen westík několika drobnými krůčky přihopkal ke mně a zahryzl se mi do ukazováčku pravé ruky. Visel mi na ruce, výhružně vrčel a zároveň dával najevo radost, že mne zase vidí.

Lesní žínka Čejenka nevzrušeně zasunula bajonet do kožešinového pouzdra, odebrala z mé končetiny Rváče, pohrdavě mne přeměřila pohledem a prostě odešla. Votlučka ve snaze uprchnout se hbitě soukal sklepním okénkem na ulici. V okénku se nějak zašprajcoval, a aby se dostal na svobodu, musel knihu vhodit zpátky do sklepa. Jeho zklamané zavytí doznívalo pod klenbou sklepení. Kronika dopadla na prašný beton.

Rozhlédl jsem se po hromadách starých svazků, úhledně složených v regálech a v prachu na zemi. Byly jich stovky. Kroniky sportovních, mysliveckých a dámských spolků, obecní kroniky, kroniky jakýchsi pracovních brigád a rodinná alba. A pochopitelně i několik trampských, což dokládaly kožešiny, staříčká kůže za obalech a jistá rozdrbanost ze stálého nošení v tlumoku. Vzpomněl jsem si, jak Veverka jásala nad splněným záměrem s megašou v televizi. Říkala tehdy, že kroniky prohledává spolehlivý kamarád. Opravdu spolehlivý. Nenapadlo mne, že by to mohl být Votlučka.

Bezmyšlenkovitě jsem zvedl knihu, kterou Votlučka při svém úprku odhodil. Pořád ještě mi to nedocházelo, ale jakmile jsem ji zvedl, srdce se mi roztlouklo vzrušením. Není pochyb, tohle je ta ztracená kronika T.O. Zlatá žíla. Rozpadávající se vazba ji v mých rukou rozevřela na stránce, která byla v poslední době nejvíce používána. Samozřejmě. Byla na ní fotografie z února 1939, jak bylo krasopisně uvedeno v popisce:

*Psanci naposledy pohromadě na tábořišti blízko Medvědí louky,
zima byla velká, ale jim to na radosti z táboření neubralo!*

Podíval jsem se na fotografii a zachvěl jsem se. Nepochyboval jsem o tom, že tohle je ten klíčový důkaz o umístění šerifovy lžice, o nějž usilovala slečna Čejenka natolik, že to málem stálo Votlučku pár stýžků. Byl to někdo ze Žíláků, kdo dědečka a jeho druhy vyfotografoval při jejich loučení a už nestihl jim fotografii předat. Proto Brdskej tolik sháněl kroniky, a Votlučka v podstatě taky. Hledali doklad o posledním tábořišti.

Na fotografii bylo něco zajímavého. Kromě zasněženého pozadí, kde byly vidět táhlé hřebeny dvou prolínajících se kopců, byly na obrázku kolem vyhaslého ohniště jen čtyři postavy. Pátý puntíkatý chyběl. Tváře aktérů vyjadřovaly jistou rozmrzelost. Mohlo to být z nepřízně počasí, vážnosti politické situace, okamžiku loučení ... byli obaleni šatstvem a ruce drželi v kapsách. Dědečka jsem poznal okamžitě, ty rázné mužné rysy, které jsem ostatně po něm podědil, byly patrné i v mladém věku. Mladík, rádoby ležérně se opírající

o hrubě osekáný kůl, snad napodobeninu totemu, byl nepochybně Jim od Zlaté řeky. Třetí tremp se díval přímo do hledáčku a na okamžik mě napadlo, že se dívám do očí slečny Čejenky. Poslední postava z fotografie byl nepochybně onen šerif. Nikoho ze známých mi nepřipomínal. Hleděl vpřed zachmuřeně, ale sebevědomě.

Prohlížel jsem si relikvii pod okénkem, kde bylo více světla, tak dlouho, až se Votlučkova ruka znenadání protáhla oknem dovnitř (byla chyba, že jsem ho nezavřel), kroniku mi vyrvala a s ní zmizela. Ještě, že jsem si fotografii stačil dobře zapamatovat.

Získal jsem vlastně další informaci o neznámém panu Brdském. Když fotografii už nepotřeboval, rád se pro kytaru barda Jardy Štercla vzdal cizí kroniky. Potěšilo mě, že dědečkovy peníze za megašou nebyly vydány marně.

Jako v mráкотách jsem se vypoťácel ze sklepa. Na chodníku jsem narazil na přicházející Gutaperčo, které mě s nadšením vtáhlo do redakčních komnat. Nemusím jistě popisovat, že osazenstvo redakce přivedl můj příchod do extáze, a „*Vzpomínka na Jestřába*“ plnila skleničky vysokým tempem. Berla se ke mně přiblížil s čibukem v masitých prstech a důležitě mi předložil výsledek svého pátrání.

„Objevil jsem, že před válkou byli dráhou nejvíce pokutováni tito muži: Josef Mališ, L.Votlučka, Antonín Laub, Vítězslav Procházka a O.B.Ryčl. Bývali obvykle pokutováni najednou, takže usuzuji, že patřili k jedné osadě.”

Ano, pomyslel jsem si, podle všeho se jedná o *Psance prerie*, protože ten Mališ je nepochybně můj dědeček. A bylo jich pět, jako na fotografii na dědečkově krbu. Nahlas jsem neřekl nic. Potřeboval jsem si ujasnit všechny informace, které do sebe začaly podivně zapadat. Kromě toho jsem měl pocit, že mě nikdo z přítomných, i přes jejich projevy přízně příliš nevnímá. Byli všichni plni nějakého shonu, který jsem si neuměl vysvětlit. Poděkoval jsem Berlovi za jeho snahu, a tím to bylo vyřízeno. Na mou otázku, co se to děje, mi Gutaperčo s dojetím vysvětlilo, že v době, kdy jsem se válel v nemocnici, tramping nezahálel.

„Nastal tramský búm,“ řeklo Gutaperčo, „zástupy nových trampů. Plná nádraží, hospody a campy. Připravujeme rozsáhlé číslo pro

zelenáče. Zvyšujeme náklad časopisu o dvacet tisíc! Zase nás musí svět přijmout jako početní sílu.”

Na tuhle novinu jsem do sebe kopnul sklenici toho jestřábího lektvaru. Účinky byly úžasné. Okamžitě jsem pochopil, že tramský boom je nová taktika sestřenky Spitfire. Zjevně se rozhodla pátrat tentokrát v rukavičkách, přímo uvnitř trampingu. O tom, jakou roli v tomhle dobrodružství hraje trampír Votlučka a slečna s bajonetem, jsem už rozjímat nemohl. Dveře redakce se rozlétly a dovnitř se vehnala Gája. Byla oděna podle pokynů na cestu do přírody ve „Ztracené stopě”, na zádech vlekla nadtížený vak.

„Kde se flákáš, Bejku?” houkla na mě. „Je pátek, jede se do přírody!”

„Do přírody!? Probůh, proč?” nemohl jsem uvěřit, že po mně žádá něco tak pošetilého. „Vždyť jsem tam byl onehdá. Ještě teď mi při vzpomnutí naskakuje husí pokožka!”

„Neměj péči, žádná divočina. Ztracená stopa pořádá generální sešň. Přijede halda lidí. A jestli se o tý zpropadený lžici nedozvíme něco tam, tak už nikde.“

To byl opravdu těžký argument. Začínalo mi být jasné, že mě účast na tramském výletu nemine, a pátrání na vlastní pěst musím odložit. Vznesl jsem ještě několik námitek, spíš jen tak pro formu, ale Gája, skálopevně rozhodnutá o mém dalším osudu, je nekompromisně smetla. Jak nenadále se zjevila, tak náhle se zase odporoučela.

A tak jsem se ocitl na neznámém nádraží plném lidí a vlaků. Přivedl mě tam Berla. Ten mě také opatřil patričným vybavením a instruk-tivním spiskem „*Jak mezi trampy*“. Příručka vážila asi půl kila a překypovala poučkami o tom, jak se má abonent zálesáckého světonázoru chovat, čeho se má vyvarovat a proč. Vše doplněné stručným výkladovým slovníčkem zvicím necelých třech tisíc hesel. Škoda jen, že neobsahovala i návod, jakým způsobem naložit s kupou propriet, kterými mě tramský aktivista podaroval. Za normálních okolností bych se té směsky popruhů, plachet, nádobí, brašen, špagátů,

lahviček, oblečení, udělátek, houní, futrálků, viksů, potravin, fuseklí, řemení, taštiček, krabiček, otvíráků, zavíráků a předmětů, o jejichž užití jsem neměl ani rámcovou představu, vyhnul velikým obloukem. A nevznášet se nade mnou hrozba dědečkovy nepřízně, asi bych se nikdy nesnížil k tomu, abych na sebe všechnu tu veteš nenavěšel (co nešlo navěšet, jsem nacpal do tlumoku a do kapes), a více-méně smířen s osudem vyšel na veřejnost.

Na jednom z periferních nástupišť jsme se připojili k hloučku roztodivných existencí, který čekal, až kompetentní instituce přistaví nějaký dopravní prostředek. Mnohé z nich vypadaly ještě bizarněji než já, a zjevně je to nedeprimovalo, což mi přece jen pozvedlo náladu. Čekání na vlak jsme si krátili pitím piva, pokuřováním a běžnou nezávaznou konverzací, ale idylce učinil přítrž nenadálý příjezd železného oře.

Jako na povel se vřešticí masy cestovánímičných domorodců daly do pohybu. Nabuzené davy se začaly drát do vagónů. Srazily se ale s šiky, které naopak toužily vlak co nejrychleji opustit. V mžiku se rozpoutal regulární boj muže proti muži, bez ohledu na politickou, rasovou, stavovskou, náboženskou a sexuální příslušnost. Naše skupinka se do všeobecné říše nezapojila. Využívajíc nastalého zmatku, víceméně neobtěžována, nastoupila do vlaku okny a spořádaně opevnila dobyté pozice. Byl to trochu nekonvenční nástup, ale rozhodně účelný a prozíravý. V okamžiku, kdy vlak opouštěl nádraží, boj o nástupní prostory rozhodně ještě nekončil. Jak nakonec dopadl, nám zůstalo utajeno. Vlak si to zčerstva namířil vstříc mýtické přírodě.

Úměrně s ujetými kilometry přibývalo naděje, že vlak definitivně opustil nádraží. Nálada cestujících začala hraničit s optimismem. Trampové vytáhli z futrálů kytary, ostatní přepravovanci řízky a vařená vajíčka, za okny defilovala podvečerním sluncem ozářená krajina, a všeobecnou pohodu malebně doplňovala luzná rusovláska, která kleštičkami rozverně cvakala jízdenky.

Žel bohu, selanka nevydržela dlouho. Vlak znenadání zastavil mezi lány nějakých plodin. Po krátké pauze se zase rozjel, ale jen proto, aby se jakýmisy přískoky, provázenými hrůzostrašným skřípěním a racho-

cením, kodrcal do nejbližší stanice. Slepecký pes, až doposud klidně ležící u nohou svého pána, začal zřejmě v tušení něčeho strašného srdceryvně výt. Několik precitlivělých cestujících se snažilo vylomit dveře záchodku, kam se ukryla širokoplecá konduktérka, a i u těch odolnějších se tu a tam vyskytnul hysterický záchvat nebo náběh na infarkt. Všeobecný zmatek dokonalo hlášení nádražního tlampače: „Chrrr ... chrr ... chr ... vlak číslo ... chrrch ... chrrch rrr ... z ... chrr ... do chrrr chr .. rr .. z důvodu nácviku výstražné stávky bude odkloněn přes ... chrrrrr chr ... cestující, kteří mají zakoupený příplatek na ... chrchrr ... eurocity, mohou použít zpožděný osobní ... chchchr ... do výchozí stanice ... chchrrrrr ... děkujeme za pochopení ... chrch.”

Část lidí podlehla lákavé nabídce a se zděšením v očích chaoticky opouštěla vlak, zatímco zbytek zmateně lovil ze svých zavazadel láhve s alkoholem a pohotovostní balíčky antide-presiv. Na vlastní oči jsem viděl, jak si jakási postarší dáma aplikovala balíček prášku na praní, a distingovaného gentlemana, který se po tubě zubní pasty převlékl do pyžama a požádal slepeckého psa, aby ho na konečné vzbudil. Jediní, kteří zůstali v ten okamžik a vlastně po celou dobu klidní, byli mí souputníci. Dokonce dávali k lepšímu neuvěřitelné zkazky, kterých byli kdy na železnici účastni a ještě se jim kolektivně smáli. Nejvíce ovšem vlakofil Berla, který si je se zjevným potěšením zapisoval do svého notýsku.

Do cílové stanice jsme dospěli hluboko po zavírací hodině. Jedinou známkou civilizace byl párek poblikávajících luceren a jedna obstarožní lavička. Právě z té se na nás šklebila po čertech povědomá persona.

„Kde jste, volové? Už sem tady vod vosmi a vy furt nikde!” halekala zjevně dobře naladěná Gája.

„Co by? Jako obyč, sekera jak kráva. Všechno to mám podchycený,” usmíval se Berla, vítězoslavně mávaje svým zápisníkem.

Z propuknuvší slovní přestřelky jsem vyrozuměl, že Gája „jaksi nestíhala” a tak přijela autostopem. A taky, že v naší skupince není nikdo, kdo by se vyznal v místních končinách. Několik samozvaných vedoucích se pod jedním z kandelábrů pokusilo vyčíst naši budoucnost z mapy. Neshodli se ale na výkladu. Vedením byl nakonec

pověřen brýlatý mladík, zakšírovaný do maskovacího oblečku a'la Rambo. Jako jediný totiž vlastnil funkční baterku.

To ještě mělo jakous takous logiku. Jakými regulemi se ale řídilo naše následné přesunování, vysvětlit nedokážu. Bylo to nad mé chápání. Stejně jako kritéria, podle kterých bylo vybráno místo pro bivak. Podobných plácků jsme té noci přešli několik desítek, a kořenů, kamení, klacků a podobného přírodního svinstva na nich rozhodně nebylo o nic méně. O příčinách některých jevů je asi lepší příliš nepřemýšlet. Asi jako o tom, kam až je rozepnutý vesmír nebo co dělá elektrický proud, když právě neteče?

Noc, strávená pod Berlovou dekou, mi dala poznat, proč mají trampové tak blízký vťah ke všelijakým těm blizárdům, polárním zářím, zavátým stopám, karibům a podobným atributům dálného Severu. Na vlastní kůži jsem zakusil, jaké to je, když se probudíte s vtíravým pocitem, že se o vás pokoušejí omrzliny, kurděje a možná i sněžná slepota. K dokonalejší iluzi ledových krajů chybí jenom iglů a starý Eskymák, látající svůj ojetý kajak. Než to, raději jsem opustil nefunkční houni a několika cviky obnovil krevní koloběh.

I když už cosi jako bledý přísvit dávalo tušit, že za dvě tři hodinky propukne svítání, na tábořišti zdaleka nepanoval čilý ranní ruch. Přesněji - jediný, kdo ruchal, jsem byl já, a zámotky, ve kterých se ukrývali mí souputníci, rozhodně nejevily příznaky vykuklení.

V nějakém návalu romantiky jsem rozhodl, že si vlastnoručně zhotovím nefalšovaný zálesácký oheň. Bude-li vám někdo tvrdit, že ho dokáže rozdělat jednou sirkou, nevěřte mu! Je to lhář a křivo-přísežník. Mě to trvalo bezmála tři hodiny a vypotřeboval jsem dvě krabičky zápalek a jeden zapalovač. Ať už to bylo nekvalitním dřívím, špatnými zápalkami, přílišnou vzdušnou vlhkostí nebo nesprávným směrem větru, prvních několik tuctů pokusů se nesetkalo s úspěchem. Nepomohlo ani tření dřev a ani experiment se zápalnou hubkou nepřinesl kýžený efekt. Ještě, že jsem si do tlumoku přibalil Berlovu příručku. Ponaučení typu: oheň se zapaluje jménem lásky, síly,

moudrosti a ještě něčeho; oheň je čistý – buď čistý i ty; oheň se zapaluje ze čtyř světových stran. Nebo ta o tom, že obluhovatele ohně zveme ohnivcem, byly na pendrek. Zato papír, papír byl kvalitní. Škoda, že ho padlo tolik. Určitě na něm bylo ještě hodně podobných chytrostí, které by se mi někdy v budoucnu nemusely hodit.

Moje několikahodinové snažení nebylo marné. Trampové, kteří se začínali probouzet, přivítali plápolající vatru s nadšením. A já byl dokonce jmenován správcem ohniště, s právem jít pro dříví. Potěšilo mě to, i když jsem si nebyl tak úplně jistý, jestli se o takové funkci Berlova rukověť vůbec zmiňovala.

Doma bych si, vzhledem ke svému společenskému postavení, mohl takovou činnost těžko dovolit. Ale zde mi trocha fyzické práce mohla přinést novou životní zkušenost!

Byla to náročná práce. Některá dřeva nešla ze stromů vůbec ulomit, jiná byla příliš těžká a některá z těch, která jsem na oheň přiložil, pro změnu odmítala hořet. Přesto mělo moje počínání v kolektivu pozitivní ohlas. Pokaždé když jsem se vracel z lesa, vítalo mě skandované UMÍ. A já cítil, jak s každým přineseným klackem roste moje prestiž.

Při jedné z dřevních vycházek jsem se nechtíc stal pasivním účastníkem podivného rozhovoru. To bylo tak: zrovna jsem se vracel s dalším nákladem, když se o svá práva přihlásila moje rozjitřená peristaltika. Nevím, jak takovou situaci řeší trampové, ale já si pro odbytí oné záležitosti vybral příhodnou houštinku a tam ... ty hlasy bezpochyby přináležely Gáje a Berlovi a povážlivě se přibližovaly. A tak, co nejvíce příkrčen, jsem zaslechl:

„... ty si jako myslíš, že po ní jedu?”

To se rozčiloval Berla.

„To seš teda vedle. Dyk vypadá jak almara.”

„No, když s tou mediální hvězdou vobrážíte takový víajpí pajzly, co v nich je panák za půl litru, a vona celý sponzoruje, tak si můžu myslet leccos.”

„Jó, tak vono ti to myslí! Tak abys věděla, má chystat třicetidílný seriál z historie trampingu a někdo ji poslal za mnou. Abych jí s tím trochu helfnul. Víš, co by to bylo za bombu, kdyby to vyšlo?”

Gája se rozesmála.

„To jó. To si dovedu představit. Třicet případů majora Berly. Celej národ bude čučet na kašírovaný čundráky s umělým smíchem. Jedno voko nezůstane suchý. Hele, Berlo,” pokračovala Gája o poznání odměřeněji, „neser mi do hlavy nějaký kydy z natáčení. Ty si nech na úvodník do Stopy. Mně by spíš zajímalo, jakou roli má v tý vaší komédii ten tvůj novej kámoš. Myslím toho dědulu, co s nim chodíš krmit holuby. A nekecej mi, že je to Kašpárek nebo Šmidra.”

Zcela zřetelně bylo slyšet, jak zaskočený vlakomilec nasál asi tak půl krychlového metru kyslíku, aby ho vzápětí s blekotáním vypustil.

„Tak ... tak ... ty mě špehuješ?!”

„No, říká se tomu investikativní zájem,” zaševalila Gája cukrkandlově.

„Ten nemá s tím natáčením nic společnýho. to je jen jeden starej ajzboňák. Má doma kompletní sbírku drážních výnosů od roku 1920. Tak sem si s nim chtěl pokecat.”

„Jo, ták. Teď už je mi to jasný. Drážní výnosy, ajznboňák ... jen mě teďka tak napadlo, že jen tak čirou náhodou (!) sedává zrovna tam, co stávalo těšnovský nádraží. A nesesedává tam, taky jen tak náhodou, vždycky v pátek?“

Tentokrát si dal Berla s odpovědí opravdu na čas.

„Vo co ti de? Co vode mně chceš slyšet??”

Ani jsem nemusel Gáju vidět, abych věděl, jak se potutelně usmívá, když řekla:

„Máš-li smutek na duši, svěř se Tetě Miluši ... vyplač se mi na rameni. Uvidíš, uleví se ti ...”

„A když ti řeknu, že nic nevím ... ?”

„Tak se mezi lidmi roznese, jak se to má s tím slavným trampským bůmem. A hlavně, kdo na něm docela pěkně vydělal ...,” opáčila Gája tak libě, jako když si kobra brousí tesáky rezavou rašplí. Asi to zapůsobilo, protože Berla se přerývaně rozpovídal:

„Tak jo. Já ti to teda řeknu. Když jsi přišla s tou báchorkou o ztraceným bagru, hned mi bylo jasný, že za tím něco je. A po tý blamáži s těma kronikama se ukázalo, že by tady byli i jiný zájemci.

Tak sem si řek, že se po tý starožitnosti trochu poohlídnu. Ale nebudu tak blbej, aby mi z toho něco nekápló.”

„Koukám, že do toho začínáš vidět,” podotkla Gája. „No, pokračuj.”

„Nejdřív sem šel vomrknout toho Brdskýho. Byla to fuška, ale od jednoho ...”

A víc jsem neslyšel. Nějak se mi dostali z doslechu. A když jsem se odvážil vystrčit hlavu z křoví, zahlédl jsem mezi stromy už jen jejich vzdalující se pozadí. Pár minut na to jsem se z lesa vrátil i já, a přihodil na oheň obzvlášť pěkný samorost.

Tou dobou už Berla hřadoval na pařezu, hryzal troubel svého čibuku a tvářil se rozpolceně. Na rozdíl od Gáji. Ta byla v pohodě. Zrovna se zmocnila jakési chudokrevně vyhlízející blondýnečky a masírovala ji svými rozumy, až dívence lezly oči z důlků. A vylezly by jí určitě nadobro, kdyby Gája nezaregistrovala mou přítomnost.

„Kde furt seš, Bejku? Máš tady kafe, a ty se flákáš někde po lese ...”

Nevzpomínal jsem si, že bych si nějaký nápoj objednal, ale nebyl jsem proti.

„Dala jsem ti tak deset kostek. Ale jestli sladíš víc, tak si přislad’.”

S těmi slovy mi podala pookraj plný ešus.

„Jo, a tady Káča má fantastický škvarkový placky. Vem si!”

Na důkaz, že jsou opravdu fantastický, si jeden vzorek demonstrativně vhodila do zažívání. Nelhala. Opravdu chutnaly vynikajícím, a mě na chvíli napadlo žertovné pomyšlení, jak by se asi zatvářil starý Arthur, vrchní v mém klubu, kdybych si něco takového objednal k snídani.

Káča byla jeden z těch produktů velkého tramského náboru. Na čundr se vypravila zpracovaná reklamními šoty a zblblá četbou náborových letáků. Od maminky se jí dostalo tašky proviantu a od otce zlaté kreditní karty. To aby si milovaný potomek užil nevšedních zážitků v opravdu high kvalitě. Gája tu byla z přesvědčení, já shodou okolností. Proč tady ale byla ona, mi jaksi nedocházelo.

Ležení jsme zvedli v okamžiku, kdy teplota ve stínu překonala třicítku a vedrem začaly vadnout stromy a houby odkládat klobouky. To ovšem nebránilo klice aktivních poháněčů, aby nás cestou neprohala každou místopisnou pozoruhodností, kterou vyčetla z mapy.

Hůř, než vlastivědné manévry, jsem ale nesl, že se ke mně přimkla Káča. V utkvělé představě, že mě viděla v televizní talk show jakési Dračice, si mě v hlavičce přiřadila někam do společnosti Boba Hurikána, Černého Billa, Červánka, a podobných velikánů. Chtěla po mě, abych jí ukázal, jak se umím orientovat podle Polárky, jestli umím dávat umělé dýchání a co bych dělal, kdyby nás přepadl tygr. Vrcholem bylo, když mě nutila, abych jí chytil veverku, aby si ji mohla krmit burskými oříšky.

Nikdo se mi proto nemohl divit, že mě neskonale potěšilo, když se před námi objevil cíl našeho putování, a náš oddíl se, jaksi samovolně, rozpustil na lesní pasece plné stanů, psů, totemů, lidí, automobilů, dětí, kytar, bagáže a ohníčků.

U jednoho z nich jsem nakonec zaparkoval i já. Z hloučku přísedících na mě totiž mávala Veverka sympaticky vyhlížející klobásou. Taková pozvání se neodmítají. Jak se ukázalo, uzenina měla ještě několik sourozenců a láhev plebejské pálenky, která kroužila kolem táboráčku, taky nebyla sirotek. Byl to jeden z nejsvětlejších zážitků celého potlachu.

K tomu lepšímu bych ještě přiřadil obřad zapalování ohně. Proběhl přesně podle Berlovy příručky a byl opravdu působivý. Odkudsi z hloubi lesa přikráčeli čtyři pratrampové s hořícími loučemi. Jménem všech světových stran obřadně podpálili hromadu dříví, a když bylo nesporné, že dřevo opravdu hoří, drnkli hudebníci do svých nástrojů. Na to čekali všichni přítomní. Kolektivně zapěli oslavný chorál, a na stožár byl vytáhnut trampský prapor. Celý akt proběhl za velebného ticha. Toliko les tiše ševelil a bledá lůna shlížela z hvězdné oblohy. Režijně a choreograficky to bylo bezchybné. Od největšího trampského svátku jsem ale očekával trochu víc. Rozhodně jsem si nemyslel, že potlach je něco jako kříženec hipízácké garden party s vojenským ležením, kde se hloučky diskutujících zaobírají svými existencionálními problémy, a mezi nimi kličkují smečky polo-divokých psisek, dětí, fotografů a exhibujících muzikantů. Vše zahalené dýmem z nesčetných čoud'áčků, levného tabáku, oděru z připálené slaniny a použitých plínek. Nedoufat, že Gája z toho

maglajzu vydoluje nějaké informace o dědově lžici, velmi vážně bych uvažoval o změně teritoria. Ale musel jsem si ještě počkat.

Zjevila se až hodně pozdě, to už přšlo, a u ohně přežívalo jenom několik zoufalců, kteří střídavě hulákalo tramské odrhovačky a dopíjelo poslední zbytky inspirace.

„Tak, co? Víš něco?“ vyhrknul jsem, když se znenadání vynořila ze tmy.

„No, něco bych měla, ale nevím ...”

Musel jsem jí slíbit, že to zkusím vydržet.

„Berla našel chlápka, co by moh bejt Brdskej.”

„Mohl? Jak to myslíš?”

„No, jak to říkám. Mohl. Takovej dědula, co sedává, podrž se, tam co bejvalo těšnovský nádraží. To ty nemůžeš znát. To nádraží už zbourali. Ale ten starouš sedává zrovna tam, co bejval vchod pro zaměstnance. Berla na to přišel podle nějaký starý pohlednice.”

„Tak v čem je problém? Zajdu za ním a zeptám se ho na tu kroniku.“

Z Gáji uniklo něco podobného povzdechu.

„No, von sám je ten problém. Berla za ním byl, a ten dědek má sklerózu jak kráva. Prej si s bídou vzpomene, jak nosil tatínkovi do Kolbenky bandasku s culifindou. Na nějakou kroniku je totálně rezistentní. Ale jestli chceš, tak to zkus. Je to naproti městskému muzeu. První lavička vod trafíky.”

Druhá zpráva také nebyla nezajímavá. Jakýsi Votlučka, podle Gáji „takovej aktivní exot”, by měl urgentní zájem, aby ten zajímavý artefakt neopustil českou kotlinu. Nejlépe, kdyby se ocitnul v tramském muzeu, které shodou okolností už několik let výše zmíněný Votlučka slibuje uspořádat. A netají se tím, že nefalšovaná tramská lžice z počátku trempingu by byla vysoce ceněnou ozdobou jeho sbírky.

„A teď bych potřebovala vědět něco od tebe. Co ti vyprávěl děda o *Psancích prairie*? O tom jeho trampování, a tak?”

Nevěděl jsem, kam svým dotazem míří, ale pokusil jsem se rozpomenout. Najednou mi došlo, že o téhle životní etapě moc nemluvil. Pouze, když byl v dobrém rozmaru, trousil výrazivem

„velká sranda“, „dobrodružství“, „romantika“, „hrdinské skutky“ nebo „povedená taškařice“. Samozřejmě, že jsem Gáje neřekl, že tyto slovní obraty doplňoval oslovením „Bábovko“, „Pad'oure“, „Babo“ a „Chcípáčku“ s pohledem na mne.

I to málo, na co jsem se upamatoval, ale Gáje asi stačilo. Ve stručnosti mi vylíčila, jak s Cháronem zevrubně pročítali staré kroniky. Na mé podivení nad zaangažováním Chárona, odpověděla konstatováním:

„Von je sice moula, ale pečlivka.“

„Bylo zajímavé,“ pokračovala, „že o *Psancích prerie* v nich není ani zmínka.“

To bylo divné. Trampů zase tolik být nemohlo, že by o sobě nevěděli. Zvlášť když se jezdilo jen kousek za Prahu. Zato v každé kronice se objevilo něco o Škodičích. Musela to být podařená parta, ti Škodiči, když tak proslula svými kanadskými žertíky. Podle Gáji v té době jezdili na čundry pěkně drsné party, ale i na ně to byla dost silná káva.

Tak se osady společně dohodli, že budou Škodiče ignorovat. Nezvali je nikam, nejezdili s nimi a vůbec dělali, že neexistují. Dokonce se pokusili vymazat je ze svých starých kronik, ale naštěstí něco ani vymazat nešlo.

„Tak jsme to dali dohromady, a to budeš čumět, co nám vyšlo!“

Podle Gáji muselo jít o malou skupinu, tak pět šest lidí. Nejčastěji řádili kolem Vltavy a Kocáby, ale jsou zaznamenáni na Medníku a u Řevnice. Jejich oblíbeným kouskem bylo takzvané „hladové komando“. To vtrhli na osadu, shltali všechny potraviny a s velkým řevem uprchli. Za tím účelem byl každý ze škodičů vybaven obrovskou lžící. A největší měl vždy jejich šerif!

Byl jsem konsternován. Byly-li by Gájiny vývody správné, a já neměl důvod jí nevěřit, bylo načase, abych přehodnotil svůj náhled na doyena rodu.

„Jo, a tady jsem ti vypsala pár obzvlášť zajímavějších kousků těch Škodičů,“ dodala Gája a podala mi složený arch papíru. „Až budeš mít čas, tak se na to podívej. Ten tvůj děda musel bejt pěkný éro.“

Gájiným konstatováním, že můj prapředeck býval hezké letadlo, náš rozhovor de fakto skončil. Vlastně ne. Na závěr se nechala slyšet, že moje sestřenka chystá nemilé překvapení, a že by vhodné, abychom měli tu patálii co nejdříve za sebou.

Měl jsem projednou trochu štěstí a byl v ten pravý čas na tom správném místě. Byl jsem totiž u toho, když Káča prozřela a ukončila svůj vztah k trampingu. Vyslala zoufalé S.M.S. směrem k rodné metropoli a otec promptně přikvačil a odvezl dcerušku i mne do Prahy.

„Matka měst“ v pět ráno? Nic moc. Noční ptáci předávají pole působnosti ranním ptáčatům a z kanálů lezou bezdomovci. Trafika i lavička byly přesně tam, kde být měli. Dokonce se tam popásalo i hejno holubů. Kdo tam nebyl, to byl tajemný penzista. Možná proto, že drobně mžilo a podle meteorologů hrozil i standardní déšť. Taková banalita mě samozřejmě nemohla odradit. Zachumlal jsem se do svého redingotu a jal se střežit opuštěnou lavičku.

Vydržel jsem to skoro šest hodin, ale za celou dobu projevil o lavičku zájem jenom zaběhnutý čokl. Když už jsem téměř troubil na ústup, z okénka trafiky vykoukla naondulovaná hlava s bifokálními brýlemi.

„Vy na někoho čekáte, že jo?“

„Já tady čekal na jednoho pána, ale asi marně.“

„Tady? A na kterýho?“ dál vyzvídala hlava.

„Já vlastně ani nevím. Prý sedává tady na té lavičce a krmí holuby.“

Hlava ukázala chrup, což se dalo pokládat za úsměv.

„To myslíte starýho Náchodskýho! Ten dneska nepřijde. Dneska šel na oběd k ceři. Ale né k tý do Černošic. K tý jezdí jen v neděli. Vona je učitelka. Dneska je u tý z Proseka. Vona je teď Soukupová a dělá v Kobylisích prodavačku. A co mu chcete?“

Bylo nesporné, že má dostatek informací, a co lépe, neskrblí s nimi.

„Ále, to je taková dlouhá historie.“

„No, tak si vlezte sem za mnou. Beztak musíte bejt celej mokrej. Abyste z toho nedostal skřípku!“

Ukázalo se, že hlava je přilepená na ještě větší kouli, napasované do pláště neurčité barvy.

„A nejste vy nákej spisovatel?“

„Ne. Vypadám snad jako spisovatel?“

„No, to ne. Ale ten, co sem za starým Náchodským chodil, taky ne.“

„A jak vypadal?“

Hlava chvíli dělala, že přemýšlí a pak řekla:

„Jako Alesandro z Esmeraldy. Akorát, že byl při těle, fousatej a skoro plešatej. A kouřil takovou tu fajfku. Jo, a neměl červenou kravatu.“

„A copak chtěl ten spisovatel od pana Náchodského?“

„To já vlastně ani nevím. Pořád se ho ptal na nějakou žlíci. Jestli to zná okolo Štěchovic. Jestli nezná nějaký trempy a tak ... ale nemyslete si, já neposlouchám. Jenže von Náchodskej je hluchej jak poleno, tak na sebe hulákali. A když sem měla otevřený dveře, tak to nešlo neslyšet. Nechcete kafe? To vás zahřeje.“

Přikývnul jsem. Takový zdroj informací by bylo hřích zklamat. Zatímco hlava cinkala hrnky, opatrně jsem začal sondovat.

„A dozvěděl se ten spisovatel něco zajímavého?“

„Ále kdepák. Náchodskej dělal celej život pingla v Repre. Kde by tam potkal nějaký ty trempy? Jednou mi říkal, že by ho z Prahy nikdo nedostal. Na venkově prej smrděj slepice, a lidi si tam podřezávají krky pro pytel šrotu. Kolik kostek?“

„Dvě.“

„Tak tady máte to kafe.“

„Takže za ním ten spisovatel chodil zbytečně?“

„Bodejť. K tý mrtvičce, co měl lóni, dostal tu senilitu, a už si všechno plete. Tomu spisovateli dokonce tvrdil, že za války dělal kosmonauta v Turecku. Ha, ha, ha.“

Taktéž jsem udělal há, há, há.

„Jo, kdyby se zeptal pana Víti, to by se dověděl věci.“

Obezřetně jsem projevil zájem.

„Pan Víťa? No, to je taky jeden z těch penzistů, co chodí sem do parku. Jenže ten nesesává tady na tý lavičce, ale až tam pod těma stromama. Von tam krmí ptáci a u toho si čte Rodokapsy. Já mu je

skovávám. Von sice vypadá trochu jako šupák, ale je sečtější a je ještě čupr.“

„A ten pan Vít'a by tomu spisovateli taky asi moc neřekl, co?“

„Jakpakbyné. Von je moc zcestovalej a někdo říkal, že je inženýr. A když byl mladej, tak prej patřil k těm divokejm skautům. Ten by asi mocht vyprávět. Ale von se s nikým moc nebaví.“

„Ale dneska tady nebyl?“

„Nebyl. Když prší, tak někdy nechodí. A stejně, von chodí jen v pátek odpoledne.“

Nasadil jsem zkroušený obličej.

„To je škoda, toho pana Vít'u bych rád poznal. To musí být zajímavý pán.“

„To máte smůlu. Von má furt něco. Sokola, šachy a tak. A když je pěkně, tak jezdí někam na Sázavu. Nějakej jeho kamarád tam má chatu. Dáte si ještě jedno kafe?“

Kafe jsem odmítnul, stejně jako nabídku, abych si zašel k paní Dagmar, tak se ukecaná hlava jmenovala, usušit oblečení. Ještě asi půl hodiny jsem se z ní pokoušel vydolovat něco nového, ale všechno co z hlavy vypadlo už byl jen nezajímavý balast.

S koncem pracovní doby jsem se rozloučil, a s dobrým pocitem zamířil do hotelu. Cestou jsem se zastavil v redakci „Ztracené stopy“. Namísto Gáji jsem ale natrefil na Veverku. Seděla obkročmo na jedné z beden, pumpovala do sebe nikotin, jako kdyby jí šlo o život, a netvářila se ani trochu přívětivě. Důvodem byl Berla. Ne dost na tom, že se opovážil neotisknout Veverčino pojednání o škodlivosti ochránců přírody s tím, že je to demagogický blábol, a že prohlásil turisty jen za jakýsi druh krotkých trampů. Ale že si umanut pozdvihnout prestiž trampingu u laické veřejnosti formou populárně naučného filmového dokumentu. Dokonce už začal verbovat herce. Takovou podlézavost považovala Veverka za něco jako svatokrádež nebo poskvrněné početí posvátných trampských ideálů.

Abych nezůstal pozadu, obšírně jsem jí vyložil, jak se to má s tandemem Berla - Dračice. Jak se snaží degradovat „Ztracenou stopu“ na jakousi filiálku jisté pokleslé komerční televize. Samozřejmě, že jsem to podal náležitě dramaticky a se zřejmým morálním apelem.

A vyplatilo se. Pobouřená Veverka proklela zlovolného šéfredaktora i jeho metresu a zapřísáhla se oběma strašlivou krvení mstou bez možnosti odvolání. Vlastně ani nevím, jestli si uvědomila, že Dračice se anglicky řekne spitfire woman?

A myslela to skutečně vážně! Okamžitě začala spřádat plány a je jenom mojí zásluhou, že se v Čechách nerozšířil mor ani radioaktivita. Nakonec jsme se shodli na méně katastrofickém scénáři. S jeho realizací nám byla nápomocná i Veverčina sestra Klára. K trampingu sice měla stejný vztah jako k hercynskému vrásnění nebo japonskému čajovému obřadu, to jest žádný, vládla ale kompjúterovými dovednostmi, o kterých společnost Matrix&Enter L.T.D. neměla ani tušení.

A to bylo to, co jsme potřebovali. Odrovnali jsme Spitfire a Berlu noblesně a bez násilí, s pomocí české státní správy a ani jsme nemuseli nikoho korumpovat. Šlo to jako po sádle, jak by řekl dědeček.

Za několik dní se James z Anglie vrátil, a v tom čase se v hotelu začaly dít věci. Jestli měly hotelové změny nějakou souvislost s Jamesovým návratem, nevím. Nikdy jsem po tom nepátral. Byly ale potěšitelné. Bylo mi přiděleno větší apartmá s dvojitou přistýlkou, personál mi odevzdal větší díl zcizených věcí, na WC se objevil čistý toaletní papír a na sekretáři třená bábovka s rozinkami. Dokonce i obslužníci se přede mnou začali lámat v pase, přesně podle bruselských norem a pokojské natřásat v rytmu „Ódy na radost“. Pouze hrdý Percival zůstal nezlomen a euroskepticky se šklebil.

Víc mě ale potěšil komorníkův návrat. Jsem na svého sluhu zvyklý a asi by mě mrzelo, kdyby se někde zaběhnul. Po obvyklých formálních dotazech stran stavu rodiny, průběhu cesty, počasí nad Kanálem a aktuálních výsledků závodů chrtů, jsem požádal Jamese o fotografii z krbu. James se počal ošívát a posléze se přiznal, že sice proslídil dědečkův dům, ale hledanou fotografii ani cenný rámeček nenašel.

„Snad ji už dříve dala čmajznout slečna Spitfire nebo ji starý pán uschoval,” vylouval se a pokračoval, „našel jsem ale tento dopis, adresovaný starému pánovi. Ten dopis přišel z Prahy, těsně předtím, než se pán vydal na kontinent. Všiml jsem si dopisu díky známce s podobiznou zdejšího panovníka.“

Dopis, který mi předal, byl psán na útržku ušmudlaného jídelního lístku. Zjevně se nejednalo o luxusní restaurant, ale o nějaký „pajzl“, jak by trefně usoudil kamarád Berla. Z nabídky jsem si mohl vybrat například pivní sýr nebo maďarský guláš s pečivem.

Začal jsem mít nejasné tušení, že tohle bude cennější úlovek, než porovnávání obou podobenek z dědečkových mladých let – ostatně byl jsem si už jist, že se jedná o stejnou partu. Jamesovi jsem udělil časově neupřesněné náhradní volno a zahloubal se do získané relikvie.

Dopis byl sepsán roztřeseným stařeckým písmem a stálo v něm přesně tohle:

Milí osadníci naší milé osady!

Prchl jsem ze starobince anžto jsem tam nemoh vydržet a taky proto, že se mi kouskama vratila paměť. Na hřbetě ohniveho oře jsem dorazil do prahy a hospody už nejsou co bejvalo. Byli jste k moji osobě nespravedlivi, neměli jste mě vyloučit z osady, teď vim jak s vama, vyzvednu šerifovu lžici a budete muset uznat podle zákona osady že jsem Vaš šerif. Až budu šerif osady vyhlásim ten nejlepčí zákon zrušim kanadu a od te chvíle budete obycejní trapeři, vy mi rozumite, myslim to s vama dobře, budu vaš šerif. S tím maňaskem to nebyla moje vina, podlehl jsem slične Maud, ta žena mě odlakala od te srandy a žádná kanada nebyla, ale Maud mě stejně nechala, a šerif si na ni taky myslel, proto jste mě vyštvali z osady a teď budete pykat! Šerif moh bejt živej kdyby neřukal na ten tank, je to rozum bouchat na tank a ptat se německy jestli je někdo doma, to da rozum že budou střilet když ten tank je ruskej. Posledni vydařena kanada to byla šerif řval na vaclavaku že amerikani jsou u bran prahy všude sami lidi a povstani vypuklo o par dni dřiv. Ale to von nemoh tušit, že s tím někdo hned poběží do rozhlasu a začnou stavět ty barikády. Ale ten tank moh

nechat na pokoji, byl by živej vždyt' bylo po valce a moh by bejt porad šerif, ted budu šerif ja, jen co vyzvednu lžici a ja ji najdu, to si pište, mam ji pred očima a eště vidim chvalabohu dobře, a někdy mi napište co porad dělate, ať žije osada vaš již brzy šerif Slim Joe Brdskej. Pryč s kanadou ať žije smir nad vodami Zlate řeky tady maji porad dobry pivo. Budete pikat smradi s kamaradskym ahoj navěky vjerný osadě Vaš kamarad tremp a šerif osady Slim Joe Brdskej!!!!

Obsah dopisu mi připadal naprosto záhadný, a kromě toho, že legendární šerif T.O. Psanci prerie zřejmě tragicky zahynul při kontaktu s válečným strojem na konci druhé světové války, jsem nepochopil zhola nic. Hlavně jsem nerozuměl zmínce o zrušení Kanady, zjevně je duševní porucha kamaráda Brdského mimořádně silná.

Pořád jsem ale neměl jistotu, že tahle partička hochů byla schopna takových zlotřilostí, jak se mi snažila namluvit Gája. Kde je dokázáno, že *Psanci prerie* jsou opravdu těmi záhadnými škodiči?

Už poněkolkáté jsem vzal do rukou Gájin výpis a začetl se do škodičských skutků:

... k slavnostnímu otevření srubu nemohlo dojít, neb jakýsi „vtipálek“ oznámil to v Praž-ském večerníku, v jehož následku došlo k velikému sročení astrachánů, luftáků, pad'ourů a podobných živlů ...

...vyplenili spižírnu a co nesežrali, rozdali na parníku školní výpravě

... Vildova harmonika měla zalepené klapky ...

... tábořiště se stalo nepoužitelné. Stále jím procházely turistické spolky, které hledaly pod skálou studánky s léčivou vodou, jak se o tom dočetly ve vlastivědném zpravodaji ...

... šakalové se v noci zmocnili našich maňásků. Byly nalezeny druhého dne v Zátocce pirátů. Lodice však byly přetřeny žlutou barvou, a na každé byla vyvedena reklama na pánskou kolínskou ...

... a chajdu jsme našli na druhém břehu ...

... namísto chystaného turnaje ve woleyballu bylo nutno narychlo uspořádat atletický meeting. Skunkové pronikli do klubovny a naplnili balony sádrou ...

Takových a jim podobných škodolibostí obsahoval seznam na tři desítky, ale ať jsem ho pročítal křížem krážem, nedávalo mi to smysl. Co pudilo Škodiče k takovým činům? Byli to vůbec trampové? A jaký z toho měli užitek? Měl jsem už tolik informací o trampech, o dědečkovi a jeho kamarádech, ale stále jsem si připadal nevědomý, jako na začátku. Ale od chvíle, kdy se sličná bajonetářka pokoušela ve sklepě pod redakcí Ztracené stopy podríznout trampíře Votlučku, jsem měl pocit, že stačí se trochu zamyslet a přijdu těm záhadám na kloub.

★ ★ ★

Následujícího dne se stalo, co se dalo očekávat. Soustavné duševní přepínání, enormní fyzická zátěž a neuspořádaná životospráva zapříčinily, že jsem ochořel. Po osmé hodině ranní mi zřetelně zarudla levá mandle, jazyk pokryl nevzhledný povlak a oční bělma jevila příznaky zažluknutí. Tělesná teplota se vyšplhala na 37 stupňů. Celsia! Dokonce i na jinak nepřístupné Jamesově tváři jsem zaznamenal příznaky znepokojení.

„Nedělejte si starosti, Jamesi. Já se z toho vylížu,” snažil jsem se upokojit rozrušeného sluhu. „Jděte koupit pytlík chininu a uvidíte, zítra budu jako rybička!”

Pochybovačně zakroutil hlavou, ale oblékl se a odešel shánět požadovaný medikament. Na rozloučenou mi ještě plácl na hlavu mokrý hadr a popřál sladký spánek. Když se vrátil, vyndal z tašky jakési podivné zařízení.

„Co to je, Jamesi? To nevypadá jako chinin!”

„Ne, pane. Ten jsem nesehnal. Toto je klystýr. Údajně je to daleko účinnější prostředek.“

Zbystřil jsem svou podlomenou pozornost.

„Není to zase nějaký výmysl místního léčitelství?“

„Neptal jsem se. Ale největší kapacity mi potvrdily, že se vám po tom rozhodně uleví.“

„Nuž, co se dá dělat. Aplikujte!“

S jistým uzarděním musím přiznat, že klystýr skutečně ulevil. Postavil mě na nohy způsobem, o němž se rozhodně nehodlám dále šířit.

Ještě jedna epizoda stojí za zaznamenání. Už několik dní se mi zdál můj komorník jaksi mimo svou kůži. Nesoustředěn a roztěkaně popotahoval licousy, bezdůvodně lelkoval a občas si něco polohlasně mumlal. Několikrát jsem ho dokonce přistihl, jak postává u okna a som-nambulicky hledí směrem k britským ostrovům. Myslel jsem si, že je to důsledek dlouhého odloučení od rodné hroudy nebo snad první příznaky krize středního věku. Ale vše bylo jinak. Nejdřív se nechtěl svěřit, ale když jsem mu položil ruku na rameno a nazval ho „starým brachem“, zjihnul a pochopil, že jestli se někomu může svěřit, tak jsem to jedině já.

Vyšlo najevo, že můj sluha si přece jen našel svou nefalšovanou českou nevěstu. Že z nabídky vdavekchtivých domorodkyň vybral právě Gáju, mě nepřekvapilo. Na naší přítelkyni bylo na první pohled vidět, že má pořádných pět pé a ještě nějaká navíc. Jamese ale trápilo, že jeho nastávající se považuje za nenapravitelnou altruistku a komorník nebyl jistý, jestli to není nebezpečné. To mě skutku rozesmálo.

„Jamesi, než vám odpovím, dovolíte, abych vám položil dvě důvěrné otázky?“

„Jistě pane, položte si co chcete,“ souhlasil komorník.

„Jamesi, váš vztah s tou paní Renatou, myslím tu z těch Štěchovic, je už minulostí?“

„Ano, pane!“ vyhrknul sluha. „To ani vztah nebyl. Bylo to, jak říkají místní, ajn cvaj.“

„Dobře. A ty děti, co jste přechovával ve svém pokoji?“

„Ty jsem vypustil.“

„Jak? Vypustil?“

„Byly už dost soběstačné. Nebylo nutné bránit jim v rozletu.“

Znovu jsem otcovsky položil Jamesovi ruku na rameno, abych zdůraznil závažnost chvíle.

„V tom případě, drahý Jamesi, vzhůru do manželství. Altruismus vás nemusí trápit. Náš starý dobrý Albion je tolerantní, a je v něm dost místa i pro ta nejexotičtější náboženství.“

James se dojetím nezmohl na odpověď, ale já zřetelně slyšel, jak mu spadl kámen ze srdce.

„A jestli tohle dobrodružství přežijeme,“ dodal jsem povzbudivě, „slibuji, že vám zaplatím svatební cestu na yorkshirská blata.“

Tolik štěstí bylo na Jamese příliš. Zakryl si oběma rukama obličej a zaštkal štěstím.

Zrovna jsem si dopřával dopolední sklenku sherry a se zájmem sledoval Jamese, který si pečlivě pořizoval výpisky z knížky „BUDEME MÍT DĚŤÁTKO“, když se rozrazily dveře a do pokoje vtrhla určená Gája s očima navrch hlavy. S nepřičetným výrazem na obličejí se mi snažila něco sdělit. Namísto slov ale vyrážela jenom nearticulované chrčení a ze zmatené gestikulace nebylo jasné, jestli se někdo topí nebo nacvičuje nějaký orientální tanec.

Teprve, když se zhroutila na divan a nalila do sebe hrnek sherry, se jí rozhozené čakry jakž takž porovnaly, a dokázala srozumitelně oznámit, že policie zatkla Berlu a Spirfire, a odvezla je neznámo kam. Druhou dávku lihoviny sprovodila ze světa, když jsem ji stručně informoval o veterinárním komandu, které Berlu a mou nebohou sestřenicí zajistilo pro důvodné podezření, že po Čechách roznášejí nemoc šílených krav. Samozřejmě jsem uvedl, že tuto informaci mám z místních sdělovacích prostředků a jen mimochodem, s jistým zármutkem v hlase, jsem podotknul, že je na pováženou, když jsou bezúhonní lidé uvrženi na šest týdnů do karantény jen na základě nějakého anonymního udání.

To už bylo i na Gáju příliš. Mávla rukou, jedním mocným lokem do sebe obrátila zbytek aperitivu a rezignovaně řihla. Dokonce i odolný James, který celý výstup zkoprněle pozoroval, několikrát naprázdno

polknul, než definitivně odložil knihu do akvária a obezřetně se zeptal, jestli nemá připravit ještě jeden klystýr.

Mezi skopovým žebírkem a dezertem jsem nanesl, že by se měl někdo vydat za Jimem od Zlaté řeky. Trochu ho vyzpovídat. Byl jsem si jist, že toho o *Psancích prerie*, Votlučkově muzeu, ztracené kronice, Brdském a možná i o tajemných Škodičích ví víc, než prozradil. Podle stejného jména jsem usoudil, že má s kamarádem Votlučkou něco společného – přinejmenším příbuzenský vztah.

Gája řekla, že je to vynikající nápad a že ji jenom mrzí, že na něj nepřišla sama. Upozornila ale, že ten „někdo“ musí toho Jima spolehlivě poznat. Aby nedošlo k nějaké záměně, která by mohla mít pro úspěch pátrání tragické důsledky. James se s Gájou ztotožnil. A litoval, že nemůže jít se mnou a na vlastní oči vidět toho pološíleného požirače utonulců. Kdyby šel se mnou, mohl by si to stařík vyložit jako skrytou formu nátlaku a odmítnout vypovídat. To by také nebylo dobré. Nabídl se, že mě alespoň doprovodí na nádraží a koupí mi lístek na vlak. To byly vážné argumenty a já musel uznat, že měly logiku. Přesvědčili mě, že některé zásadní činy jsou, jak se zdá, předurčení vykonat toliko vyvolení jedinci.

Ocitl jsem se znovu na nádraží, tentokrát v doprovodu Jamese. Usadil jsem se na lavičce, kterou James očistil prachovkou a opatřil plédem, abych nenastydl. K nohám mi složil zavazadla. Použil jsem ta, která jsem měl při výpravě na tramp minule. Oblečení bylo vyžehleno, a já i James jsme byli s mým zevnějškem a vybavením spokojeni. James zjistil odjezdy vlaků a zakoupil mi jízdenku. Musím říci, že tento způsob cestování mi připomínal staré časy a byl mnohem příjemnější než minulé harcování s Berlou. James prostřel na lavičku ubrousek, naservíroval svačinu a rozloučil se. Spěchal pomáhat Gáje se zjišťováním, za jakých podmínek lze v mé otčině získat co nejvyšší sociální podporu.

Osaměl jsem v ruchu a zmatku nádražní haly a čekal, až rozhlas ohlásí přistavení mého vlaku. Cítil jsem se docela dobře, dokud mne

nezačali obtěžovat bezdomovci, jimž bylo nádraží trvalým domovem. Jeden si bezostyšně ke mně přisedl a familiárně se optal, jestli budu dojídat. Přenechal jsem mu zbytky svačiny a on mezi sousty nava-
zoval hovor:

„Byl jsi taky kopat, kámo?“

Když jsem se do hovoru nepouštěl, sám nadšeně dodal:

„Fasoval jsem každý den kafe a tři housky. Krásný dny.“

Nebyl čas na obdiv podnikatelských schopností mé sestřenky Spitfire, která dokázala za kávu a pečivo angažovat armádu pilných dělníků, kutajících na kolenou v hlíně od svítání do soumraku. Schylovalo se totiž ke vtíravé otázce „máš drobný, kámo?“, tak jsem raději posbíral zavazadla a hledal jiný útulek.

Našel jsem nádražní restauraci, kde bylo prostředí o poznání klidnější a možná i bezpečnější, než v nádražní hale, ale čpěl tam pivní opar a dým podřadného tabáku. Jak jsem se motal u vchodu, ověšen brašnami a tlumokem, zaslechl jsem zvuk škytající žabičky. V temném koutě za věšákem jsem našel Votlučku s Čejenkou, a Rváč pod ubrusem poskakoval a radostným štěkotem vábil moji pozornost. Čejence to mimořádně slušelo, i když se trochu ztrácela pod ozdobami z přírodních materiálů, a Votlučka pil rum. Hrdě jsem se narovnal, až mi na zavazadle o sebe cinkly cestovní pánvička a plechový hrníček, a volným krokem unaveného kovboje jsem přistoupil k jejich stolu.

Nezvyklé bylo, že Čejenka i Votlučka měli ve tvářích radostný výraz. Nepochyboval jsem o tom, že lžícový rébus již vyřešili nebo řešení mají na dosah. Ostatně byli první, kdo viděli fotografii z kroniky T.O. Zlatá žíla. Votlučka se rozmáchl paží, ale nebylo to útočné gesto. Jen mi nabídl židli:

„Přisedni.“

Složil jsem svůj náklad k jejich cestovní bagáži pod věšákem. Votlučka na mne spiklenecky zamrkal a žertovně zvolal:

„Pořád ještě hledáš toho Brdskýho, kamaráde Rafe?“

V téhle situaci se mi nechtělo žertovat. Zůstal jsem chladný jako hráč pokeru a bez emocí jsem přímo udeřil:

„Je čas vyložit karty na stůl, kamarádi trampové!“

„Nevím, o čem mluvíš, kamaráde trampe,“ zkusil to na mne Votlučka.

„Mluvím o našich předcích,“ říkám tvrdě, „a o všech, kdo hledají lžíci a maskují to založením muzea starých tramských kronik.“

Ztichli a chvíli na mne hleděli, už ne tak žertovně. Zjevně rozvažovali, jestli skutečně přišla ta pravá chvíle, aby se „karty“ ocitly na stole, mimochodem, ten ubrus by potřeboval vytřepat, vyžehlit, vyprat, vyspravit a možná i vyhodit.

„Řekni mu to,“ pronesla najednou Čejenka k Votlučkovi tím podivně hrubým hlasem, který jsem poprvé slyšel ve sklepě pod Ztracenou stopou.

„Začnu raději sám,“ zarazil jsem je a na výše popsaný ubrus položil dopis od Brdského. Ani nemrkli. Bylo jasné, že ho důvěrně znají.

„Tohle psaní dostali všichni žijící členové osady Psanci prerie, že? A jestli se nemýlím, nemohli přenést přes srdce, aby se šerifem stal někdo takový jako je Brdskej.“

„Ten zrádce,“ zamumlal znechuceně Votlučka.

Pookřál jsem. Viděl jsem, že moje logické úvahy jsou správné. A dodal jsem:

„Nebo spíš někdo jiný než oni!“

„Můj dědeček by si zasloužil být šerifem!“ zvolal Votlučka. „Býval totiž Deputy Sheriff, to se málo ví.“

„Můj dědeček je lepší táborník,“ opáčila Čejenka a podívala se na kamaráda Votlučku pohledem, v němž blesklo ostří bajonetu.

„O tom by se dalo diskutovat,“ zarazil jsem je. „Ale řekněte mi, jak je možné, že ani jeden člen osady *Psanci prerie* si nemůže vzpomenout, kde je šerifova lžíce uložena?“

„Po válce měli jiné starosti a osada se jim vykourila z paměti,“ řekl Votlučka. „Šerif zemřel, tvůj dědeček zůstal v Anglii, Jim si postavil chatu na Sázavě a trampoval s Askalonou, a Brdskej vytloukal hospody tak dlouho, dokud ho nepředali do domova důchodců.“

„A tam vystřízlivěl a rozhodl se splatit staré účty,“ uhodl jsem mimoděk.

„Našim dědům už paměť neslouží,“ přitakal Votlučka. „nevzpomenou si, kam dali brejle nebo občanku, natož co se dělo před šedesáti lety. A Brdskej, ten je dočista magor!”

Čejenka se za to slovo na Votlučku káravě podívala. Ale vyzvala ho: „Řekni mu všechno.“

Votlučka se nadechl a vítězně zvolal:

„Podle té fotky jsme našli camp, kde Psanci naposledy tábořili a kde je lžice uložena. Stačí si vypůjčit detektor kovů a máme ji!”

Tohle jsem čekal. Ostatně, kdo jiný než mladá trampská generace, vyrostlá na radách „Ztracené stopy“, by měla mít znalosti o místopisu trampských tábořišť, campů a doupat?

„No, dobře, to chápu, ale když budete mít jeden detektor a jste dva – jak se o lžici podělíte, aby se šerifem *Psanců prerie* stal ten správný dědeček?”

„Ne jeden - půjčíme dva detektory,“ řekla Čejenka opovržlivě k mé hlouposti. Raději jsem ztichnul.

Čejenka odsunula prázdný kávový hrneček, vstala, nahodila na záda krosničku z prutů a kůže, vzala do ruky vodítko se psíkem a šla k výčepu zaplatit útratu. Votlučka ji poslušně následoval, a během nahazování usárny mne blahosklonně pozdravil: „Ahoj, Rafe!“, Čejenka jen lehce pokynula hlavou na pozdrav a Rváč na mě žalostně štěknul. Zřejmě jsem tomu zvířeti přirostl k srdci.

Bylo mi jasné, že náskok těch dvou lžicohledačů nemohu snížit, protože nemám potuchy, kde by ten starý camp mohl být. Ale když už jsem byl na nádraží, přidržel jsem se původního plánu a odkráčel na nástupiště, abych odjel vstříc dalšímu reálnému dobrodružství. Tentokrát naprosto samostatně.

★ ★ ★

Ani za bílého dne není snadné najít Jimovu boudu. Kolem řeky žádná cesta nevede a z trati je vidět jen kus záplatované střechy. Naštěstí se k chatě vine jakás takás pěšina, připomínající výcvikovou

dráhu pro kamzíky, ale s trochou štěstí se po ní dá obstojně ručkovat. Nechápu, jak to Jim zvládá se svým vozíkem.

Na konci krkolomné pěšiny mě čekalo překvapení. Původně plánovaný rozhovor mezi čtyřma očima s bývalým psancem byl narušen přítomností hosta. Na verandě, vedle zlatořekého Jima, sedí neznámý stařík. Trůní na rozvrzané židli a pravicí vytahuje z objemné sklenice šedozelený předmět, velikostí i tvarem připomínající standardního vuřta. Tváří se rozjařeně, a i ze vzdálenosti dobrých dvaceti kroků je patrné, že sice vypadá jako šupák, ale pořád ještě je čupr. Přesně, jak to řekla Hlava z trafiky. Pan Vít'a.

Potom se otevřely dveře boudy a v nich se objevil můj dědeček. Pod paží svírá lahve a ve vráscitých rukou nese sklínky, každou jinou. Zpočátku jsem ho nemohl poznat, protože přijal mimikry tohoto prostředí a byl od těch dvou penzistů k nerozeznání. Ale zaradoval jsem se, že ho vidím ještě naživu. Dědeček zjevně podnikl na svůj věk náročnou cestu přes Kanál, aby byl přítomen korunovaci svého nového šerifa. Není divu, že se Jamesovi podařilo proslídit jeho palác a uzmout klíčový dokument, když kocour nebyl doma. Nechtělo se mi jít dědečkovi na oči a riskovat přivítání běžnou formou „kde se flákáš, zmetku?“, tak jsem raději zůstal v bujně rostoucích křovinách pod verandou a sledoval, co se děje nahoře.

„Vzhůru na palubu, bukanýři,“ zaržál dědeček k těm dvěma stařečkům a podělil je sklenicemi. Tekutina se do nich vlnila se zlatistým opalizováním, a dědeček uznale zamlaskal: „Po tomhle se mi stejskalo, pardi!“

Ledva rozlili tekutinu do sklenic, pokračovali v načatém hovoru. Hovořili, jak jinak, o tom, kdy Votlučka s Čejenkou najdou šerifovu lžici a velení v osadě převezme právoplatný šerif - Jim od Zlaté řeky nebo pan Vít'a. Potom se řeč stočila na potomky a praotcové se začali chlubit svými vnoučaty.

„Ta naše holka je pořád taková tichá,“ předstíraně si stěžuje pan Vít'a. „Pořád jen mlčí, a když jí řeknu: Haničko, pověz dědovi něco pěkného, tak mi odpoví, že prej není užvaněná squaw. Prej každéj hned pochopí, o co běží, když uvidí peníze nebo nůž. A já povídám: holka, takhle se nám nevdáš, jak okouzlíš chlapa, když nemluvíš?“

A ona na to: dědečku, až najdu toho pravýho, prostě si ho bez řečí vezmu. Je to zlatý dítě.”

„Náš mladej, poslední z Votlučků, se mi taky poved,” vytahuje se Jim. „Je celej po mně, a jak jsem mu řek: chlapče, jsem na vozíku a potřebuju šerifovu lžici, hned se do toho dal, prej neboj se dědo, zachráním čest rodiny.”

Pan Vít'a se obrátil na dědečka a prohodil:

„Ale ta tvoje vnučka, jak jen se jmenuje, ta Spiťarka, ta je ze všech nejlepší! Na tu můžeš bejt pyšnej! Jak rozhrabala celý Posázaví, to se hned tak nevidí.”

Načež pokračovali obdivováním destruktivních schopností mé šílené sestřenky. Čekal jsem, že se pardi zmíní i o mých schopnostech, ale na mne jakoby zapomněli. Ani můj dědeček nejevil touhu rozhovořit se o mně ve stylu „to naše nemehlo”, ačkoli jindy ve společnosti mu to dělalo vysloveně potěšení.

Jak jsem se tak krčil v křovinách a dával pozor, aby sombrero neštrachalo o větvičky, zaslechl jsem za sebou šepem vedený dialog:

„Je to von? Není to von?“

„Je to von. Ten srandovní klobouk. Takhle byl na plakátě, hledán živý nebo mrtvý.”

„Raděj živý, mrtvej by byl moc těžkej.“

„Jaká je vodměna?“

„Rum.“

Možná, že ten šepot souvisel s ručně psaným zatykačem, ledabyle vylepeným a vlajícím ve větru na zastávce u trati nad Jimovou chatou. Zahlédl jsem ho hned, jak jsem vystoupil z vlaku. Ve velmi neumělém překopírování černobílé fotografie byla patrná moje nostalgická tvář, trochu rozmazaná, ale mexické sombrero bylo zřetelné. Nevím, kdo mne kdy fotografoval, ale od té doby přišlo sombrero o většinu navěšených cetek. Kromě fotografie na plakátku vynikaly nápisy jako „REWARD”, a „DEAD OR ALIVE”. Stejný plakátek jsem viděl na lavičce za nádražím a potom u cesty na sloupu elektrického vedení. Těm zatykačům jsem naivně nevěnoval pozornost, ale když jsem za sebou v houštině zaslechl ony hlasy, napadlo mne, že není radno se volně pohybovat v území, které je takto označeno.

Než jsem stačil zalitovat, že jsem raději nezůstal odpočívat v hotelu, vrhli se na mne nějací násilníci a srazili mne k zemi. Bránil jsem se urputně, ale nakonec jsem podlehl přesile a nechal se unést. Únosců bylo několik, jak se kolem mne míhali, nemohl jsem je pořádně spočítat. Byli oblečeni jako trampové a měli i příslušné vybavení. Hezké od nich bylo, že unesli nejen mne, ale i moje cestovní zavazadla. Jeden z nich přidal ke svému batohu ještě i můj náklad. Abych řekl pravdu, kráčet pod tou dvojitou váhou mnohem křepčeji, než já od nádraží.

Byl jsem vlečen houštinou k řece. Ještě chvíli jsem slyšel od Jimovy chaty povykování patriarchů, a pak už kolem mne jen hučela Sázava. Únosci mne táhli rákosinami na břehu, potom přes nějaký mostek, a odtud se mnou zamířili k okraji lesa.

Mezitím oblohu nad řekou překryla zlověstná mračna, a jakmile jsme dosáhli porostu, rozpoutala se bouře. Únosci se bouřkou nijak nenechali zaskočit a dál se probíjeli rozdivočelou přírodou. Nebrali zřetel na přívaly deště a oslnivé záblesky v korunách stromů, a když jsem je upozornil na nebezpečí zasažení bleskem, odbyli mne poznámkou, že „kdo má viset, toho blesk netrefí.“ Trochu mne to zarazilo.

Sombrero se v dešti ukázalo jako neocenitelná pomůcka. Chránilo mi obličej a zátylek, ale zbytek mé tělesné schránky se koupal v chladné dešťové vodě. Byla mi zima, měl jsem promočené boty, a ke všemu bouřkové mraky způsobily, že se v lese setmělo, a klopýtání přes neviditelné kořeny mne zbytečně vyčerpávalo. Připadalo mi, že únosci záměrně obcházejí schůdnější lesní cesty, abych si nemohl povolat případné pocestné na pomoc, ale později jsem pochopil, že jako správní trampové šli divočinou rovně k svému cíli. Věru, budu mít co vyprávět, jestli tohle dobrodružství přežiji!

Rachot hromů, přívaly deště a svištění větru netvořily příjemné konverzační prostředí, ale přesto jsem se snažil s únosci navázat kontakt. Četl jsem kdesi, že mezi únoscem a jeho obětí může vzniknout přátelský vztah, který pak ve chvíli krize zachrání unesené oběti život. Takový citově ovlivněný únosce není schopen zasadit unesenému poslední ránu a rozpláče se z návalu viny. Ale moji únosci

byli zatvrzelí, a na moje snahy o sprátení odpovídali stereotypně „Hod' sebou, máme žízeň a k hospodě je daleko!”

Potom se bouře přehnala a déšť se rozplynul do bělošedé mlhy. Vyzkoušel jsem na únosce všechny úskoky, které mne napadly. Padl jsem a předstíral zlomeninu nebo jsem se zkoušel zapomenout vzadu, ale únosci se nedali ošálit a stále mne poháněli vpřed.

Najednou les končil a před námi se otevřela krajina. Pod lesem se kroutí silnice a za alejí jabloní se bělá víska. Únosci při pohledu na vísku pookřáli a přidali do kroku. Když jsem přemýšlel, čím bych únosce podplatil, aby mne pustili na svobodu, byli jsme na kraji vesnice a po pár krocích jsme stanuli před místní restaurací. Jeden z únosců mne herdou postrčil dovnitř a já, unavený, promočený, hladový a bez podpory komorníka, jsem padl přes práh.

Předpokládal bych, že se ocitnu v nějakém sklepení, kde budu strádat tak dlouho, dokud za mne dědeček nezaplatí tučné výkupné. Nebo že únos je dílem přestrojených pochopů mé sestřenky Spitfire a udeřila poslední hodinka. Ale že úkrytem bude restaurace, to by mne nenapadlo.

Na prahu mne přivítal silný zvuk rozdrncených, jen mírně rozladěných kytar. Únosci mne zvedli a zase postrčili dál, a jak jsem se tak rozhlédl kolem, bylo mi jasné, že jsem se ocitl v doupěti T.O. Zlatá žíla a že jde do tuhého. Místnost byla našlapaná trampstvem všeho druhu a věku, a všichni se na mne dívali jako na starého známého. Bodejť ne. Zatykače visí kam oko dohlédne! Únosci mne mezi obsazenými stoly dostrkali až dozadu, kde na čestném místě vidím Šanghajce s nezbytnými brýlemi, Tornáda Joe a Grizzlyho.

„Hele, mlad'och! Von je naživu, kluk jeden kudrnatá!” zajásal Tornádo Joe a snažil se mne přes kytaru obejmout.

„Dobrý den,“ pozdravím zdvořile před tolika lidmi, a hned jsem dostal herdu do zad.

„Jak to mluvíš s naším stařešinou?” opáčil únosce. „Neumíš pozdravit jak se sluší?”

„Ahoj, gentlemani,“ opravuji se.

Grizzly zamával rukama do sálu, aby ztišil hluk, a zvolal:

„Svolejte osadní hrdelní soud! Objednejte další rundu!”

Chtěl jsem se omluvit za ty židličky a projednat se Žiláky náhradu škody, ale nikdo mne neposlouchal. Únoscí mne zatlačili na volnou židli u zdi a šli si k výčepu vyzvednout tekutou odměnu za dopadení zločince. Zatímco se všichni kolem mne překřikovali a vymýšleli výši mého trestu – nejvíc příznivců si získávaly podivné návrhy jako např. vyloučení z osady aniž bych byl členem nebo zákaz vykonávání služeb ohnivce při výročním potlachu – ždímal jsem promočenou a vybledlou karmínovou košili, jejíž manžety budou potřebovat natužit a vyžehlit, a trudemyslně jsem litoval sám sebe. Tady jsem si to mohl dovolit, v anonymní vřavě cizí putyky, ale ve svém hotelovém pokoji před zraky Jamese a Percivala bych musel zachovat důstojnost porážky a předstírat veselou mysl.

Ve skutečnosti jsem na tom nebyl špatně. Spitfire se ztratila v hloubi veterinárních karantén, takže mi nehrozilo akutní bezživotí, a pokud dědečkovi ani ona nedodá šerifovu lžici, nastane původní situace, a o dědictví se budeme stejně jako před touto anabází dělit společně. Ovšem jestli nám dědeček naše selhání neoplatí vyděděním. Docela jsem se začal těšit, až ostatní vnuci osadníků konečně tu lžici najdou, a já se s Jamesem budeme moci vrátit do našeho luxusního bytu v Londýně, k dostihům, večírkům, milenkám...

„Co to bude mladý muži? Pivíčko?“ zahlaholila nade mnou mužská obsluha. „U nás dostanete jenom dobré pivčo!“

A praštila přede mne jakýmsi notesem. Byl to jídelní lístek. Leknutím jsem instinktivně vyskočil a vrazil sombrerem do jakýchsi rámečků, které čněly ze zdi přímo nade mnou.

„Pomalů, pomalů, ať nám to tu nezboříte, to jsou vzácné památky z historie podniku – našli jsme to na půdě po restituci,“ hulákal ten roznašeč a vedle jídelního lístku s bravurní jistotou složil napěněný půllitr. Potom s táčem podobných napěněnců odkroužil mezi ostatní hosty, a když se stočil k výčepu, byl táč prázdný.

Rozechvěle jsem vzal jídelní lístek do ruky, měl jsem pořádný hlad a byl jsem připraven pozřít i pokrmy pocházející z domorodé kuchyně. Ten lístek mi hned připadal známý. A když jsem se začel, první, co jsem uviděl, byla nabídka na pivní sýr.

Někdy stačí jen malý podnět, zmínka, nenadálá myšlenka, aby se věci daly do pohybu. Nejdřív ten jídelní lístek. Potom mi stále znělo v mozku „u nás dostanete jen dobré pivčo“. Pochopil jsem, co mínil Brdskej ve svém zmateném dopise tím, že *at' žije smir nad vodami Zlate řeky tady maji porad dobry pivo*. Při tom zjištění se mi roztlouklo srdce tak silně, že jsem si začal měřit puls, abych nezkolaboval. Dopis od Brdského mám v kapsičce košile, tak ho třesoucí rukou ještě zvlhlý od deště prostírám před sebe a s vytřeštěnými očima hledím na text, který odhalil své tajemství. Měl jsem dopis již dříve podrobit důkladné analýze, „trochu víc se zamyslet, když mám mozek“, jak mi radil Jim od Zlaté řeky. Teprve nyní je mi jasné, co znamenají slova:

„... ted budu šerif ja, jen co vyzvednu lžici a ja ji najdu, to si pište, mam ji pred očima a eště vidim chvalabohu dobře, a někdy mi napište co porad dělate, at' žije osada ...”.

Votlučka a Čejenka hledají na nepravém místě. Kde se mohli trampové v chatrném předválečném oblečení v únoru roku 1939 vidět naposledy? V teple hospody!

Přestal jsem vnímat, co se kolem mne děje. Otáčím se a jako očarovaný zírám na stěnu za mou židlí. Stěna je do posledního místečka zaplněna starými zažloutými fotografiemi vesměs výletnického stylu. Rodinka na výletě, rozesmátá slečna s krajkovým slunečníkem v travě, ctihodní mužové třímající sklenice u stolu před hospodou, výstřední hejsci ve slamácích s bicykly, lípa s pumpou a pumpující slečnou, a další výletnická rodinka všechny ty obrázky jsou vystaveny v původních vyřezávaných rámečcích, již notně omšelých. Ale ne ve všech rámečcích jsou jen fotografie.

Dívám se tam, kam se zřejmě díval Brdskej, když po útěku ze starobince podvědomě zamířil na posvátné místo a psal svým kamarádům. Nejspíše jeho pokročilý věk způsobil, že po dopsání listů nebyl schopen si vzpomenout, co v téhle hospodě pohledává, a tak zaplatil útratu a odnesl dopisy na poštu. Je to jednoduché a měl jsem na to přijít dřív.

Ale i když se mi v této stresující situaci dělaly mžitky před očima, nemohl jsem ve změti obrázků přehlédnout jeden hrubě vyřezávaný

rámeček a v něm za dlouho nemytým sklem sotva znatelný podlouhlý předmět. Předmět, který má cenu dědečkova bohatství.

Grizzly mlátí dlaní do kytary a snaží se ztišit hospodu. Pronáší osadní rozsudek:

„Kamarád Raf se choval nesvědomitě k majetku kamarádů a je nutná jeho převýchova. Proto bude vyzván, aby odjezdil s T.O. Zlatá žíla pět vandrů podle vlastního výběru, ale nesmí to trvat dýl než do Vánoc. A na počet kamaráda Rafa uspořádáme turnaj v ping pongu.”

„A ve volejbale!” vřískl Šanghajec.

V té chvíli mi tohle sdělení bylo lhostejné. Nejen proto, že jsem konečně našel šerifovu lžici, ale hlavně proto, že ve vchodu do sálu stanula Spitfire. V celé své síle a odhodlanosti mě zabít. Chudák Berla jí nejspíš předal všechny možné informace, maskované jako podklady pro připravovaný seriál, ona toho využila a šla najisto. Nedivil jsem se, že unikla ze spárů veterinářů. S jejími vyjednávacími schopnostmi to byla jen otázka času.

Bylo to poprvé, co jsem něco vědomě a záměrně odcizil. A taky to bylo rychle. Spitfire totiž zachytila můj pohled a jak uviděla lžici na stěně, oči jí vzplály do oranžova. V takové chvíli je lépe uhnout jí z cesty a hlavně zmizet. Provedl jsem to potrampsku přes WC, jak jsem se naučil ve vlaku od trampíře kamaráda Votlučky. Plynulým, sotva postřehnutelným pohybem jsem smetl schránku se lžicí do náruče a ladným trojskokem jsem se přemístil ke dveřím záchodku. Plavným sprintem jsem minul pisoáry a mohutným odrazem zdolal okénko vedoucí na dvorek. Vše bylo dílem okamžiku. Běžel jsem zpátky pod ochranu lesa jako o život (doslova) a za mnou se zuřivým štěkotem hnalo obrovské ozubené psisko z hospody, kterému jsem při skoku rozšlápl boudu a kterého jsem se zbavil teprve na začátku lesa ukázkovým halfvolejem.

★ ★ ★

Srdce mám v krku a plíce nadranc. Ale zastavil jsem šílený běh, až když jsem se ocitl na hřebeni kopců. Ve skrytu mlází si s povznášejším pocitem vítěze prohlížím úlovek. Na zadní straně dřevěné schránky je pečlivě inkoustem napsáno:

PAMÁTKA NA HOCHY – USCHOVAT DO KONCE VÁLKY

Abych se dostal dovnitř, musím schránku rozbít a relikvie osady Psanci prerie se po tolika letech dostává na svobodu. Lžíce je obyčejná tovární výroba, jako už jsou takové staré lžíce bývají, ale nezvykle velká a hluboká, skoro jako naběračka. Nějakým ostrým předmětem je do ní vyryto P.P. a trochu kostrbatá hvězdička. Jsem držitel šerifské lžíce.

Schoval jsem ten klenot pod mexickou košili a nevím, co mám dělat. Jsem ztracený v lese. Buzola, mapy a příručka „*Jak přežít v přírodě*“ si klidně spočívají v mých zavazadlech v hospodě. Nemám ani zbraň, kterou bych odháněl divou zvěř. A to jsem cestou potkal divočáka, jelení stádo a nesčetně veverek. Sice mne těšilo, že nejsem jediný živočich v okolí, ale přivítal bych nějakého houbaře, který by mi ukázal cestu na nádraží.

Jak tak prolézám mlází, zaslechl jsem v dálce lidské hlasy. Vzpomněl jsem si na zatykač a Spitfire, kterou mám v patách a opatrně se plížím k tomu místu. Hlasy se stále blíží, až se neznatelnou pěšinkou dostávám pod šípkovím zarostlou stráňku. Na protějším svahu roste hustý les a nad ním jsou vidět křivky dvou kopců, zapadající do sebe. Přesně jako na fotografii z posledního trampu našich předků. Starý camp, na kterém před válkou naposledy tábořili *Psanci prerie*.

Dole pode mnou, v malém dolíku s ohništěm, je plno lidí. Poznávám Čejenku a Votlučku, a Jima na vozíku s panem Vítou a dědečkem. Westík Rváč pobíhá kolem nich a nadšeně poštekává.

V davu jsou neznámí trampové, ale i vyslanci z redakce „Ztracená stopy“, například Veverka a Gutaperčo. Akce má popularitu! Ovšem, pokud je Gutaperčo přítomno, nechápu jak přítomní dorazili na camp.

Nejspíše existují i jiné přírodní síly, než jsou magické schopnosti toho stvoření.

Stranou postává stařík s kšiltovkou a puntíkatým šátkem kolem krku. Poznal jsem ho hned, je to stařík ze lžicových polí. Brdskej. Očividně nechce mít s *Psanci* nic společného, rozhlíží se zavilým pohledem a mezi zubními protézami drtí nějaké protesty. Snažím se, aby mne pokud možno nezahlédl, a docela se mi to daří. Stále vidím jeho škodolibý pohled, když po mně hodili tím krumpáčem, a nestojím o další podobně strašidelné grimasy.

Zrovna, když Votlučka vykřikl „tady něco je!“ sklouzl jsem po mokrém listí, a mávaje rukama jsem sjel až dolů do dolíku a vrazil jsem do dědečka. Dědeček se otočil.

„Kde se flákáš, zmetku? Vypadáš hrozně,“ oslovil mne srdečně a plácl mne po zádech. Chtěl jsem ho zrovna pozdravit, ale zaskočilo mi, a strašlivě jsem se pod tím úderem rozkašlal.

Jako duch se mezi stromy objevila sestřenka Spitfire. Ale teď mi nemůže ublížit, je tu příliš mnoho svědků. Alespoň si to myslím.

Na Votlučkův výkřik všichni pomáhají odhrabávat lesní půdu a odvalovat kameny na místě, které bylo označeno. Musím se přiznat, že jsem v té chvíli zaváhal, jestli moje lžice je ta pravá, jestli nejsem obětí vlastní bujné fantazie. Ale když Votlučka s Čejenkou svorně vyzdvihli hledaný předmět a teatrálně ho předvedli přítomným, ukazuje se, že našli vidličku! Staří *Psanci prairie* se mohou potřhat smíchy.

„Takovou kanadu jsem dlouho nezažil,“ povykuje Jim a poskakuje na vozíku.

Můj dědeček se přestal smát první, tak je na něm, aby to vysvětlil:

„To jste nám, děcka, neměli říkat, kde je náš starý camp. Příležitost, připravit alespoň jediný malinký kanadský žertík, si vaši dědové nemohli nechat ujít.“

Čejenka hrdě zdvihla hlavu a řekla:

„Legrace?“

„Jistě, dítě,“ pronesl pan Vít'a a utírá si rozesmáté oči, „nastražili jsme na vás vidličku. Abysme si na starý kolena ještě trochu užili.“

Pochopil jsem, co je to Kanada. Není to území v Americe. Mimo-
volně jsem zašeptal:

„Škodiči ...”

„Jóóó, to jsme byli my,” ozval se za mnou skřehotavý stařecký hlas,
„a nejlepší byl šerif. A já tu lžici najdu, a pak uviděj, parchanti!”

Je to Brdskej. Mám pocit, že nastává moje chvíle. Nenápadně se
sunu na místo, odkud mne nemůže dostat Spitfire ani Brdskej, neřkuli
Čejenka, která nemá ke kožešinovému pouzdru daleko. Jim od Zlaté
řeky mi nevědomky přihrává:

„Jak to vypadá, je šerifova lžice navždy ztracena. Smiřme se s tím,
kamarádi! Nový šerif osady už nikdy nebude.”

Do pohřebně rozjímavého klopení hlav hlasitě říkám:

„A co když ano?”

Hlavy se zvednou. Všichni přítomní se dívají na mne, někteří
nedůvěřivě, někteří až soucitně. Chundelatý westík poslušně sedí
u nohou Čejenky a upřeně hledí za moje záda. V největší ostražitosti
vytahuji zpod košile lžici na světlo a pevně ji třímám nad hlavou.

„Je to ona?”

Chvíle nechápavého ticha, potom si dědeček a pan Vít'a nasazují
brýle a postupují blíž. S dojetím potvrzují její pravost. Posvátné ticho
končí. Přítomní by nemuseli nadšením tolik řvát, vždyť jsme v lese!
Když se obecná euforie zklidnila, dědeček se rozhlédl po svých ka-
marádech a dojatě řekl:

„Do toho spratka bych to nikdy neřek.”

Jim a pan Vít'a uznale příkyvuji. Dědeček ke mně natáhl ruku:

„Podej mi ten klenot, Rafe!”

Za mými zády se něco děje. Rváč se s útočným škytáním vrhá vpřed
a kdyby ho Čejenka nechtyla do náruče, jistě by sestřence prokousl
ukazováček, kterým tiskla spoušť.

„Paní chtěla jen pána vyfotografovat,“ chlácholí Čejenka toho sta-
tečného psíka.

Nikdy na Rváče nedám dopustit. Pevně věřím, že ve fotografickém
přístroji měla Spitfire schovanou nějakou tu střelnou přítelkyni.
Nemám čas zkoumat, jestli v lese nečihá další fotograf. A kromě toho

se z druhé strany blíží Brdskej, jako hypnotizován zírá na lžici a při tom pohledu začíná slinit.

„Odevzdej mi tu lžici, Rafe,” říká dědeček naléhavěji.

Ticho, které na campu zavládlo, by se dalo krájet, kdyby ho nerušilo šumění lesa a pípání ptáků. Upřeně si s dědečkem hledíme do očí a já říkám:

„Já si tu lžici nechám, dědečku!”

Dědeček chvíli mlčel a pak poznamenal:

„Doufám, že víš co děláš, Rafe.”

A kývl hlavou směrem ke Spitfire. Je mi to jasné! Pokud dědovi lžici neodevzdám, je bohatství v háji a jsem nuzák. Všechen dědečkův majetek bude patřit mé sestřence. A já se už do Londýna nevrátím, protože nebudu mít na vlak.

Ale nemohl jsem jinak. Jestliže první rozhodnutí vyvolal strach o život, další už přišlo samo. Snad to udělala genetická výbava po dědečkovi, snad na mě zapůsobilo kouzlo prostředí, ale chopil jsem se příležitosti.

„Jsem právoplatný šerif T.O. Psanci prerie,” řekl jsem jen mírně rozechvělým hlasem, „a ptám se: kdo je členem osady?”

Jako první zdvihlo ruku Gutaperčo. Doufám, že ne jen kvůli jídlu. Takřka současně ke mně přistoupili Votlučka a Čejenka. A do čtvrtice se přihlásil Brdskej. Je nás, osadníků, pět.

„Jenom ti chci říct, dědečku,” obrátil jsem se na děda, „že se Škodiči v osadě je asi konec.”

„Ta stará kanada je stejně pryč, není už na to doba,” mávl rukou dědeček. „s tím si nelam hlavu, chlapče.”

Poprvé v životě mne dědeček doopravdy láskyplně objal. Kolem šlehaly blesky fotoaparátů. Byl jsem rád, že Spitfire fotoaparát odložila a neměla o fotografování zájem.

Na campu propukla malá slavnost. Byl to vlastně první potlach T.O. Psanci prerie. Samozřejmě se objevily kytary a zaplál oheň, jak se sluší a patří. Potom ke mně přistoupila sestřenka Spitfire.

„Jsi vítěz,” řekla prostě, „a zasloužíš si odměnu. Právě jsem domluvila s dědečkem, že okamžitě převezmu správu majetku. Dědeček

zůstane tady na kontinentu. Řekni si přání a já ti koupím, co budeš chtít.”

„Jakékoli přání?”

„Jistě, Rafe.”

Čejenka mi šeptla do ucha:

„Ať ti koupí Brdy!”

Poslech jsem a projevil své přání:

„Chtěl bych Brdy!”

Spitfire jen pokrčila rameny.

„To je všechno? Máš je mít, Rafe.”

„Ale vždyť je to celé pohoří!” zvolal jsem nevěřicně.

Spitfire se znalecky pousmála:

„Rafe, je to jen pár hektarů lesa a nějaké usedlosti. Věř mi, v Čechách se dá koupit všechno. Brdy budou tvoje. Jenom jsem zvědavá, k čemu ti ta pustina bude dobrá ...”

Nevím. Možná je opravdu dobře, že rodinné jmění je svěřeno někomu tak obchodně zdatnému, jako je moje sestřenka. Spitfire odkráčela vstříc bohatství, zatímco já se začal starat o tramskou osadu. První, co jsme jako osada vykonali, bylo vyzvednutí mých zavazadel z restaurace.

★ ★ ★

Spitfire dodržela slovo. Po několika měsících jsem se stal majitelem celého brdského pohoří. V první radosti nad tou skutečností jsem začal básnit, co všechno na Brdech zařídím - vytápěné boudy se sprchami, monumentální stavby pro pořádání potlachů, kolotoče a horské dráhy, nové vlakové spoje, samozřejmě bazény a jezdící schody na vrcholy kopců - a když jsem osadě předkládal tyto smělé plány, všichni byli nadšeni, hlavně Gutaperčo. Ale Čejenka si významně odkašlala. Pochopil jsem.

„Trampové musejí být pronásledováni, aby mohli přežít? Zátarasy, cedule s varováním, hlídači? Nikdo nesmí vědět, že Brdy patří trampům?”

Čejenka pochvalně přikývla.

Začal jsem hromadně přijímat hajné a hlídače. Přednost měli dýchaviční, obézní a krátkozrací muži, aby trampové mohli při dopadení pohodlně uniknout. Všechny cesty a hranice lesa byly opatřeny výstražnými cedulemi, ploty, ostnatými dráty a příkopy. Kdo chtěl dovnitř, musel projít peklem odvahy. Ale Čejenka měla pravdu, v té ostře hlídané divočině je radost trampovat, a tak každý pátek zdolávají hordy trampů nástrahy a mizejí v hlubinách lesů jako správní dobrodruzi. Nastala zlatá éra trampingu, i když čísla „Ztracené stopy“ se neustále plní protestními články o podivném brdském útisku.

Když je řeč o „Ztracené stopě“ - Berla se redakčního života dlouho neúčastnil. Na dotazy lékařů, jak se cítí, jednotvárně odpovídal „já jsem ale vůl, já tu krávu zabiju“, což mu vyneslo několik dalších měsíců zostřeného pozorování na speciální veterinární klinice.

Dědeček si nechal postavit chatu v původním předválečném stylu v blízkosti Zlaté řeky, a většinu času tráví s kamarády Vítou a Jimem ve vzpomínkách na šťastné kanadské období. Začali psát memoáry a nechali si k tomu přivézt hromadu kronik, získaných při televizní megašou. Starou kroniku T.O. Zlatá žila předali původním majitelům a to na obzvlášť bujarém potlachu. Naše osada se ho neúčastnila, protože na tlachoviště nás od vlaku v pátek v noci vedlo Gutaperčo, osadní navigátor, a skončili jsme na vrcholu hory někde v Karpatech. Žilákům nechal dědeček na své náklady zhotovit kopie skládacích židliček, které jsem jim zpronevěřil, čímž byly účty vyrovnány.

O domácnost se v dědečkově chatě stará známý pan Lavička, z něhož se vyklubal bývalý kormidelník z dědečkovy soukromé jachty. Lavička se ve svých volnech baví tím, že obchází zdravotnická zařízení, kde předstírá mdloby, a nechává se profesionálně a na pokladnu křísit lepými sestřičkami.

Nejtěžší loučení bylo s Jamesem. Nabídl jsem mu sice dobře placené místo trampa v naší osadě se zaměřením na přípravu jídel na otevřeném ohništi (Spitfire mi velkoryse poskytuje menší rentu, takže si to mohu dovolit), ale James se už nemohl dočkat, až se s Gájou usadí v Londýně. Nakonec mu jeho plány nevyšly, protože na letišti se objevila servírka Renata s kupou potomků a vrhla se na Gáju s křikem

„otce mých dětí nedostaneš!“, načež se spolu v letištní hale o Jamese popraly.

Toho využila jakási početná rodina, která se zrovna snažila přes odpor imigračních úředníků probít do letadla. Čile se osamocené Jamese chopila, prohlásila ho za svého otce, manžela, děda, druha, bratra, bratrance, syna a domácího přítele, a pod záštitou rodinných svazků s ním odcestovala do Spojeného království. Podle posledních zpráv začal James pracovat na dráze, aby je všechny uživil.

Se svou sestřenkou Spitfire jsem se už neviděl. Čas od času si pro pobavení kupuji ekonomické časopisy a hledám v nich zmínky, jak se daří mnoha jejím společnostem, založeným z dědečkových peněz. Myslím, že by odpůrci měnového fondu a podobných institucí měli zaměřit svoji protestující pozornost spíše na její impérium. S globalizací, kterou nenápadně ale důsledně Spitfire provádí, se žádná jiná nadnárodní společnost nemůže měřit. Možná, že se za čas Spitfire objeví a jen tak prohodí „jestli chceš, Rafe, koupím ti k narozeninám Evropu a přilehlé kontinenty“. Docela tomu věřím.

Každý pátek razíme s osadou do přírody. Brdského necháváme v nějaké putyce blízko nádraží a v neděli před odjezdem do Prahy si ho u výčepu zase vyzvedneme.

To stálé trampování se podepsalo na mém původním mexickém oblečení. Nosil jsem karmínovou košili s koženou vestou a těžkým opaskem tak dlouho, dokud se to oblečení nerozpadlo. Votlučka mi sehnal, jak říkal, „vohoz hodnej trampíře“, a tak jsem změnil image. Zůstalo mi jen notně opotřebované sombrero, ale toho se nevzdám.

Možná, že změna oděvu způsobila, že Čejenka se za hvězdných nocí, kdy oheň zvolna uhasínal, na mne dívala stále zamyšleněji, až konečně promluvila:

„Vezmu si tě za manžela, Rafe.“

Těžko se odolává někomu, kdo má po ruce bajonet v kožešinovém pouzdře.

Přestože jsem šťastný muž a svůj osud bych nevyměnil ani za celé sestřenčino jmění, někdy se mi zasteskne. Bývá to tehdy, když nad Sázavou plynou ranní mlhy a moje žena Čejenka mi nese od ohně do spacáku kávu v plechovém hrníčku. Tehdy si v duchu znovu pro-

mítám, jak můj komorník James rozhrnuje závěsy, servíruje snídani na luxusní povlečení a hlásí počasí nad Temží. Ale mám přísnou, spravedlivou a hezkou ženu, a co víc si mohu přát?

A ta Temže – kam se hrabe na Sázavu!

Doslov autorky:

Na jednom trapsaveckém ohni jsme s Buldokem probírali společné tvůrčí počiny, když k nám znenadání přistoupil cizí tramp. Byl konzervativně oblečen v barvě khaki a s noblesním chováním gentlemana. V ruce držel uznávaný Buldokův, Johnyho a můj best-seller „Zóna T“ a pravil: „Hledám psavce, kteří by mi pomohli literárně zpracovat můj životní příběh. Neumím česky tak dokonale, abych to svedl sám. Podle této knihy „Zóna T“ soudím, že jste oba zkušení autoři, a domnívám se, že jen vy dva jste schopni pochopit a popsat všechny hlubiny a výšiny mého destyny.“

Tak sympatickému projevu jsme nemohli odolat. Kniha o výletu anglického elegána Rafa mezi české trampy byla sepsána a pod názvem „Šerifova lžice“ poprvé v roce 2004 předložena čtenářům. Všechna Rafova dobrodružství jsou pravdivá. Nebylo přidáno ani písmenko k příběhům, které nám Raf líčil celou noc za svitu hvězd a plápolajícího ohně. Nad ránem se sice objevila půvabná Rafova společnost a na její výzvu „nekafrej a pojd' spát“ se Raf poslušně odebral do spacáku, ale to již popis jeho trampské anabáze stejně končil.

Snad laskaví čtenáři budou mít dosti čtenářské síly, aby „Šerifovu lžici“ dočetli k závěru, kde si budou moci společně se šerifem T.O. Psanci prerie vzdychnout: „A ta Temže - kam se hrabe na Sázavu!“ Ten prožitek jim ze srdce přejeme.